POLIROM

Georges

SIMENON

Cine a ucis-o pe Cécile?

Maigret

Georges Simenon

Cine a ucis-o pe Cécile?

Seria MAIGRET

Georges Simenon, Cécile est morte, 1942

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM

2005

Partea întâi

Capitolul 1

Pipa pe care Maigret o aprinse la ieşirea din imobilul său de pe bulevardul Richard-Lenoir era mai savuroasă decât în alte dimineţi. Prima ceaţă era o surpriză la fel de plăcută ca prima zăpadă pentru copii, mai ales că nu era ceaţa nesuferită, gălbuie, din unele zile de iarnă, ci un abur lăptos prin care rătăceau halouri de lumină. Era răcoare.

Simţea pişcături în vârful degetelor şi în vârful nasului, iar paşii lui răsunau înăbuşit pe caldarâm.

Cu mâinile în buzunarele pardesiului gros cu guler de catifea - celebru la Quai de Orfevres -, care încă mai mirosea puţin a naftalină, şi pălăria trasă bine pe cap, Maigret porni pe jos spre Poliţia Judiciară, fără să se grăbească, amuzându-se când vreo puştoaică se ivea în fugă din ceaţă şi se lovea de el.

— O, pardon, domnule!...

Şi o lua şi mai iute la fugă, ca să nu scape autobuzul sau metroul.

Părea că, în dimineaţa aceea, întreg Parisul se amuză de ceaţă ca şi el, şi doar remorcherele de pe Sena, pe care nu le puteai vedea, îşi strigau îngrijorarea cu glas răguşit.

Apoi, o amintire avea să-i stăruie în minte, fără nici o noimă. Tocmai traversase piaţa Bastiliei ca să ajungă pe bulevardul Henri IV. Trecea prin faţa unui mic bistrou şi chiar atunci uşa se deschise — era prima dată în perioada aceea a anului când răcoarea aerului îi obligase pe patroni să închidă uşile cafenelelor. Maigret simţi, în trecere, un val de aer înmiresmat, care avea să rămână pentru el esenţa revărsatului de zi parizian: aroma cafelei cu frişcă şi a cornurilor calde, cu un foarte uşor iz de rom. Întrezări vag, dincolo de geamurile aburite, zece, cincisprezece, douăzeci de persoane poate, în

jurul tejghelei metalice, luând micul dejun înainte de a da fuga la muncă.

La nouă fix, intra pe poarta Poliţiei Judiciare şi urca, în acelaşi timp cu câţiva colegi, scara lată şi întotdeauna plină de praf. Când ajunse cu capul la nivelul primului etaj, aruncă maşinal o privire prin geamurile sălii de aşteptare şi, recunoscând-o pe Cécile care stătea pe unul dintre scaunele tapiţate cu o catifea de culoare verde, se încruntă.

Sau, mai exact, se prefăcu morocănos.

— Auzi, Maigret... E aici!

Era Cassieux, şeful de la Mondenă, care venea în urma lui. Şi gluma avea să continue, ca la fiecare vizită făcută de Cécile.

Maigret încercă să treacă fără ca ea să-l vadă.

De cât timp aştepta? Era în stare să stea ore în şir în acelaşi loc, nemişcată, cu mâinile pe poşetă, cu pălăria ei ridicolă de culoare verde, aşezată totdeauna puţin strâmb peste părul prea strâns.

Evident, îl zări pe comisar! Se ridică brusc şi deschise gura. Nu se auzi nimic, din cauza peretelui de sticlă, dar probabil că murmurase: „în sfârşit!...

Cu capul aplecat, Maigret se repezi spre biroul său, aflat la capătul culoarului. Uşierul se apropie să-l anunţe.

— Ştiu, ştiu... N-am timp acum! Mormăi Maigret.

Din cauza ceţii, se văzu nevoit să aprindă lampa cu abajur verde aşezată pe birou. Îşi scoase pardesiul, pălăria şi se uită la sobă, gândindu-se că a doua zi, dacă era la fel de răcoare, avea să ceară să se facă focul. Apoi, după ce îşi frecă una de alta mâinile reci, se aşeză greoi, mormăi mulţumit şi ridică receptorul telefonului.

— Alo!... Vieux Normand?... Aş vrea să vorbesc cu domnul Janvier!... Alo!... Tu eşti, Janvier?

Inspectorul Janvier probabil că stătea, încă de la şapte dimineaţa, la o masă din micuţa

cafenea-restaurant de pe strada Saint-Antoine, de unde supraveghea intrarea la Hotel des Arcades.

— Ceva nou?

— Sunt toţi în cuib, şefule. Femeia a ieşit acum o jumătate de oră ca să cumpere pâine, unt şi o litră de cafea măcinată. Tocmai s-a întors.

— Lucas e la post?

— L-am zărit la fereastră când am sosit.

— Bine! Jourdan o să vină să te schimbe... Nu e prea friguţ?

— Puţin... Nici o problemă.

Maigret zâmbi, gândindu-se la Lucas, brigadierul, transformat de patru zile în bătrân infirm.

Supravegheau banda polonezilor, care se aciuaseră, cinci sau şase, într-o cameră sordidă din sordidul Hotel des Arcades. Nu exista nici o probă contra lor. Unul dintre ei, poreclit Baronul, schimbase la casa de pariuri de la Longchamp o bancnotă dintre cele furate de la ferma Vansittart, dar asta era tot.

Aceşti oameni bântuiau prin Paris, parcă fără nici o ţintă, şi se strângeau pe strada Birague, în jurul unei tinere femei, fără să se poată spune a cui amantă era această şi nici care era exact rolul ei.

Lucas îi supraveghea din zori şi până-n seară, deghizat în infirm, înfofolit în şaluri, de la fereastra unui apartament din faţă.

Maigret se ridică să-şi golească pipa în găleata de cărbuni. Alesese alta de pe birou, unde avea o întreagă colecţie, zări fişa completată de Cécile, dar când să citească ce scrisese, pe culoar răsună insistent o sonerie.

Raportul! Luă dosarele pregătite şi plecă, împreună cu toţi şefii de serviciu, spre biroul directorului Poliţiei Judiciare. Era o ceremonie care se repetă în fiecare dimineaţă. Şeful avea păr lung şi alb şi o bărbuţă de muşchetar. Dădeau cu toţii mina.

— Ai văzut-o?

Maigret făcea pe miratul.

— Pe cine?

— Pe Cécile! Eu, în locul doamnei Maigret...

Biata Cécile! Era încă tânără totuşi! Maigret avusese în mina actele ei: abia douăzeci şi opt de ani. Dar era greu să fie cineva mai fată bătrână decât ea, mai lipsită de graţie, în pofida bunăvoinţei cu care se străduia să fie plăcută. Rochiile negre, pe care probabil şi le croia singură după tipare anapoda... Pălăria aceea verde atât de ridicolă... O faţă prea palidă şi în plus un uşor strabism...

— E saşie! pretindea comisarul Cassieux.

Dar exagera. Nu se putea spune că era foarte saşie. Totuşi ochiul ei stâng privea în altă parte decât cel drept.

Şi sosea, resemnată dinainte, încă de la opt dimineaţa.

— Cu domnul comisar Maigret, vă rog.

— Nu ştiu dacă va veni în dimineaţa asta. Dar puteţi vorbi cu inspectorul Berger care...

— Mulţumesc. Am să aştept.

Şi aştepta cât era ziulica de lungă, fără să se mişte, fără să dea vreun semn de nerăbdare, ridicându-se brusc, parcă pradă emoţiei, imediat ce Maigret se ivea pe scară.

— Îţi jur, bătrâne, că e îndrăgostită...

Comisarii rămâneau în picioare. La început vorbeau puţin de una şi de alta, după care, pe nesimţite, ajungeau şi la treburile lor.

— Cazul Pelican? Ceva nou, Cassieux?

— L-am convocat pe patron la ora zece. O să vorbească...

— Ia-o uşurel, da? E protejat de un deputat şi nu vreau să avem necazuri... Polonezii tăi, Maigret?

— Aştept. Noaptea asta am de gând să stau chiar eu la pândă. Dacă până mâine nu va apărea nimic nou, voi încerca să am o discuţie între patru ochi cu femeia.

O bandă periculoasă. Trei crime în şase luni.

Toate la fermele izolate din nord. Banditism grosolan, brutal, omoruri săvârşite cu securea.

Ceaţa devenea aurie. Nu mai era nevoie de lămpi. Şeful trase spre el un dosar.

— Dacă ai un moment liber în dimineaţa asta, Maigret... Căutăm un tânăr de nouăsprezece ani, fiul unui mare industriaş, care...

— Daţi-rai-l.

Raportul dură o jumătate de oră, în fum de pipă şi de ţigări, întrerupt uneori de soneria telefonului.

— Bine, domnule ministru... Da, domnule ministru...

Puteai auzi cum inspectorii se deplasau încolo şi încoace pe culoar, uşile se trânteau şi telefoanele sunau în toate încăperile.

Maigret, cu dosarul sub braţ, se întoarse în biroul lui. Se gândea la banda polonezilor. Puse dosarul la întâmplare peste fişa completată de Cécile. Abia se aşeză că uşierul îşi şi făcu apariţia.

— În legătură cu fata...

— Da?

— O primiţi?

— Imediat...

Mai întâi voia să termine cu treaba încredinţată de şeful lui. Ştia unde să-l găsească pe tânăr, de care se mai ocupase.

— Alo!... Daţi-mi Hotel Myosotis, pe strada Blanche...

Un hotel păduchios unde se adunau tineri asemenea celui dispărut, consumau cocaină şi îşi afişau moravurile mai aparte.

— Alo! Auzi, Francis... Cred că voi fi obligat să-ţi închid definitiv coşmelia... Cum?... Cu atât mai rău pentru tine!... Exagerezi... Sfatul meu e să mi-l trimiţi imediat pe micul Duchemin... Sau, mai bine, adu-mi-l chiar tu... Vreau să-i spun vreo două vorbe.... Ba da! E la tine... Dacă nu e, sunt sigur că o să mi-l dibuieşti până la prânz...

Contez pe tine!

Era deja chemat la alt telefon. Un judecător de instrucţie stânjenit.

— Comisarul Maigret?... Vă sun în legătură cu Pénicaud, domnule comisar... Pretinde că l-aţi obligat să facă mărturisiri prin intimidare, că l-aţi pus să se dezbrace în biroul dumneavoastră şi că l-aţi lăsat aşa, gol-puşcă, timp de cinci ore...

Apoi avu de dat ordine comisarilor care aşteptau, cu pălăria pe o ureche şi ţigara în colţul gurii, în biroul vecin. Se făcuse unsprezece când îşi aminti de Cécile şi apăsă pe butonul soneriei.

— Să intre fata...

Uşierul se întoarse singur după câteva clipe.

— A plecat, domnule comisar...

— Ah!

Întâi, dădu din umeri. Apoi se aşeză din nou şi se încruntă. Era ciudat că plecase, ea care, stătuse odată şapte ore, nemişcată, în sala de aşteptare, îi căută fişa printre hârtiile de pe birou. O găsi până la urmă sub dosarul tânărului Duchemin.

Trebuie să mă primiţi neapărat. Noaptea trecută a avut loc o dramă îngrozitoare.

Cécile Pardon

Uşierul veni la chemarea soneriei.

— Auzi, Leopold nu-l chema Leopold, dar i se spunea aşa pentru că se străduise să arate ca fostul rege al belgienilor... La ce oră a plecat?

— Nu ştiu, domnule comisar... Am fost chemat în toate birourile. Încă mai era aici acum o jumătate de oră...

— Era lume în sala de aşteptare?

— Două persoane venite la şefu şi un bărbat trecut de prima tinereţe care a cerut la Comisiile Judiciare. Pe urmă... ştiţi cum e dimineaţa, un du-te-vino care nu se mai sfârşeşte. Mai adineauri am constatat că domnişoara nu mai era...

Maigret simţi în piept o mică nelinişte neplăcută, ca o jenă. Era nemulţumit. Prea o luaseră toţi în râs pe biata Cécile.

— Dacă se întoarce cumva, o...

Ba nu! Se răzgândi. Chemă un inspector.

— Peste câteva minute, o să vină patronul de la Hotel Myosotis împreună cu un tânăr pe nume Duchemin... Le spui să aştepte. Dacă nu mă întorc până la prânz, ţine-l aici pe tânăr şi trimite-l pe patron la treburile lui.

Ajunse pe podul Saint-Michel şi puţin lipsi să nu ia un taxi, ceea ce era un semn. Şi tocmai pentru că era un semn, se abţinu şi aşteptă tramvaiul. Ar fi însemnat să-i acorde prea mare importanţă acelei Cécile! Ar fi însemnat să admită...

Ceaţa, în loc să se risipească, devenise mai deasă, dar mai puţin rece. Maigret îşi fuma pipa pe platformă, lăsându-şi capul să se legene după mişcările vehiculului.

Când venise prima dată Cécile la Poliţia Judiciară? în urmă cu vreo şase luni. Îşi lăsase carneţelul pe birou, dar putea să verifice la întoarcere, întrebase imediat de comisarul Maigret. Este adevărat că putuse să-i citească numele în ziare. Era calmă. Îşi dădea oare seama că ceea ce spunea ea semăna cu invenţiile unei imaginaţii bogate?

Se străduia să vorbească pe un ton serios, privindu-şi interlocutorul în faţă şi tempera cu câte un zâmbet extravaganţele poveştii.

— Jur, domnule comisar, că nu inventez nimic şi că nu sunt impresionabilă... Cunosc locul tuturor obiectelor, pentru că eu fac menajul. Mătuşa mea n-a vrut niciodată să aibă menajeră... Prima dată când s-a întâmplat, am putut crede că mă înşelam. Dar pe urmă am fost atentă. Şi ieri am pus semne... Am mers ceva mai departe...

Am întins un fir de-a latul uşii de la intrare... Şi nu numai că două scaune erau mutate de la locul lor, dar şi firul fusese rupt. Prin urmare, cineva a intrat la noi în casă... Cineva a petrecut un anumit timp în salon şi a deschis secreterul mătuşii, pentru că şi acolo am pus un semn. E a treia oară în trei

luni... De puţin timp, mătuşa mea e aproape neputincioasă. Nimeni nu are cheia apartamentului şi totuşi broasca n-a fost forţată. N-am vrut să-i spun nimic mătuşii Juliette să n-o neliniştesc... Dar sunt sigură că n-a dispărut nimic.

Mi-ar fi spus, pentru că e foarte bănuitoare...

— Pe scurt, rezumase Maigret, pretinzi că e pentru a treia oară în două luni când un necunoscut intră noaptea în apartamentul unde locuieşti împreună cu mătuşa, se instalează în salon, schimbă locul scaunelor...

— Şi al sugativei! precizase ea.

— Schimbă locul scaunelor şi al sugativei şi scotoceşte prin secreter, care este totuşi încuiat şi nu prezintă nici o urmă de violenţă.

— Adaug că noaptea trecută s-a fumat! insistase ea. Nici eu şi nici mătuşa mea nu fumăm.

Nici un bărbat n-a venit la noi... Totuşi, dimineaţă, în salon mirosea a tutunuri.

— O să vin să văd.

— Tocmai asta aş vrea să evit. Mătuşa mea e foarte severă. S-ar supăra rău de tot pe mine, mai ales că nu i-am spus nimic...

— Atunci, ce ai vrea să facă poliţia?

— Nu ştiu... Am încredere în dumneavoastră.

Poate că dacă aţi sta câteva nopţi pe scară...

Sărmana de ea îşi închipuia că rolul unui comisar de la Poliţia Judiciară e să-şi petreacă noaptea pe scară ca să verifice spusele unei fetişcane!

— Îl voi trimite pe Lucas la noapte.

— Nu veniţi dumneavoastră?

Nu! De o mie de ori nu! Exagera! Iar supărarea ei - colegii lui Maigret aveau dreptate - semăna cu supărarea unei îndrăgostite.

— Poate că nu se va întâmpla noaptea asta. Ci peste trei, cinci, zece zile... De unde să ştiu? Mi-e teamă, domnule comisar. Când mă gândesc că un bărbat...

— Unde locuieşti?

— La Bourg-la-Reine, la un kilometru de Poarta Orléans, pe drumul naţional. Chiar în faţa celei de-a cincea staţii de tramvai. O casă mare cu cinci etaje, din cărămidă... La parter veţi vedea un negustor de biciclete şi o băcănie. Noi locuim la etajul cinci...

Lucas fusese acolo. Vorbise cu vecinii.

Se întorsese sceptic.

— O bătrână care nu mai iese din casă de câteva luni şi nepoata ei care face pe servitoarea şi infirmiera.

Casa a fost semnalată poliţiei locale şi supravegheată aproape o lună de zile. În acest timp, nimeni nu a fost văzut intrând noaptea, în afara locatarilor.

Şi totuşi Cécile s-a înfăţişat iar la Poliţia Judiciară.

— Iar a venit, domnule comisar. De data asta a lăsat urme de cerneală pe sugativa pe care o schimbasem ieri seară.

— Şi n-a luat nimic?

— Nimic.

Maigret făcuse imprudenţa să pomenească despre această poveste colegilor şi acum se amuzau cu toţii.

— Maigret a făcut o cucerire...

Se duceau să se holbeze, prin geamurile sălii de aşteptare, la domnişoara saşie. Intrau la comisar în birou.

— Repede! Te caută cineva!

— Cine?

— Admiratoarea ta!

Lucas se ascunsese pe scară opt nopţi la rând, dar nu văzuse şi nu auzise nimic.

— Poate că va veni mâine..., spunea Cécile.

Se renunţase la supraveghere.

— A venit Cécile...

Cécile era celebră. Toţi îi spuneau Cécile. Voia un inspector să intre la comisar?

— Atenţie! E cu cineva...

— Cu cine?

— Cu Cécile!

Maigret schimbă tramvaiul la Poarta Orleans.

Apoi coborî la a cincea staţie. Casa se afla pe dreapta, singură între două terenuri virane, şi ai fi zis că semăna cu o felie de îngheţată cu trei straturi diferite.

Nimic anormal. Maşini care goneau spre Arpajon şi Orleans. Camioane care se întorceau de la Hale. Uşa imobilului se află între prăvălia negustorului de biciclete şi o băcănie. Portăreasa curăţa morcovi.

— Domnişoara Pardon s-a întors acasă?

— Domnişoara Cécile? Nu cred. Sunaţi totuşi...

O să vă deschidă doamna Boynet.

— Credeam că e neputincioasă...

— Aproape... Dar a pus să i se instaleze un sistem prin care să deschidă uşa din fotoliu. Ca în loja noastră. Unde mai pui că atunci când vrea...

Cinci etaje. Maigret avea oroare de scări. Cea pe care urca era întunecoasă şi covorul era la culoare ca zeama de tutun. Pereţii înnegriţi. Mirosul se schimba la fiecare palier, după bucătării; la fel şi zgomotele. Pian, chiriituri de copii şi, de undeva, ecourile unei discuţii aprinse.

În stânga, la etajul cinci, sub butonul soneriei se afla o carte de vizită plină de praf: Jean Siveschi.

Deci era uşa din dreapta. Sună. Sunetul se transmise din încăpere în încăpere, dar nu se auzi nici un declic şi uşa nu se deschise. Sună încă o dată.

Stinghereala se transformă în îngrijorare, iar îngrijorarea în părere de rău.

— Pe cine căutaţi? spuse o voce de femeie din spatele lui.

Se întoarse şi văzu o tânără bine făcută, pe care capotul bleu o făcea şi mai atrăgătoare.

— Pe doamna Boynet.

— Aici stă..., răspunse ea cu un uşor accent străin. N-a răspuns? Ciudat...

Sună şi ea şi, ridicând braţul spre şnurul soneriei, îl descoperi până mai sus.

— Chiar dacă Cécile e plecată, mătuşa ei...

Maigret pierdu zece minute pe palier, apoi se văzu nevoit să facă aproape un kilometru pe jos ca să găsească un lăcătuş. Când auzi zgomot, tânăra ieşi în grabă, însoţită de mama şi sora ei.

— Credeţi că s-a întâmplat ceva rău?

Lăcătuşul deschise uşa fără să spargă încuietoarea, care nu prezenta urme de forţare. Maigret intră primul în apartamentul plin de mobile vechi şi de bibelouri; nu acordă atenţie detaliilor. Un salon... O sufragerie... O uşă deschisă şi, pe un pat din acaju, o bătrână cu părul vopsit care...

— Vă rog să ieşiţi... Auziţi? strigă el întorcându-se spre cele trei vecine. Poate că vă distrează, dar n-am ce face!...

Un cadavru ciudat: o bătrânică durdulie, fardată, cu părul cânepiu, prea oxigenat, dar care se vedea că era alb la rădăcină; un halat de casă roşu şi un ciorap, unul singur, pe piciorul care atârna din pat.

Nu putea fi nici o umbră de îndoială: fusese sugrumată. Maigret reveni pe palier, încruntat şi preocupat.

— Să cheme cineva un agent de poliţie...

După cinci minute, telefona din cabina unui bistrou din apropiere.

— Alo... Da, comisarul Maigret... Cine e la telefon? Bine!... Auzi, drăguţă... S-a-ntors cumva Cécile?... Dă fuga la Parchet... Încearcă să vorbeşti personal cu procurorul... Spune-i... Înţelegi?... Eu rămân aici... Alo!... Anunţă şi Identitatea Judiciară... Dacă, printr-o minune, apare Cécile... Ce-i?... Nu, drăguţă, nu e momentul să faci bancuri!...

Când ieşi din bistrou, după ce dăduse peste cap un pahar de rom la tejghea, cincizeci de persoane se adunaseră în faţa casei în formă de felie de îngheţată.

Fără să vrea, o căută cu privirea pe Cécile.

Abia la cinci după-amiaza avea să afle că Cécile era moartă.

Capitolul 2

Doamna Maigret aştepta încă o dată, în faţa celor două tacâmuri aşezate pe masa rotundă. Era obişnuită! Iar instalarea telefonului nu folosise la nimic: Maigret uita să o anunţe. Cât despre tânărul Duchemin, Cassieux avea să-i administreze mustrarea tradiţională.

Încet, gânditor, comisarul urcase cele cinci etaje fără să-şi dea seama că locatarii erau ieşiţi pe toate palierele. Se gândea la Cécile, la fata aceea lipsită de graţie de care se râsese atâta şi pe care unii de la Poliţia Judiciară o numeau „slăbiciunea lui Maigret”.

Acolo îşi dusese existenţa, în acea casă banală de la periferie, urcând şi coborând zilnic scara întunecoasă; trăise în atmosferă pe care parcă o aducea cu ea când venea să se aşeze, speriată şi răbdătoare, în sala de aşteptare de la Poliţia Judiciară.

Când Maigret catadicsea să o primească, o întreba cu o gravitate care nu reuşea să ascundă ironia:

— Ei, iar s-au deplasat obiectele noaptea trecută? Călimara a ajuns la capătul celălalt al mesei? Cuţitaşul de tăiat hârtia a ieşit din sertar?

La etajul cinci, dădu ordin agentului de poliţie să nu lase pe nimeni să intre în apartament şi închise uşa, apoi ieşi să examineze soneria. Nu era un dispozitiv electric, ci un şnur gros, roşu cu galben, care atârna. Trase de el. În salon se auzi o sonerie de mănăstire.

— Să nu laşi pe nimeni să se atingă de uşă, îi ordonă el agentului.

Ca să nu se şteargă eventualele amprente, deşi nu trăgea mari speranţe în această privinţă. Era trist. Îl obseda imaginea tinerei Cécile stând în „acvariu”, aşa cum era numită sala de aşteptare a Poliţiei Judiciare, care avea un perete întreg din sticlă.

Deşi nu era medic, nu-i fusese greu să constate că bătrâna murise de câteva ore, cu mult înainte de sosirea nepoatei sale la Quai des Orfevres.

Oare Cécile asistase la crimă? Dacă da, nu anunţase pe nimeni, nu ţipase. Rămăsese în apartament până dimineaţă, cu cadavrul lângă ea, şi îşi făcuse toaleta ca de obicei. O privise îndeajuns când sosise la Poliţia Judiciară ca să constate că era îmbrăcată normal.

În plus, verifică imediat acel detaliu important pentru el. Căută camera fetei. Nu o găsi de la început. Spre faţadă dădeau trei încăperi: salonul, sufrageria şi dormitorul bătrânei.

La dreapta coridorului se aflau bucătăria şi debaraua. Abia dincolo de bucătărie deschise o uşă şi descoperi o cămăruţă prost luminată de o ferestruică, în care se aflau un pat de fier, un lavabou şi un dulap de haine. Aceea era camera fetei.

Patul era desfăcut. În lighean era apă cu săpun, iar între acele unei perii rămăseseră câteva fire de păr negru. Pe un scaun stătea aruncat un halat de casă din flanelă, de un roz bătând uşor în portocaliu.

Oare, în momentul în care se îmbrăca, Cécile ştia deja? Abia dacă se luminase când ajunsese în stradă - sau, mai curând, în drumul naţional care trecea prin faţa casei - şi când aşteptase tramvaiul în staţia aflată la mai puţin de o sută de metri de acel loc. Ceaţa era groasă.

La Poliţia Judiciară completase fişa şi se aşezase în faţa panoului cu ramă neagră din anticameră,

care conţinea fotografiile inspectorilor căzuţi la datorie.

Apoi Maigret îşi făcuse apariţia pe scări. Ea se ridicase brusc. O va primi. Va putea să vorbească...

Numai că fusese lăsată să aştepte mai bine de o oră. Oamenii forfoteau pe culoare. Inspectorii se strigau unii pe alţii, uşile se deschideau şi se închideau, alte persoane luau loc în „acvariu”, iar uşierul venea să le cheme una după alta. Numai pe ea nu o chema... Numai ea aştepta...

Ce o putuse determina să plece?

Maigret îşi umpluse maşinal pipa. Auzea voci pe palier: locatarii comentau evenimentul şi agentul îi sfătuia cu blândeţe să se întoarcă în apartamentele lor.

Ce se întâmplase cu Cécile?

Acest gând nu-i dădu pace un ceas întreg, oră cât rămase singur în apartamentul victimei, dându-i acel aer greoi şi parcă adormit pe care colaboratorii săi îl cunoşteau foarte bine.

Totuşi, în felul lui, Maigret lucra. Se impregnase deja de ambianţa casei. Încă din vestibul sau mai curând din culoarul lung şi întunecos care ţinea loc de vestibul, simţeai mirosul de vechi, de sărăcie. În micul apartament se aflau destule mobile ca să umple de două ori mai multe încăperi, dar toate erau vechi, din epoci şi stiluri diferite, fără ca măcar una să fie de valoare. Totul amintea de vânzările din provincie când, în urma unui deces sau a unui faliment, publicul primeşte brusc încuviinţarea să pătrundă în taina austerelor case burgheze.

În schimb, nu era deloc dezordine şi pretutindeni domnea o curăţenie meticuloasă, fiecare suprafaţă fiind lustruită şi fiecare bibelou ocupându-şi exact locul destinat.

Apartamentul ar fi putut fi luminat cu lumînări, cu petrol sau cu gaz, dar şi cu electricitate: nu aparţinea nici unei epoci şi, de altfel, becurile

electrice erau fixate în vechile lustre care funcţionaseră cu petrol.

Salonul nu era un salon, ci o adunătură de vechituri, cu pereţii plini de portrete de familie, acuarele şi gravuri fără valoare, în rame negru cu auriu, din imitaţie de lemn sculptat. Lângă fereastră trona un secreter enorm din acaju, cu panou mobil, cum încă se mai pot vedea pe la administratorii de castele. Maigret îşi înveli mina într-o batistă şi deschise sertarele rând pe rând.

Unele conţineau chei, bucăţele de ceară pentru lipit scrisori, cutii cu pastile, un suport de binoclu de teatru, agende vechi de douăzeci de ani şi facturi îngălbenite. Secreterul nu fusese forţat.

Patru sertare erau goale.

Fotolii cu tapiţeria uzată, un mic birou de damă, o masă de lucru, două cutii de orologiu Louis XIV... În sufragerie Maigret găsi altă cutie de orologiu. În vestibul mai era una, iar comisarul constată cu o surprindere aproape amuzată că această mobilă se găsea în dublu exemplar şi în dormitorul moartei.

O mânie, evident! Lucrul cel mai ciudat era că toate orologiile funcţionau. Maigret băgă de seamă abia la amiază, când începură să bată unul după altul.

La fel de multe mobile erau şi în sufragerie unde abia puteai circula. Şi aici erau perdele groase la ferestre, ca şi cum locatarilor le-ar fi fost teamă de lumină.

De ce purta bătrâna un ciorap în miez de noapte, atunci când o surprinsese moartea? îl căută şi pe celălalt şi îl găsi pe covoraşul de lângă pat. Ciorapii erau din lina groasă de culoare neagră. Gambele arătau umflate, albăstrii, şi Maigret trase concluzia că victima era hidropica. Bastonul pe care îl ridică de pe parchet îi dovedi că nu era complet infirmă şi că se putea deplasa prin apartament.

În sfârşit, deasupra patului atârna un şnur asemănător cu cel de pe palier. Trase de el, ascultă, auzi uşa de la intrare deschizându-se şi se duse să o închidă la loc, bombănind la adresa locatarilor care tot nu părăsiseră palierul.

De ce plecase brusc Cécile de la Poliţia Judiciară? Ce o făcuse să ia această hotărâre când trebuia să-i comunice comisarului un fapt atât de grav?

Numai ea ştia. Numai ea putea să vorbească şi, pe măsură ce timpul trecea, Maigret se simţea din ce în ce mai neliniştit.

„Ce făceau cele două femei întreaga zi?", te întrebai fără să vrei, văzând atâta mobilă supraîncărcată cu bibelouri fragile, din sticlă, din ceramică uşoară, unele mai urâte decât altele, globuri de sticlă în care apăreau grota de la Lourdes sau golful Neapole, portrete în echilibru instabil în rama lor subţire de cupru, o ceaşcă japoneză aproape transparentă, a cărei toartă ruptă fusese lipită la loc, flori artificiale în pahare de şampanie desperecheate.

Intră încă o dată în dormitorul mătuşii, care zăcea pe patul de acaju cu acel ciorap inexplicabil tras pe un picior.

Se făcuse aproape ora unu când pe trotuar se produse agitaţie, apoi pe scară şi pe palier. În acel moment, comisarul se afundase într-un fotoliu din salon, cu pardesiul pe el şi pălăria pe cap.

Fumase atât de mult, încât aerul devenise albăstrui.

Tresări, trezit parcă dintr-un vis. Auzi voci.

— Ce faci, dragă comisare?

Bideau, substitutul procurorului, îi întinsese mâna zâmbind, urmat de micuţul judecător de instrucţie, Mabille, de medicul legist şi de un grefier, care căuta deja o masă unde să-şi întindă hârtiile.

— Un caz interesant? Fără glumă! Cam trist pe-aici...

În momentul următor camioneta Identităţii Judiciare se oprea la marginea trotuarului şi fotografii invadau imobilul cu aparatele lor voluminoase. Intimidat, comisarul de la poliţia din Bourg-la-Reine se strecură printre acei domni, supărat că nimeni nu-i dădea atenţie.

— Doamnelor şi domnilor, intraţi în apartamente..., repeta sergentul rămas de pază pe palier. Nu aveţi ce vedea. Imediat veţi fi interogaţi rând pe rând. Dar, pentru Dumnezeu, plecaţi odată! Haide!... Eliberaţi palierul!...

Era cinci după-amiază. Ceaţa se transformase în burniţă, astfel că felinarele fuseseră aprinse mai devreme ca de obicei. Maigret, cu pălăria trasă pe ochi, intră pe poarta cea mare a Poliţiei Judiciare şi urcă în grabă scara prost luminată.

Aruncă o privire involuntară spre „acvariu”, care parcă îşi merita şi mai mult porecla sub lumină electrică. Patru sau cinci persoane aşteptau acolo, încremenite, asemenea unor personaje de ceară din muzeul Grevin, şi comisarul se întrebă de ce se alesese, pentru sala de aşteptare, un tapet verde său acea garnitură verde pentru scaune şi masă al cărei reflex conferea feţelor o nuanţă cadaverică.

— Cred că sunteţi căutat, domnule comisar, spuse un inspector, trecând pe lângă el cu un teanc de dosare sub braţ.

— Vă cheamă şeful, îi spuse şi uşierul, care lipea timbre pe plicuri.

Fără să mai intre la el în birou, Maigret bătu la uşa şefului. Nu era aprinsă decât lampa de pe birou.

— Cum e, Maigret?

Tăcere.

— Un caz agasant, nu-i aşa, bătrâne? Nimic nou la faţa locului?

Maigret simţi că şeful voia să-i dea o ştire neplăcută. Aştepta, cu sprâncenele lui groase încruntate.

— Am cerut să ţi se telefoneze, dar plecaseşi deja de la Bourg-la-Reine... În legătură cu fata aceea... Mai adineauri, Victor...

Victor, care vorbea bâlbâit, era unul dintre portarii de la Palatul de Justiţie. Avea nişte mustăţi ca de focă şi o voce aproape la fel de răguşită ca a unui câine-de-mare.

—... Victor l-a întâlnit, pe culoare, pe procurorul general, care era prost dispus... „Asta numeşti dumneata podea măturată, amice?”

Şi toată lumea ştia că atunci când procurorul general îi spunea cuiva amice...

Gândurile lui Maigret încercau să o ia înaintea vorbelor directorului de la Poliţia Judiciară.

— Pe scurt, Victor, speriat, s-a repezit spre dulapul cu mături... Ghiceşti ce-a găsit acolo?

— Pe Cécile! răspunse comisarul fără mirare, lăsând capul în jos.

Avusese timp în apartament, pe când în jurul său se efectuau aşa-numitele constatări obişnuite, să examineze toate ipotezele legate de Cécile, dar nu fusese mulţumit de nici una. Revenea întruna la aceeaşi întrebare: Ce a putut să o determine să părăsească Poliţia Judiciară, când avea să-mi aducă la cunoştinţă un fapt atât de grav?

Era din ce în ce mai convins că nu plecase din proprie iniţiativă. Cineva venise la ea, acolo, în bârlogul poliţiei, la câţiva paşi de Maigret, şi Cécile îl urmase...

Ce argument folosise? Cine avea destulă putere asupra fetei că să...

Apoi înţelese brusc.

— Ar fi trebuit să bănuiesc! bombăni el, lovindu-se cu pumnul în frunte.

— Ce vrei să spui?

— Ar fi trebuit să ghicesc că n-ar fi plecat de-aici, că nimic n-ar fi putut s-o facă să plece...

Era supărat pe el însuşi.

— E moartă, evident, mormăi el, privind în jos.

— Da... Dacă vrei s-o vezi...

Directorul apăsă butonul unei sonerii şi îi spuse uşierului:

— Dacă vine cineva sau sunt căutat la telefon, mă întorc imediat...

Erau amândoi la fel de preocupaţi, dar comisarul avea şi o greutate pe conştiinţă. O zi care începuse atât de bine! îşi aminti de aromă cafelei cu frişca, de cornurile calde şi rom... Ceaţa luminoasă de la începutul dimineţii...

— Apropo, a telefonat Janvier... S-ar părea că polonezii tăi...

Gestul lui Maigret părea că vrea să-i alunge din minte pe toţi polonezii de pe pământ!

Directorul deschise o uşă cu geam. De cel puţin zece ani se tot vorbea despre blocarea ei, dar nu se făcea nimic din motive de ordin practic. Uşa aceea îţi permitea să treci direct de la Poliţia Judiciară în Palatul de Justiţie şi la arhiva de la ultimul etaj. Într-un fel, ai fi zis că te afli în culisele unui teatru: scări înguste, coridoare complicate... Când aveai de dus un învinuit la Parchet...

Scară din dreapta ducea spre mansardă, spre Identitatea Judiciară şi laborator... Puţin mai departe, o uşă cu geam mat, iar în spatele ei - rumoarea Palatului de Justiţie, a avocaţilor care umblau încoace şi-ncolo, a curioşilor, a mulţimii care urmărea şedinţele tribunalului corecţional şi procesele de la Curtea cu Juri...

În faţa unei uşi mai înguste, aşezată, Dumnezeu ştie de ce, chiar în mijlocul zidului, un inspector îşi fuma ţigara şi o stinse imediat când îi zări pe cei doi.

Cine ştia de acea uşă? Familiarii instituţiei!

Dădea spre o debara destul de adâncă, spre o gaură de aproximativ doi metri unde Victor, căruia nu-i plăcea să se deplaseze, îşi ţinea măturile şi găleţile.

Inspectorul se dădu la o parte. Şeful deschise şi, deoarece în debara nu era lumină, aprinse un chibrit.

— Iat-o, zise el.

Corpul fetei, căzând, nici măcar nu putuse să se întindă cât era de lung, astfel că bustul rămăsese sprijinit de perete, iar capul îi atârna pe piept.

Maigret simţi brusc că îi era cald, îşi trecu batista peste faţă şi îşi puse pipa aprinsă în buzunar.

Nu era nevoie de multe cuvinte. Se uitau amândoi, directorul şi comisarul, iar acesta din urmă, cu un gest maşinal, îşi scoase pălăria.

— Ştiţi ce cred? Cineva a intrat în anticameră şi i-a spus că o aşteptam în altă parte decât în birou... Iar ea a crezut că acel cineva e de la Poliţia Judiciară.

Directorul se mulţumi să dea din cap.

— Trebuia acţionat repede, înţelegeţi? Puteam s-o primesc dintr-un moment în altul. Îl cunoştea pe asasinul mătuşii sale... A fost deschisă această uşă care dă spre un întuneric complet. Şi când Cécile a făcut primul pas...

— A lovit-o mai întâi cu un baston de cauciuc sau cu un obiect asemănător, ca s-o ameţească...

Ridicolă pălărie verde care zăcea pe jos confirma această ipoteză. De altfel, în părul negru al fetei există puţin sânge închegat.

— Probabil că s-a clătinat, poate a şi căzut, iar ucigaşul, ca să-i vină de hac fără să facă zgomot, a sugrumat-o...

— Sunteţi sigur, şefule?

— Asta e părerea medicului legist. I-am spus să nu facă autopsia până când nu vii. Ce te miră?

Şi mătuşa ei a fost sugrumată, nu-i aşa?

— Tocmai...

— Ce vrei să spui, Maigret?

— Că nu cred că acelaşi om a putut să comită ambele crime. Când Cécile a venit aici azi-dimineaţă, îl cunoştea pe asasinul mătuşii ei...

— Crezi?

— Altfel ar fi anunţat poliţia mai devreme.

Mătuşa ei a murit, după spusele medicului, înainte de ora două dimineaţa. Sau Cécile a asistat la crimă...

— De ce n-ar fi ucis-o asasinul şi pe ea, la Bourg-la-Reine?

— Poate că era ascunsă. Merg mai departe...

Sau a descoperit cadavrul mătuşii când s-a trezit pe la şase şi jumătate dimineaţa, pentru că ştiu că, după ceasul ei deşteptător, se trezea la ora asta... N-a spus nimic nimănui. A dat fuga încoace...

— E ciudat.

— Nu şi dacă presupunem că-l cunoştea pe asasin. Voia să vorbească cu mine personal. Nu avea încredere în comisarul de poliţie de la Bourg-la-Reine. Dovada că ştia e faptul că a fost ucisă ca să nu vorbească...

— Şi dacă ai fi primit-o imediat?

Maigret roşi, ceea ce i se întâmpla rareori.

— Ei, da! E ceva care-mi scapă! Poate că asasinul nu avea libertate de mişcare în acel moment.

Sau încă nu ştia...

Apoi, brusc, păru că-şi alungă un gând din minte.

— Nu, nu stă-n picioare! bombăni el.

— Ce nu stă-n picioare?

— Ce spun... Dacă asasinul bătrânei ar fi intrat în „acvariu”...

— În „acvariu”?

— Scuze! Aşa îi spun inspectorii sălii de aşteptare... Cécile nu l-ar fi urmat. Aşadar, a venit altcineva. Cineva pe care nu-l cunoştea sau cineva în care avea încredere...

Şi Maigret privea cu încăpăţânare trupul căzut grămadă lângă peretele cămăruţei, printre mături şi găleţi.

— Cineva pe care nu-l cunoştea! se hotărî el brusc.

— De ce?

— Afară ar fi putut să urmeze o persoană cunoscută! Aici, nu! Mărturisesc că mă aşteptam să fie găsită în Sena sau pe un teren viran. Dar...

Înainta doi paşi, se aplecă să poată intra pe uşa joasă a debaralei, aprinse un chibrit, apoi încă unul şi împinse uşor cadavrul.

— Ce cauţi, Maigret?

— Poşeta.

O poşetă la fel de caracteristică precum comica pălărie verde, o poşetă voluminoasă ca o valijoară, pe care Cécile o ţinea cu mare grijă pe genunchi când aştepta în „acvariu”.

— A dispărut...

— Şi ce concluzie tragi de aici?

Atunci Maigret, uitând de ierarhie, se lăsă pradă nervozităţii:

— Concluzie! Concluzie! Dumneata eşti în stare să tragi vreo concluzie?

Îl zări pe inspectorul cu păr blond care, aflat la doi paşi de ei, întorcea capul spre dânsul şi corectă:

— Îmi cer scuze, şefule... Dar trebuie să recunoaşteţi că la noi se intră ca la gară! Când te gândeşti că cineva a putut să intre în sala de aşteptare şi să...

Era exasperat. Strânse cu putere între dinţi pipa stinsă.

— Fără să mai punem la socoteală afurisita asta de uşă care trebuia zidită de mult!

— Dacă ai fi primit-o pe această persoană când...

Bietul Maigret! Ţi-era milă să-l vezi, înalt şi solid, în aparenţă tare ca o stâncă, plecându-şi capul, privind acel corp inert îngrămădit la picioarele lui şi ştergându-şi din nou faţa cu batista.

— Ce facem? îl întrebă directorul, ca să-i distragă atenţia de la cadavru.

Să declare public că o crimă fusese comisă în sediul Poliţiei Judiciare, mai exact în gangul acela

care lega Poliţia de Palatul de Justiţie?

— Aş vrea să vă rog ceva... Să se ocupe Lucas în continuare de cazul polonezilor...

Poate că de vină era foamea. Maigret nu mâncase nimic de dimineaţă. În schimb, băuse trei păhăruţe care îi rodeau stomacul.

— Cum vrei.

— Închide uşa asta, bătrâne. Stai aici s-o păzeşti. Mă întorc imediat...

Maigret se duse în biroul lui şi, fără să-şi scoată pardesiul şi pălăria, o sună pe doamna Maigret.

— Nu... Nu ştiu când voi veni... E prea complicat ca să-ţi explic... Ba nu! Nu plec din Paris...

Să comande sandviciuri, ca de obicei, la braseria Dauphine? Simţea că are nevoie de aer.

Afară încă mai plouă. Preferă băruleţul din faţa statuii lui Henric al IV-lea, chiar pe Pont Neuf.

— Jambon..., comandă el.

— Vă simţiţi bine, domnule comisar?

Chelnerul îl cunoştea. Maigret avea pleoapele grele şi acel aer încrâncenat...

— Munca?

Câţiva clienţi jucau belotă lingă tejghea. Alţii se încăpăţânau să-şi încerce norocul la jocurile mecanice.

Maigret muşca din sandvici gândindu-se că Cécile murise, şi la gândul ăsta îl trecea un fior rece pe şira spinării, deşi avea pe el pardesiul cel gros.

Capitolul 3

Câteodată i se întâmpla lui Maigret să dea din umeri când cineva se minuna în faţa lui de resemnarea celor umili, a bolnavilor, a infirmilor, a miilor de indivizi care trăiesc ca nişte izolaţi, fără orizont, în una dintre alveolele marelui oraş; ştia

din experienţă că animalul din om se obişnuieşte cu orice vizuină, din moment ce o poate umple cu mirosul, căldura şi deprinderile sale.

Mica încăpere a portăresei, unde se aşezase într-un fotoliu de răchită care trosnea, abia dacă avea doi metri şi jumătate pe trei şi era joasă.

Uşa cu geam, fără perdea, se deschidea spre întunericul coridorului, deoarece scară nu era luminată, fiecare locatar pornind singur dispozitivul cu ceas. Un pat cu plapumă de puf roşie. O masă cu resturile sleite ale unui picior de porc, firimituri de pâine pe muşamaua maronie, un cuţit, un strop de vin albăstrui pe fundul unui pahar...

Aşezată pe un scaun, doamna Cu-Tot-Respectul vorbea cu obrazul aproape lipit de umăr din cauza unui torticolis cronic şi gâtul înfăşurat în vată termogenă de un roz urât, care contrasta cu baticul negru.

— Nu, domnule comisar. Cu tot respectul, n-am să mă aşez în fotoliu... Este fotoliul răposatului meu soţ şi, în pofida vârstei şi a micilor mele suferinţe, nu mi-aş ierta una ca asta!

În aer plutea un miros fad condimentat cu iz de pipi de motan. Motanul torcea în faţa sobei.

Becul, devenit mat din cauza prafului depus de douăzeci de ani, răspândea o lumină roşiatică.

Era cald. Se auzea apa căzând pe acoperişuri, şi, din minut în minut, huruitul unei maşini trecând cu viteză pe drumul naţional, zgomotul unui camion sau scrâşnetul frânelor de tramvai.

— După cum vă spuneam, cu tot respectul, această biată doamnă era proprietara noastră.

Juliette Boynet, după numele răposatului ei soţ...

Şi când spun biată doamnă, domnule comisar, o fac din politeţe, pentru că era o zgripţuroaică, Domnul să-i odihnească sufletul în pace! Chiar dacă, recent, bunul Dumnezeu şi-a întors faţa către noi şi a ologit-o... Nu c-aş fi mai rea ca alţii, nici

c-aş dori răul aproapelui meu, dar pe când mergea ca tot omul, viaţa era insuportabilă...

Mai adineauri, la comisariatul din Bourg-la-Reine, Maigret aflase cu uimire că moartă nu împlinise şaizeci de ani, cu toate că părea mai în vârstă, în pofida părului ei vopsit, din cauza feţei buhăite şi a ochilor bulbucaţi.

... Juliette-Marie-Jeanne-Leontine Cazenove, Boynet după soţul defunct, 59 de ani, născută la Fontenay-le-Comte, Vandeea, fără profesie...

Cu gâtul îndoit, cu cocul prins într-un fileu şi baticul de lină neagră legat peste pieptul uscăţiv - ce urât trebuie să fi fost acel piept de portăreasă bătrâna! - doamna Cu-Tot-Respectul îşi depăna şiragul de silabe cu o satisfacţie lacomă, aşa cum, puţin mai devreme, mâncase piciorul de porc, şi, din când în când, arunca o privire spre uşa cu geam.

— Un imobil liniştit, după cum puteţi vedea...

La ora asta aproape toată lumea s-a întors acasă.

— De cât timp era doamna Boynet proprietara imobilului?

— Probabil că dintotdeauna. Soţul ei era antreprenor. A construit mai multe case la Bourg-la-Reine. A murit tânăr, la nici cincizeci de ani, şi ăsta-i cel mai bun lucru ce i se putea întâmpla bietului om... După moartea lui, ea s-a mutat aici. Sunt cincisprezece ani de atunci... Cu tot respectul, era deja aceeaşi ca în prezent, doar că mergea şi stătea tot timpul în cârca mea şi în a locatarilor. Dacă, din nefericire, vedea un câine sau o pisică pe scară... Dacă cineva avea îndrăzneala să-i ceară o reparaţie... Ca să vedeţi! Am fost ultima casă din tot cartierul care a avut curent electric.

La primul etaj se auzeau paşi şi ţipetele unui copil mic.

— E la doamna Bourniquel, îi explică doamnă Cu-Tot-Respectul. Soţul ei e comis-voiajor. Are o maşină mică. Probabil că acum e plecat în

sud-vest. Lipseşte câte trei luni. Au deja patru copii şi mai aşteaptă unul, de-au avut şi probleme din cauza căruţului. Doamna Boynet, Dumnezeu s-o ierte, n-a vrut niciodată cărucior de copil pe coridor, astfel că trebuia urcat şi coborât de două ori pe zi... Uitaţi! Menajera lor coboară cu gunoiul...

Lumina se aprinse şi comisarul văzu o femeie mică de statură, cu şorţ alb, străduindu-se din răsputeri să care un uriaş cazan galvanizat.

— Ce spuneam? A, da! Serviţi un pahar de vin, domnule comisar... Haideţi! Mi-a mai rămas o sticlă adusă de domnul Bourniquel, care lucrează în vinificaţie... Într-o zi, sunt aproape doi ani de-atunci, sora doamnei Boynet, care era văduvă şi ea, a murit la Fontenay, iar doamna Boynet i-a adus aici pe cei trei copii ai ei, două fete şi un băiat, şi tot cartierul a fost uimit de o asemenea generozitate. La vremea aceea, ocupa tot etajul cinci... Băiatul, domnul Gérard, a plecat primul.

A intrat în armată, probabil ca să nu mai stea cu mătuşa lui! Pe urmă s-a căsătorit... Locuieşte la Paris, pe lângă piaţa Bastiliei. Vine rar. Cred că afacerile nu-i merg prea grozav...

— L-aţi văzut de curând?

— De cele mai multe ori, aşteaptă afară să coboare soră-sa. Nu e cine ştie ce de capul lui, iar nevastă-sa e însărcinată... A venit săptămâna trecută şi a urcat. Mi-am zis că poate avea nevoie de bani. Nu era prea vesel când a coborât. Pentru că, cu tot respectul, era greu să scoţi un bănuţ de la mătuşă-sa... Noroc!

Întoarse iute capul şi se uită ţintă la uşă.

Lumina nu se aprinsese. Totuşi se auzea un zgomot uşor, iar doamna Cu-Tot-Respectul se ridică şi deschise brusc uşa. Comisarul zări silueta unei fete care se depărta.

— Iar hoinăreşti pe scară, domnişoară Nuşi!

Vai şi amar!

Se aşeză la loc şi continuă:

— Asta înseamnă să ai în grijă ditamai casa! Oamenii ăştia... Sunt locatarii de la cinci, vecinii proprietăresei... Cum ziceam... Mai întâi a plecat domnul Gérard la armată. Apoi sora lui cea mică, Berthe, care nici ea nu se înţelegea cu mătuşa ei şi e vânzătoare la Galerii, a plecat şi ea din casă. Atunci, bătrâna a profitat ca să închirieze jumătate din apartament unor unguri, familia Siveschi... Au două fete, Nuşi şi Poţi. Poţi e cea grasă, care se plimbă totdeauna pe jumătate goală... E adevărat că Nuşi, care n-are mai mult de şaisprezece ani, nu e nici ea mai brează. Are întâlniri seara, prin toate colţurile, uneori în uşă...

Era mai bine să o lase pe portăreasă să vorbească şi el să încerce să înţeleagă. Aşadar, la etajul unu familia Bourniquel, patru copii;

Bourniquel absent, o menajeră şi un alt copil în perspectivă.

La etajul cinci, familia Siveschi. Maigret văzuse dimineaţă un prim eşantion din familie, grasă şi impudica Poţi. Acum o întrezărise pe Nuşi cea slabă.

—... Mama lor nu le zice nimic. Oamenii ăştia nu gândesc ca noi... Să vedeţi! Nu mai târziu de săptămâna trecută, duc corespondenţa. Bat la uşă. Mi se strigă: Intră. Deschid uşa fără teamă, şi ce văd? Doamna Siveschi, goală puşcă, fumă o ţigară şi se uita la mine fără pic de ruşine... Şi fetele erau acolo!

— Ce profesie are domnul Siveschi?

— Profesia lui, dragă domnule, cu tot respectul! Vine şi pleacă... Întotdeauna are cărţi sub braţ. El face piaţa. A rămas în urmă la plată cu două termene, dar nu-l jenează că le bate în uşă portărelul. Ba chiar s-ar zice că asta îi distrează!... Nu că bietul domn Leloup. Domnul Gaston, cum îi spun eu... Negustorul de biciclete. Un tinerel demn de toată stimă, care era vânzător de ziare şi şi-a pus pe picioare cu mult curaj afacerea...

Sunt unele luni când n-o duce deloc bine cu banii şi jur că nu îndrăzneşte să se uite în ochii oamenilor, nici într-ai mei, deşi eu, totuşi... E însurat de nici trei luni şi, ca să nu dea bani pe chirie, dorm în încăperea din spatele prăvăliei, printre cauciucuri şi roţi demontate... Să vedeţi! Pun prinsoare că-i pacostea asta de Nuşi...

De data aceasta, Maigret se duse să deschidă uşa, în spatele căreia ghicise faţa micii unguroaice, cu ochii mari şi negri şi gura parcă însângerată.

— Doreşti ceva? întrebă el.

Iar ea răspunse fără nici o jenă:

— Voiam să vă văd. Am auzit că faimosul comisar Maigret...

Îl privea în ochi. Era slabă, fără şolduri, dar avea sânii bine formaţi şi ascuţiţi, scoşi în evidenţă de un corsaj prea strâns.

— Ei bine, m-ai văzut!

— Nu-mi puneţi întrebări?

— Ai ceva de spus?

— Poate...

Indignată, doamna Cu-Tot-Respectul oftă şi dădu din cap atât cât îi permitea torticolisul de care suferea durerea de gât.

— Intră. Despre ce-i vorba?

Fata se simţea în cămăruţa portăresei ca la ea acasă. Triumfa. Ai fi zis că pusese pariu că îl va întâlni pe vestitul Maigret.

— Voiam să vă vorbesc de domnul Dandurand...

— Cine e? întrebă Maigret, întorcând capul spre portăreasă.

— Nu ştiu ce-o să vă-ndruge, răspunse femeia, revoltată de prezenţa micii unguroaice, dar puştoaicele astea, cu tot respectul, mint de-ngheaţă apele! Domnul Dandurand este un fost avocat, un domn foarte bine, foarte serios, liniştit şi tot ce vrei... Ocupă tot etajul de patru ani de zile.

Nu ia masă acasă. Nu primeşte vizite. Pun prinsoare că nu mai întârzie mult.

— Ei bine, spuse răspicat Nuşi, domnul Dandurand este un porc bătrân! De fiecare dată când cobor, stă ascuns după uşă. De câteva ori s-a ţinut după mine pe stradă. Luna trecută, când treceam pe palier, mi-a făcut semne să intru la el...

Doamna Cu-Tot-Respectul ridicase mâinile spre cer, vrând parcă să spună: „Chiar trebuie să auzim astfel de orori!”

— Luni am intrat din curiozitate şi a vrut să-mi arate colecţia lui de fotografii. Jur că e pur şi simplu dezgustător. Mi-a spus că, dacă îl voi vizita din când în când, o să-mi dea...

— N-o credeţi, domnule comisar!

— Iar eu jur că e adevărat! I-am spus imediat lui Poţi şi s-a dus şi ea să vadă fotografiile. I-a făcut şi ei propuneri...

— Ce i-a oferit?

— Ca şi mie... Un ceas de mină. Probabil că are un stoc întreg. Dar pot să mai adaug ceva...

Într-o noapte, când nu mă lua somnul, am auzit zgomot pe palier. M-am dat jos din pat şi m-am dus la uşă. M-am uitat pe gaura cheii şi l-am văzut...

— Stai puţin, o întrerupse Maigret. Era lumină pe scară?

Văzu că fata ezită o clipă, dezorientată.

— Nu..., răspunse ea în cele din urmă. Dar era lună...

— Cum ar putea luna să lumineze scara?

— Prin lucarnă. Există o lucarnă chiar deasupra palierului...

Era adevărat, Maigret îşi amintea de ea. Dar de ce ezitase când pomenise de lumină?

— Mulţumesc, domnişoară. Te poţi întoarce acasă. Probabil că părinţii îşi fac griji...

— Sunt la cinematograf cu sora mea.

Era necăjită. Ai fi zis că sperase ca Maigret să urce cu ea în apartament!

— Nu mai aveţi şi alte întrebări?

— Nu. Bună seara.

— E adevărat că Cécile a murit?

Maigret nu răspunse şi închise uşa în urma ei.

— Cu tot respectul, e o adevărată ruşine! spuse portăreasa, oftând. Încă un pahar, domnule comisar? Ar fi în stare să primească bărbaţi la ea în absenţa părinţilor! Aţi văzut cum vă privea? Mi-era ruşine pentru semenele mele!

Pe drum treceau mereu maşini, camioane.

Maigret se aşeză iar în fotoliul de răchită care trosnea sub greutatea lui. Portăreasa umplu din nou soba şi, când se aşeză pe scaun, pisica îi sări pe genunchi. Era cald. Te-ai fi crezut la capătul pământului. Maşinile, camioanele păreau să fie parcă într-o lume străină, parcă pe altă planetă, şi nimic nu era viu în jurul lojei portăresei în afară de casa familiară. Deasupra patului atârna para de cauciuc care declanşa uşa de la intrare.

— Nimeni nu poate intra în casă fără să ştiţi, nu-i aşa?

— Ar fi greu, pentru că nu există cheie.

— Şi prin prăvălii?

— Uşile interioare care comunică cu prăvăliile sunt blocate. Doamnei Boynet îi era tare frică de hoţi.

— Mi-aţi spus că nu mai ieşea din casă de câteva luni, nu?

— Să ştiţi că nu era complet neputincioasă.

Mergea prin apartament, sprijinită într-un baston. Uneori, se târa până pe palier ca să-i supravegheze pe locatari sau să vadă dacă făceam bine curăţenie. Nu o auzeai... Avea un fel al ei de a aluneca pe papuci şi îşi pusese o bucată de cauciuc la capătul de jos al bastonului...

— Avea mulţi vizitatori?

— Nici unul. În afară de nepotul ei, domnul Gérard, care venea uneori. Cea mică, domnişoara Berthe, nu mai punea piciorul în casă la mătuşă-sa.

Cred, cu tot respectul, că are un prieten... Am întâlnit-o într-o duminică, când mă duceam la cinematograf, cu un domn foarte bine, la vreo

treizeci de ani, şi mi-am zis că era un bărbat însurat...

N-am putut să văd dacă avea verighetă.

— Pe scurt, doamna Boynet trăia absolut singură cu Cécile?

— Biata fată! Atât de blândă, de devotată!

Mătuşă-sa se purta cu dânsa cum te porţi cu o servitoare, dar ea nu se plângea niciodată. Şi pot să vă spun că nu alerga după bărbaţi! Era şi cam firavă. O sănătate şubredă, un stomac delicat, dar asta n-o împiedica să coboare cinci etaje cu găleata cu gunoi şi să care sus cărbuni!

— Prin urmare, Cécile ducea banii la bancă?

— La care bancă?

— Presupun că atunci când doamna Boynet primea banii de chirie...

— N-ar fi pus un bănuţ la bancă pentru nimic în lume! Nu avea încredere. Îmi amintesc că, la început, domnul Bourniquel a vrut să plătească folosind un cec. „Ce-i asta?”, a zis proprietăreasa indignată. „Spune-i acestui domn că eu vreau bani... Domnul Bourniquel s-a încăpăţânat. Totul a durat vreo cincisprezece zile, dar până la urmă a fost forţat să cedeze. Încă puţin vin, domnule comisar? Cu tot respectul, nu c-aş bea des, dar când ai ocazia...”

Se auzi soneria de deasupra patului. Portăreasa se ridică, se aplecă peste plapumă şi apăsă para de cauciuc, spunând:

— E domnul Deseglise, locatarul de la doi, pe stânga. E încasator pe autobuze. Programul lui de muncă se schimbă de la o săptămână la alta.

Şi, într-adevăr, trecu un bărbat purtând o şapcă cu însemnele celor de la transportul în comun.

— La acelaşi etaj, locuieşte şi o profesoară de pian, o fată bătrână, domnişoara Paucot. Primeşte o elevă pe oră, iar când plouă, se face multă mizerie pe scară... La trei nu stă nimeni. Cred că aţi văzut tăbliţa de pe uşă. Ultimii locatari au fost daţi afară pentru că nu plătiseră de două luni.

Nişte oameni care totuşi îmi dădeau şi mie un bacşiş şi erau foarte amabili. În fine! Nu întotdeauna ăştia sunt plini de bani, nu?... Mă mir că domnul Dandurand nu s-a întors încă. Când mă gândesc la ce a îndrăznit să insinueze copila aia!

Perverse cum sunt, fetele astea ar trimite un bărbat la puşcărie doar ca să fie interesante! Aţi văzut cum vă privea? Un bărbat în vârstă, însurat, un funcţionar... Ştiu ce vorbesc, că şi bărbatul meu a fost funcţionar. Lucra la căile ferate...

Bun! Iată-l şi pe domnul Dandurand!

Se ridică şi se aplecă iar ca să apese para de cauciuc. Coridorul se lumină, la fel şi scara. Îl auziră închizând umbrela şi ştergându-şi conştiincios tălpile de preş.

— N-ar murdări casa, Doamne fereşte!

O tuse seacă. Paşi lenţi, măsuraţi. Uşa portăresei se deschise.

— Nici o scrisoare pentru mine, doamnă Benoit?

— Cu tot respectul, nimic în seara asta, domnule Dandurand.

Un bărbat de cincizeci de ani, cu tenul închis la culoare şi părul cărunt, îmbrăcat în negru, cu umbrela udă în mina. Ridicase ochii spre comisar şi acesta se încruntase, pentru că i se părea că mai văzuse faţa aceea undeva.

Totuşi, mai adineauri, numele de Dandurand nu-i spusese nimic. Era sigur că îl cunoştea. Se străduia să-şi amintească. Unde oare...

— Comisarul Maigret, nu-i aşa? rosti calm locatarul, rămas în prag. Închipuiţi-vă, domnule comisar, că vin de la biroul dumneavoastră. Ştiu că nu-i ora potrivită, dar am aflat ce vi s-a întâmplat...

Maigret îşi aminti. Domnul Charles... Avea brusc convingerea că exista o legătură între acest nume şi bărbatul din faţa lui. Ce-i aducea aminte?

O cafenea mică, mereu cu aceiaşi clienţi...

— Voiaţi să-mi comunicaţi ceva urgent?

— Păi... Mi-am zis... Dacă vreţi să urcaţi un moment la mine... Permiteţi, doamnă Benoit?

Îmi cer scuze că vă pun să urcaţi patru etaje, domnule comisar! Tocmai am aflat, la Poliţia Judiciară, că biata domnişoară Cécile... Mărturisesc că am fost şocat.

Maigret se ridică şi porni în urma domnului Dandurand pe scară.

— Am băgat de seamă că m-aţi recunoscut fără să vă amintiţi cine sunt... Să urcăm mai repede, să nu se stingă lumina...

Căută o cheie în buzunar şi o introduse în broască. Maigret ridică atunci capul şi o zări vag pe Nuşi aplecată peste balustradă. În clipa următoare, un scuipat cădea de sus pe palier.

Domnul Dandurand era friguros. Purta un pardesiu mai gros şi mai greu decât al lui Maigret şi avea un fular de lină în jurul gâtului. Era şters, prea puţin atrăgător, cum sunt celibatarii în vârstă, iar apartamentul mirosea şi el a bătrân singuratic, a tutun rece şi a lenjerie de o curăţenie îndoielnică.

— Mă scuzaţi o clipă! Să aprind lumina...

Biroul semăna cu cel al unui avocat sau al unui om de afaceri. Mobile de culoare închisă, biblioteci din lemn negru, burduşite cu cărţi de drept, cartoteci verzi, periodice şi dosare pe mese.

— Presupun că fumaţi?

El însuşi avea o duzină de pipe aşezate cu grijă pe birou, din care umplu una, după ce trase storul de la fereastră.

— Tot nu mă recunoaşteţi? E adevărat că nu ne-am întâlnit decât de două ori: o dată la Albert, pe strada Blanche...

— Ştiu, domnul Charles...

— A doua oară...

— În biroul meu, acum opt ani, într-o zi în care aveam să vă cer unele explicaţii. Trebuie să recunosc că aţi răspuns la toate întrebările mele...

Un zâmbet rece, îngheţat, pe o faţă palidă; doar nasul, destul de mare, era uşor colorat în roz.

— Luaţi loc. Dimineaţă n-am fost acasă...

— Pot să vă întreb unde aţi fost?

— Îmi dau seama, acum când ştiu, că asta se va întoarce împotriva mea. Şi totuşi, am obiceiul să frecventez Palatul de Justiţie. O veche manie de om al legii... De când...

— De când aţi fost şters din rândul avocaţilor, la Fontenay-le-Comte...

Un gest vag, vrând parcă să spună: „Exact”.

Dar asta are foarte puţină importanţă!

Şi fostul avocat de provincie continuă:

— Îmi petrec cea mai mare parte a timpului la Palatul de Justiţie. Astăzi, la Camera a Treisprezecea, a fost un caz ciudat. Un caz de extorcare de fonduri între membrii aceleiaşi familii. Maestrul Boniface, care pleda pentru ginere...

Domnul Dandurand, cândva maestrul Dandurand, care locuise în una dintre cele mai vechi reşedinţe particulare din Fontenay, avea mania să-şi trosnească degetele înţepenite.

— Aţi vrea să daţi pace falangelor şi să-mi spuneţi de ce v-aţi prezentat la biroul meu? întrebă Maigret, reaprinzându-şi pipa.

— Scuzaţi-mă... Când am plecat de acasă, dimineaţă pe la opt, nu ştiam ce se întâmplase la etajul cinci. La Palatul de Justiţie, pe la patru, unul dintre colegii mei...

— V-a spus de asasinarea doamnei Juliette Boynet, născută Cazenove, originară, ca şi dumneavoastră, din Fontenay-le-Comte.

— Exact, domnule comisar... M-am întors aici, dar nu eraţi. Am preferat să nu spun nimic poliţistului pe care l-aţi lăsat de pază. Am luat tramvaiul cu intenţia să vă întâlnesc la Poliţia Judiciară.

Probabil că ne-am intersectat pe drum fără să ştiu.

Comisarul Cassieux, care mă cunoaşte...

— Şeful Brigăzii Mondene, însărcinat să supravegheze respectarea legii în materie de moravuri, musai să-l cunoască pe domnul Charles!

Celălalt continuă ca şi cum n-ar fi auzit:

— Comisarul Cassieux mi-a vorbit de Cécile şi de...

Maigret se ridicase, traversase în vârful picioarelor holul şi, când deschise brusc uşa apartamentului, Nuşi, cu ochiul lipit de gaura cheii, abia se ţinu să nu cadă. Se îndreptă cu o zvâcnire şi se repezi ca o zvârlugă pe scară.

— Ce ziceaţi?

— Mi-am spus atunci că am timp să iau masa de seară. Am aşteptat tramvaiul destul de mult în piaţa Saint-Michel şi iată-mă... Ştiam că vă găsesc aici. Ţineam să vă aduc eu însumi la cunoştinţă că noaptea trecută, între douăsprezece şi unu dimineaţa, mă aflam în apartamentul doamnei Boynet, care era prietena şi, într-un fel, clienta mea...

Îşi trosni degetele fără să-şi dea seama ce face, apoi se grăbi să murmure:

— Îmi cer scuze... Un vechi obicei...

Capitolul 4

Era puţin trecut de zece seara. Doamna Maigret, în faţa şifonierului cu oglindă, lângă patul mare pe care tocmai îl pregătise pentru culcare, îşi punea părul pe bigudiuri, luând uneori câte o agrafă dintre cele pe care le ţinea între buze.

Bulevardul Richard Lenoir era pustiu. Dincolo de Poarta Orleans şoseaua era şi ea pustie, lucind din cauza ploii, dar erau de ajuns câteva secunde ca să apară trei, patru, şase maşini care veneau una

după alta în trombă, precedate de un enorm fascicul de lumină gălbuie.

Acele faruri, în trecere, abia dacă luminau casa doamnei Boynet, prea înaltă pentru cât era de lată, cu atât mai urâtă cu cât nu avea nici clădiri vecine care să-i ascundă flancurile parcă tăiate în carne vie.

Băcănia ţinută de doamna Piechaud era încă luminată şi patroana se aşezase în faţa focului, în prăvălia unde stătea ca să-şi drămuiască rezerva de cărbuni. De cealaltă parte a uşii imobilului, magazinul de biciclete era întunecat, cu uşa din fund întredeschisă, iar în încăperea din spatele prăvăliei puteai zări lumină, un pat şi un tânăr care îşi făcea pantofii...

Familia Siveschi era la cinematograf. Portăreasa nu voia să se culce înainte de plecarea lui Maigret şi, ca să-şi facă curaj să aştepte, golea sticla de vin roşu în timp ce-i explica situaţia pisicii sale.

La Institutul Medico-Legal, în celălalt capăt al Parisului, două cadavre fuseseră aşezate în sertarele unui mare frigorifer uman...

Probabil că la domnul Dandurand nu se aerisea niciodată, pentru că toate mirosurile se amestecau într-un iz fad, greţos, care, după ce plecai, se agăţa de haine şi te urmărea mult timp. Maigret scotea nori groşi de fum din pipă, evitând de cele mai multe ori să-şi privească interlocutorul în faţă.

— Domnule Dandurand, dacă nu mă înşel, o poveste de moravuri v-a făcut să părăsiţi Fontenay, nu-i aşa?... Da... O poveste veche, dar se vorbea despre dumneata la Poliţia Judiciară chiar şi acum câteva săptămâni... Ai primit doi ani...

— Exact! răspunse cu răceală avocatul.

Şi Maigret se cuibări mai bine în pardesiul lui gros, vrând parcă să se pună la adăpost de orice contact. Nu-şi scosese pălăria. El care, în pofida aerului său ursuz, avea multă indulgenţă pentru majoritatea slăbiciunilor omeneşti, era iritat în faţa anumitor fiinţe, cuprins de o indispoziţie fizică în

apropierea lor. Iar domnul Dandurant făcea parte dintre aceste creaturi.

Sila comisarului mergea până acolo încât Maigret nu se simţea niciodată în largul lui în prezenţa colegului Cassieux, pentru că acesta, ca şef al Brigăzii Mondene, se ocupa de poliţia de moravuri.

Cassieux îi vorbise despre cel numit de toţi domnul Charles, un avocat de provincie care, implicat într-o poveste urâtă de moravuri în care erau amestecaţi şi minori, făcuse doi ani de închisoare înainte de a eşua la Paris.

Cazul era destul de neobişnuit şi deschidea perspective stranii spre destinele oamenilor. Exclus din rândul avocaţilor, pierzându-se în capitală unde era necunoscut, Dandurand, care beneficia încă de rente suficiente, putea să se dedea fără reţinere viciului său. Personaj şters şi respingător, ca mulţi alţii care se strecoară pe lângă ziduri cât e ziua de lungă, ferindu-şi privirea, individul recăpăta puţină viaţă şi vioiciune doar în momentul în care urmărea prin mulţime o eventuală pradă.

Prezenţa fostului avocat fusese semnalată în preajma Porţii Saint-Martin, a bulevardului Sebastopol şi a pieţei Bastilia. Era dintre cei care aşteaptă în umbră la ieşirea din ateliere şi din marile magazine, dar ajung de cele mai multe ori mofluji pe culoarul prost luminat al unei „case speciale”.

Curând, cunoştea toate aceste case şi toate matroanele ajunseseră şi ele să-l cunoască.

— Bună ziua, domnule Charles. Ce-aţi dori astăzi?

Se simţea ca acasă. Atmosfera de acolo devenise atmosfera lui de care avea nevoie zilnic. Se aflase curând că era un fost avocat şi, când se ivise ocazia, i se ceruse sfatul.

În sfârşit, fusese primit în culise. Nu mai era privit ca un client, ci ca un prieten.

— Casa de pe strada Antin e de vânzare. Ştiai?

Dede a avut necazuri şi pleacă săptămâna viitoare în America de Sud. Cu cinci sute de mii de franci bani peşin...

S-ar fi putut crede că Maigret visa. Cu capul în jos, fixând cu privirea covorul de un roşu decolorat care acoperea podeaua, comisarul tresări brusc. I se păruse că aude un zgomot deasupra capului. O clipă crezu că zgomotul venea din apartamentul doamnei Boynet. Imaginea lui Cécile...

— E Nuşi, spuse Dandurand, afişându-şi zâmbetul trist.

Evident, pentru că Cécile murise! Cécile murise! Exact la ora aceea, şeful Poliţiei Judiciare, aflat la o partidă de bridge în casa unor prieteni, le istorisea în câteva cuvinte povestea, descriind debaraua pentru mături, cadavrul ghemuit lângă perete şi silueta înaltă a lui Maigret.

— Şi el ce-a spus?

— Nimic... A pus mâinile în buzunare... Cred că a fost una dintre loviturile cele mai dure pe care le-a încasat în cariera lui... A plecat şi tare m-aş mira dacă s-ar culca noaptea asta. Bietul de el!...

Maigret îşi lovea pipa de toc şi lăsa cenuşa să cadă pe covor.

— Dumneata te ocupi de afacerile doamnei Boynet? întrebă el domol, cu o strâmbătură, ca şi cum cuvintele ar fi fost amare.

— O cunoscusem, ca şi pe sora ei, la Fontenay-le-Comte. Eram aproape vecini. Am revăzut-o când am închiriat acest apartament... Era văduvă... N-aţi cunoscut-o în timpul vieţii? N-aş spune că era nebună, doar îndeajuns de originală.

O maniacă în materie de bani. Îşi ţinea tot avutul în casă, de frică să nu fie furată de bancheri...

— Şi dumneata ai profitat!

Maigret nu trebuia să facă nici un efort ca să-şi imagineze individul în casele pe care le frecvenţă, stând de vorbă între patru ochi cu matroanele care îi făceau confidenţe. Apoi, domnul Dandurand mai urcase o treaptă şi făcuse cunoştinţă cu

proprietarii; curând, îi întâlnise în barurile din Montmartre, unde se adunau seara la o partidă de belotă.

Domnul Charles Dandurand, avocat din Fontenay, devenise astfel domnul Charles, consilier, colaborator al acelor domni care aveau mare încredere în el, deoarece cunoştinţele lui în materie de cod penal le aduceau servicii preţioase.

— Ea a profitat de mine, domnule comisar!

Mâinile lui lungi, palide şi păroase pipăiau pipele de pe birou. Un păr cărunt îi ieşea în smocuri din nări.

— N-aţi auzit niciodată de bătrâna Juliette? E

adevărat că vă ocupaţi doar de Brigadă Specială.

Dar colegul dumneavoastră, Cassieux... Totul a început cu casa de pe strada Antin, care era de vânzare. I-am vorbit despre ea doamnei Boynet, căreia i-am spus întotdeauna Juliette, pentru că ne-am jucat împreună când eram copii. Juliette a cumpărat-o... După un an, achiziţionam pentru ea Paradisul de la Băziers, una dintre cele mai bune afaceri din Franţa...

— Ştia în ce-i plasaţi banii?

— Să ştiţi, domnule comisar, că am cunoscut avari la viaţa mea! Un avocat de provincie are ocazia să întâlnească multe specimene. Avariţia lor nu era însă nimic în comparaţie cu avariţia bătrânei Juliette. Faţă de bani manifestă o iubire mistică... Întrebaţi oamenii din lumea interlopă, întrebaţi să vedeţi câte case avea în proprietatea ei. Vreţi să vă dau cifre?

Se ridică, luă dintr-un seif fixat în perete un carneţel dubios şi îşi umezi degetele ca să întoarcă paginile.

— Anul trecut i-am înmânat cinci sute nouăzeci de mii de franci în bancnote. Un beneficiu de cinci sute nouăzeci de mii de franci!

— Şi aceşti bani îi ţinea în casă?

— Am toate motivele să cred asta, pentru că nu mai ieşea din casă şi n-ar fi încredinţat astfel de

sume nepoatei sale. Oh, ghicesc la ce vă gândiţi!...

Ştiu că situaţia mea nu pare naturală. Dar vă spun că vă înşelaţi, domnule comisar. Nu mi-am însuşit niciodată vreo centimă de la aproapele meu. Întrebaţi-i pe domnii de care am amintit.

Ştiţi foarte bine că sunt nişte oameni care n-ar ierta nici cea mai mică neregulă. Toţi au să vă spună că domnul Charles e un om corect. Tutun?

Maigret respinse punguţa cu tutun întinsă de domnul Dandurand şi o scoase pe a lui din buzunar.

— Mulţumesc...

— Cum doriţi. Vă aduc la cunoştinţă situaţia în mod cinstit. Vă „ciripesc", ca să mă exprim că Albert...

Şi zâmbi ciudat când folosea argoul, el, care îşi petrecuse jumătate din viaţă în societatea cea mai habotnică din Fontenay.

— Juliette avea ideile ei fixe. Că nu cumva să se descopere într-o zi natura plasamentelor sale...

Nu avea relaţii cu nimeni şi nimeni nu se ocupa de ea. Totuşi, lua măsuri de precauţie ridicole, înduioşătoare. De şase luni şi mai bine de când nu mai ieşea din apartament, trebuia să mă duc eu la ea. Ştiţi cum eram obligat să procedez în acele zile?

Paşi pe scară. Familia Siveschi se întorcea acasă şi toţi vorbeau foarte tare în ungureşte, apoi, la etajul de deasupra, izbucni o ceartă.

—... În fiecare dimineaţă ziarele locatarilor sunt lăsate în loja portăresei. Portăreasa le pune în compartimentul fiecăruia împreună cu scrisorile. Trebuia, când luam corespondenţa pentru mine, să trasez o cruce cu creionul pe ziarul pentru Juliette... Biata Cécile, care nu bănuia nimic, venea să-l ia puţin mai târziu. La miezul nopţii, urcam fără să fac zgomot şi Juliette mă aştepta în spatele uşii, sprijinită în baston...

Întreaga Poliţie Judiciară o luase în râs pe Cécile când aceasta vorbise despre obiectele din casă care

îşi schimbau locul în unele nopţi!

— Nepoata nu s-a trezit niciodată?

— Cécile? O împiedica mătuşa ei... Dacă aţi percheziţionat apartamentul, şi presupun că aţi făcut-o, probabil că aţi găsit într-un sertar tuburi de bromură. În serile în care mă aştepta, Juliette făcea în aşa fel încât să-i provoace feţei un somn adânc şi... Scuzaţi-mă, încă nu v-am servit cu nimic. Ce beţi?

— Nimic, mulţumesc.

— Înţeleg, dar greşiţi, domnule comisar. Nu sunteţi obligat să mă credeţi dacă vă spun că nu sunt în stare să omor un pui şi că leşin când văd sânge...

— Doamna Boynet a fost sugrumată...

Fostul avocat rămase un moment interzis, parcă tulburat de acest argument. Îşi privi mâinile palide.

— Nici de asta n-aş fi în stare. De altfel, n-aveam nici un interes să...

— Spuneţi-mi, domnule Dandurand, câţi bani credeţi că avea doamna Boynet în casă?

— În jur de opt sute de mii de franci.

— Ştiţi unde erau ascunşi aceşti bani?

— Nu mi-a spus niciodată. Cunoscând-o aşa cum era, presupun că nu-i scăpa niciodată din ochi, că-i ţinea probabil la îndemână, că dormea, ca să zic aşa, cu ei!

— Totuşi, nu s-a găsit nimic. Probabil că avea documente, acte de proprietate... Au dispărut din secreter. La ce oră aţi plecat de la ea noaptea trecută?

— Între unu şi unu şi jumătate.

— După părerea medicului legist, doamna Boynet a fost ucisă pe la două dimineaţa... Portăreasa spune că nimeni n-a intrat în imobil...

Încă o întrebare: în cursul vizitei, nici un indiciu nu v-a lăsat să presupuneţi că Cécile nu dormea?

— Nici unul.

— Gândiţi-vă bine... Sunteţi sigur că n-aţi uitat nimic în apartament care să poată da de bănuit că

aţi fost acolo?

Domnul Charles se gândi, fără să se tulbure.

— Nu-mi dau seama.

— Atât voiam să vă întreb. Bineînţeles, vă rog să nu părăsiţi Parisul, ba chiar să evitaţi să vă îndepărtaţi de domiciliu.

— Înţeleg.

Maigret ajunsese deja în hol.

— Numai puţin... Era să uit... Primiţi deseori prieteni?

Şi rosti apăsat cuvântul prieteni.

— Nici unul dintre ei nu a intrat în această casă. Sunt şi eu prudent, domnule comisar... Nu exagerat, ca bătrâna Juliette. Nu sunt maniac...

Prietenii, cum le spuneţi, nu-mi cunosc adresa şi îmi scriu la o căsuţă poştală. Este cu atât mai clar că nu cunosc adresă doamnei Boynet şi nici adevăratul ei nume. Mulţi sunt convinşi chiar că Juliette n-a existat niciodată, că era un mit de care mă foloseam ca să...

Din nou paşi pe scări, apoi vocea gâfâită a portăresei.

— Staţi puţin, domnule Gérard...

După care femeia strigă:

— Domnule comisar!... Domnule comisar!...

Maigret deschise uşa şi aprinse din nou lumina, care tocmai se stinsese. Un tânăr surescitat, pe care nu-l cunoştea, stătea în faţa lui, tremurând.

— Unde e sora mea? întrebă el, uitându-se la Maigret cu o privire rătăcită.

— E domnul Gérard, explică doamnă Benoit.

A intrat ca un nebun... I-am spus că domnişoara Cécile...

— Vă rog să intraţi în casă, domnule Dandurand! spuse Maigret.

Uşa familiei Siveschi se deschisese. O altă uşă se deschidea la etajul inferior.

— Urmează-mă, domnule Gérard. Puteţi coborî, doamnă Benoit.

Comisarul avea în buzunar cheia de la apartamentul moartei. Îl pofti pe tânăr să intre primul şi încuie uşa.

— Abia acum ai aflat?

— E adevărat? Cécile a murit?

— Cine ţi-a spus?

— Portăreasa.

Apartamentul fusese răscolit de specialiştii de la Identitatea Judiciară, care scotociseră mobilele şi le împrăştiaseră conţinutul la întâmplare.

— Sora mea?

— Da, Cécile a murit.

Gérard era atât de nervos încât nu reuşea să plângă. Se uita în jur ca şi cum nu ar fi înţeles şi trăsăturile lui care se schimonoseau neîncetat stârneau mila.

— Nu se poate... Unde e?

Vru să se repeadă spre camera surorii sale, dar comisarul îl reţinu.

— Nu-i aici. Liniştește-te! Aşteaptă...

Îşi aminti de o sticlă de rom pe care o zărise într-un dulap şi i-o întinse tânărului.

— Bea. Cum ai aflat?

— Eram la cafenea când...

— Stai... O să-ţi pun întrebări. Are să meargă mai repede. Ce-ai făcut în după-masa asta?

— M-am prezentat la trei adrese diferite. Caut de lucru...

— Ce anume?

Gérard răspunse cu un rictus:

— Orice! Soţia mea trebuie să nască peste câteva zile. Proprietarul ne-a dat afară. Nu...

— Te-ai întors acasă la masa de seară?

— Nu... Eram la cafenea...

Maigret abia atunci băgă de seamă că Gérard, chiar dacă nu era beat, băuse mai mult decât ar fi trebuit.

— Căutai un loc de muncă la cafenea?

Tânărul îl privi cu duritate, cu ură.

— Gândiţi la fel ca nevastă-mea, cum să nu!

Pentru că nu ştiţi ce înseamnă să alergi degeaba de dimineaţa şi până seara... Ştiţi ce-am făcut săptămâna trecută trei nopţi la rând? Nu, nu-i aşa? Vă e indiferent! Ei bine, am descărcat legume în Hale ca să câştig bani de mâncare. În seara asta, la cafenea, speram să întâlnesc pe cineva care-mi promisese un loc de muncă...

— Cine?

— Nu-i ştiu numele. Unul înalt şi roşcat, care se ocupă de aparate TFF.

— La care cafenea?

— Mă bănuiţi că mi-am ucis mătuşa?

Tremura tot, încât ai fi zis că se va arunca asupra comisarului.

— La Canon de la Bastille, dacă vă interesează. Locuiesc pe strada Pas-de-la-Mule. Amicul nu venea. Nu voiam să mă întorc acasă fără...

— N-ai mâncat în seara asta?

— Ce vă pasă? Am văzut un ziar lăsat pe o măsuţă. Mai întâi am citit mica publicitate, ca întotdeauna. Nimeni nu-şi închipuie ce înseamnă să citeşti mica publicitate zicându-ţi... Pe scurt...

Gestul lui părea că vrea să alunge un coşmar.

— Deodată, pe pagină a treia, am văzut numele mătuşii mele. Nu mi-am dat seama imediat. Erau doar câteva rânduri... O rentieră din Bourg-la-Reine sugrumată în patul ei.

Azi-noapte, doamna Juliette Boynet, rentieră domiciliată la Bourg-la-Reine, a fost...

— Cât era ceasul?

— Nu ştiu. Nu mai am ceas de mult timp.

Poate nouă şi jumătate... M-am repezit acasă.

I-am spus lui Hélène...

— Soţia ta?

— Da... I-am spus că mătuşa mea murise şi am luat autobuzul.

— N-ai băut nimic între timp?

— Un păhărel, ca să prind curaj. Mă întrebam de ce nu mă anunţase Cécile...

— Presupun că-ţi vei moşteni mătuşa?

— Da, împreună cu cele două surori ale mele.

La Châtelet, am luat tramvaiul şi... Dar Cécile?

De ce-a fost omorâtă Cécile? Portăreasa mi-a spus adineauri...

— Cécile a fost omorâtă deoarece ştia numele asasinului, răspunse lent Maigret.

Tânărul, care nu reuşea să-şi ţină firea, întinse mâna spre sticla de rom.

— Nu, ajunge, spuse comisarul. Stai jos. Ai mai mare nevoie de o ceaşcă de cafea tare.

— Ce vreţi să insinuaţi?

Era agresiv; se uita la interlocutorul lui ca la un duşman.

— Sper că nu credeţi că mi-am ucis mătuşa şi soră? strigă el brusc, cu furie.

Maigret greşi nerăspunzându-i. Nu-şi dădu seama. Era cu totul absent, aşa cum i se întâmpla uneori. Mai exact, dădea viaţă în felul lui decorului din jur: acelaşi apartament, cu câţiva ani mai înainte, mătuşa maniacă, cei trei copii, Cécile adolescentă şi sora ei Berthe, care încă avea codiţe, Gérard care voia să intre în armată ca să scape de acea atmosferă...

Tresări când tânărul îl apucă de reverul pardesiului şi răcni:

— Nu răspundeţi! Credeţi? Credeţi că am...

Un miros puternic de alcool. Maigret făcu un pas înapoi şi îl apucă de mâini pe tânăr.

— Uşurel, băiete, uşurel..., murmură el.

Uită ce forţă are şi celălalt gemu ca prins în menghină:

— Mă doare!

În sfârşit, ochii i se umpluseră de lacrimi.

Partea a doua

Capitolul 1

Era vreo epidemie la Bourg-la-Reine? Maigret ar fi putut să se informeze, dar imediat ce îi veni întrebarea în minte, încetă să-l mai preocupe.

Angajaţii de la pompele funebre i-ar fi răspuns probabil că morţii se duc în serie, că pot sta cinci zile la rând fără să scoată dricul de clasa I sau clasa a II-a, pentru ca apoi să fie copleşiţi brusc de cereri.

În dimineaţa aceea, cei de la pompe funebre aveau foarte mult de lucru, astfel încât unul dintre cei doi cai pregătiţi pentru Juliette Boynet nu era un adevărat cal de dric şi de zece ori încercase să o ia la trap, imprimând cortegiului o deplasare sacadată şi mult prea rapidă ca să fie potrivită demnităţii unei înmormântări.

Un anume Monfils, agent de asigurări din Lucon, se ocupa de ceremonie. Nici nu apăruse bine în presă vestea asasinării lui Juliette Boynet, că şi venise la Paris, în costum de doliu deja rămas probabil de la un alt deces, amestecându-se în toate. Înalt, slab, palid la faţă, cu nasul roşu din cauza unei răceli contractate în tren, individul era văr primar cu răposata.

— Eu ştiu ce spun, domnule comisar. Dintotdeauna am fost înţeleşi că ne va lăsa ceva şi a acceptat să fie naşa fiului nostru mai mare. Sunt sigur că există un testament. Dacă n-a fost găsit, înseamnă că poate unii aveau interes să-l facă dispărut. De altfel, mă voi constitui parte civilă în proces.

Ceruse o înmormântare în toată regulă, cu plecarea de la casa mortuară şi camera de priveghi în apartamentul de la etajul cinci.

— În familia noastră nu avem obiceiul să ne îngropăm morţii în mod ruşinos.

Chiar în aceeaşi dimineaţă se dusese să-şi ia soţia de la gară, îmbrăcată toată în doliu, şi cei cinci copii care urmau cortegiul în ordinea înălţimii, cu pălăria în mină, cinci băieţei cu părul blond şi zbârlit.

La acea oră traficul era foarte intens pe şosea.

Camionetele treceau în şir neîntrerupt, întorcându-se de la Hale. Era senin, dar soarele nu avea putere, iar aerul rece îţi ciupea parcă pielea; oamenii tropăiau ca să se încălzească şi îşi ţineau mâinile în buzunare.

Maigret nu dormise peste noapte. Supraveghease împreună cu Lucas, din camera de pe strada Birague, banda de polonezi. De trei zile de când murise Cécile, era posomorât, iritat. Polonezii aceia, care îl împiedicau să se consacre în întregime cazului de la Bourg-la-Reine, începeau să-l agaseze. La şapte dimineaţa luase o hotărâre:

— Rămâi aici! Mă duc să-l arestez pe primul care iese.

— Fii atent, şefule! Sunt înarmaţi.

Maigret dădu din umeri, intră în Hotel des Arcades şi se postă pe scară. Un sfert de oră mai târziu uşa camerei se deschise. Ieşi un colos, Maigret se aruncă asupra lui pe la spate iar amândoi se rostogoliră până la parter. În cele din urmă, comisarul se ridică şi îi puse cătuşele adversarului său. Torrence veni în fugă la auzul fluierului.

— Du-l la Quai! îţi las plăcerea să-l prelucrezi.

Până când vorbeşte... Ai înţeles? Faceţi cu rândul, dacă e nevoie... Nu-l lăsaţi să răsufle...

Şi după ce îşi scuturase praful de pe haine, se duse să mănânce cornuri şi să bea cafea cu rom la tejgheaua unui băruleţ.

Toţi cei de la Poliţia Judiciară ştiau că în asemenea momente era mai bine să nu-l superi. La

rândul ei, doamna Maigret nu mai îndrăznea să-l întrebe la ce oră va veni acasă, la prânz sau la cină.

Stătea acolo, pe trotuar, lingă vitrina băcăniei, cu o expresie încăpăţânată pe faţă, trăgând furios din pipă. Ziarele scriseseră despre caz şi veniseră mulţi curioşi, fără a mai pune la socoteală vreo şase jurnalişti şi câţiva fotografi. Dricurile erau trase în faţa casei, cel al bătrânei în faţă, cel al nepoatei sale în spate, iar locatarii imobilului, la iniţiativa doamnei Cu-Tot-Respectul, care pretindea că nu se putea altfel, cotizaseră pentru o coroană.

Regretatei noastre proprietărese.

Pe lângă soţii Monfils şi copiii lor, care reprezentau familia defunctei Juliette Boynet, născută Cazenove, mai era un grup ce reprezenta familia fostului soţ, familiile Boynet şi Machepied, din Paris.

Cele două tabere trăgeau cu ochiul una la alta, pline de ură. Boynet şi Machepied pretindeau şi ei că erau furaţi, că bătrâna promisese la moartea soţului său, că o parte din avere se va întoarce într-o zi la familia acestuia. Se prezentaseră cu o zi înainte la Poliţia Judiciară. Fuseseră primiţi de şeful cel mare, pentru că erau personaje destul de importante, unul dintre ei fiind chiar consilier municipal.

— Auzi, Maigret... Aceşti domni pretind că există un testament şi degeaba le-am spus că apartamentul a fost bine cercetat...

Îl urau pe Maigret, îi urau pe cei din familia Monfils, o urau pe Juliette. Pe scurt, toţi se considerau furaţi, în frunte cu Gérard Pardon, care nu vorbea cu nimeni şi era mai nervos ca niciodată.

Din lipsă de bani, el nu putuse să vină la costum negru. Nu purta pardesiu, ci un vechi impermeabil kaki cu o brasardă neagră.

Sora lui, Berthe, stătea lângă dânsul, îngrijorată că îl vedea atât de agitat. Era mică de statură şi

durdulie, drăguţă, cochetă, şi nu considerase necesar să-şi schimbe pălăria roşie cu alta neagră.

Charles Dandurand era şi el prezent, în mijlocul a patru-cinci domni plini de siguranţă, îmbrăcaţi somptuos, cu degetele încărcate de inele, sosiţi cu o maşină scumpă. Prezenţi erau şi membrii familiei Siveschi, mai puţin mama, care încă nu se trezise. Patroana băcăniei, doamna Piechaud, lăsase un moment prăvălia în grija doamnei Benoit ca să dea fugă şi să stropească şi ea cu apă sfinţită sicriele.

Reprezentantul pompelor funebre, care era nervos pentru că mai avea o înmormântare la unsprezece, nu se mai descurca între toate grupurile distincte şi încerca zadarnic să afle cine reprezenta în mod oficial familia. În plus, îi era teamă de fotografi.

— Nu încă, domnilor, vă implor... Măcar aşteptaţi ca toată lumea să-şi ocupe locurile!...

Dacă apărea în ziare o poză cu acel cortegiu dezordonat!

Unii şi-l arătau cu degetul pe Maigret, care părea că nu observă. În momentul în care erau coborâte cele două sicrie, comisarul îl atinse pe umăr pe Gérard Pardon, care tresări.

— Îmi dai voie o secundă? şopti el, trăgându-l deoparte.

— Ce mai vreţi de la mine?

— Probabil că soţia ţi-a spus că i-am făcut o vizită ieri, când erai plecat...

— Vreţi să spuneţi că ne-aţi răscolit locuinţa.

Rânji crispat, dureros.

— Aţi găsit ce căutaţi?

Şi când comisarul răspunse „da, îl privi cu spaimă.

— Închipuie-ţi că, la un moment dat, când soţia ta era cu spatele la mine, am avut curiozitatea să bag mâna într-un ghiveci cu flori. Îmi place să fac pe grădinarul în timpul liber... Acel ghiveci nu mi

se părea natural. Şi, într-adevăr, uite ce-am găsit în pământul proaspăt scormonit...

Comisarul ţinea în palmă cheia ce deschidea apartamentul defunctei Juliette Boynet.

— Ciudat, nu-i aşa? continuă el. şi să vezi coincidenţă! Trecând puţin mai târziu pe la birou, am întâlnit un lăcătuş care mă aştepta. Omul locuieşte la o sută de metri de-aici şi voia să-mi spună că făcuse o cheie asemănătoare în urmă cu doar cincisprezece zile...

— Şi ce dovedeşte asta?

Gérard tremura, se uita cu disperare în jur, de parcă ar fi căutat ajutor, şi privirea lui întâlni sicriul surorii sale pe care oamenii în negru îl urcau în dric.

— O să mă arestaţi?

— Încă nu ştiu.

— Dacă aţi vorbit cu lăcătuşul probabil că ştiţi de unde am această cheie...

O avea de la Cécile! Spusele meseriaşului nu lăsau nici o îndoială în această privinţă.

„Luni, 25 septembrie”, declarase el, „o persoană tânără, la vreo treizeci de ani, a venit la mine la atelier şi mi-a arătat o cheie de apartament, tip Yale, întrebându-mă dacă puteam să-i fac una la fel. Am rugat-o să-mi lase cheia ca model. Atunci mi-a spus că, având doar una, avea nevoie de ea, aşa că am luat amprenta cheii. A doua zi a venit după a doua cheie şi mi-a plătit doisprezece franci şi şaptezeci şi cinci. Abia după ce am citit în ziare semnalmentele tinerei Cécile Pardon, care fusese asasinată, şi când am mai aflat că era şi puţin saşie, am...”

Cortegiul se punea în mişcare, maestrul de ceremonii se repezi spre Gérard gesticulând, iar Maigret îi şopti:

— Vorbim mai târziu.

Gérard şi sora lui, Berthe, au fost plasaţi imediat în spatele dricurilor, dar după nici zece metri, cei

din familia Monfils se şi aşezau în acelaşi rând cu ei.

Mai discreţi, cei din familiile Boynet şi Machepied, care nu-şi dădeau osteneala să se prefacă îndureraţi, veneau în urma lor discutând despre succesiune. După ei venea Charles Dandurand împreună cu acei domni cu inele groase pe degete, dintre care unul rămăsese în coada convoiului să conducă maşina.

La plecare, deplasarea a fost prea rapidă, din cauza calului capricios. În schimb, când au trebuit să cotească la stânga ca să ajungă la biserică, tăind astfel şoseaua, s-a produs dezordine şi circulaţia a fost întreruptă câteva minute, aşa încât trei tramvaie au ajuns să se înşire unul în spatele celuilalt.

Soţia lui Gérard nu venise pentru că mai avea cel mult o săptămână până să nască. Cu o zi în urmă, Maigret petrecuse o oră cu ea în apartamentul de două camere pe care soţii îl ocupau pe strada Pas-de-la-Mule, deasupra unei măcelării.

Abia împlinise douăzeci şi trei de ani şi, pe faţa ei lipsită de tinereţe, se citea deja resemnarea casnicelor sărace. Se vedea că luptă, cu mijloace prea slabe, să facă cele două camere locuibile. Probabil că unele obiecte luaseră deja drumul casei de amanet. Maigret remarcase că şi gazul fusese tăiat.

— Gérard n-a avut niciodată noroc, spusese ea fără ciudă, oftând. Şi totuşi, e un băiat de valoare...

E mult mai inteligent decât atâţia alţii care au slujbe bune. Oare o fi prea inteligent?...

O chema Hélène. Tatăl ei era funcţionar la impozite indirecte. Tânăra nu îndrăznea să-i spună în ce situaţie erau. Îl lăsa să creadă că Gérard lucra, că formau un cuplu fericit.

— Poate că vi s-a părut cam iritat, dar trebuie să vă puneţi în locul lui. De la o vreme, totul i-a stat

împotrivă... De dimineaţa şi până seara, umblă după anunţurile de la mica publicitate.

Sper că nu-l bănuiţi? Nu-i în stare să comită nici cel mai mic lucru necinstit. Poate nu reuşeşte tocmai pentru că e prea scrupulos... Uitaţi! La ultimul său patron, un negustor de aspiratoare electrice, a avut loc un furt. Gérard îl bănuia pe unul dintre colegii lui. N-a spus nimic. Văzând că patronul îi punea întrebări cu insistenţă, pe un ton acuzator, Gérard a preferat să plece. Oh, puteţi să căutaţi peste tot! Nu veţi găsi nimic interesant, poate doar facturi.

Şi ghiveciul cu flori pus pe pervazul ferestrei!

Maigret remarcase că pământul fusese scormonit de curând, deşi muşcata din el murise de mult.

Profitase de un moment de neatenţie al tinerei femei...

Mergea cu mâinile în buzunare pe trotuar, la marginea cortegiului, ceea ce îi permitea să-şi fumeze pipa. La urmă de tot le vedea pe fetele familiei Siveschi, Nuşi şi Poţi, care parcă veniseră la petrecere şi nu pierdeau nimic din spectacol. Doamna Cu-Tot-Respectul încredinţase postul de portăreasă pentru o oră unei vecine nu ştia că Maigret postase un inspector în faţa casei.

Mergea la biserică, nu şi la cimitir, din cauza acelui torticolis, pentru că se temea să nu o tragă curentul.

Deodată, coloana se opri, deşi nu aşa era în program. Toţi se aplecară într-o parte sau se ridicară pe vârful picioarelor ca să vadă ce se întâmplase.

Juliette Boynet şi Cécile aveau ghinion. Un alt cortegiu care întârziase, în timp ce al lor era în avans, ieşea de pe o stradă transversală şi se îndrepta spre biserică. Trebuiră să aştepte. Caii loveau pavajul cu copitele. Câţiva bărbaţi părăsiră un moment convoiul şi se duseră să bea un

păhărel. Îi puteai vedea apoi cum ies dintr-o cafenea mică ştergându-şi buzele.

Se auzea un zvon de orgă. În spate, maşinile treceau pe drumul naţional 20. Preotul rasolea slujba şi, foarte curând, uşile bisericii se deschiseră larg.

— *Et ne nos inducas în tentationem...*

Maestrul de ceremonii cu bicorn pe cap se plimba încolo şi-ncoace pe lângă cortegiu, ca un câine pe lângă turmă.

— *Sed libera nos a malo...*

— *Amen...*

Începuseră să intre, deşi nu ieşiseră toţi din primul convoi. Doar un singur sicriu, cel al bătrânei, îşi găsi loc pe catafalc. Sicriul fetei rămase în spate, aşezat direct pe dalele bisericii. Preotul o luă de la capăt:

— *Libera nos Domine...*

Tălpile încălţărilor scârţâiau, picioarele scaunelor râcâiau podeaua, în timp ce aerul rece intra pe uşa larg deschisă dincolo de care se vedea strada scăldată în soare. Gérard, aflat în primul rând, întorcea mereu capul. Pe Maigret îl căuta cu privirea? Domnii care îl însoţeau pe Charles Dandurand se comportau cum se cuvine şi dădură bancnote de o sută de franci drept ofrandă. Berthe, cu pălăria ei roşie, se ţinea după fratele său ca şi cum s-ar fi temut să nu-l vadă făcând vreo prostie.

— *Pater noster...*

Toată lumea tresări pentru că fotograful unei agenţii nu ezitase să declanşeze bliţul.

Maigret, înfofolit în pardesiul său gros, cu guler de catifea, cu umărul sprijinit de un stâlp de piatră, mişca din buze ca şi cum s-ar fi rugat. Şi poate chiar se rugă pentru biata Cécile, care îl aşteptase atâta timp în „acvariul” de pe Quai des Orfèvres!

De trei zile aproape nimeni nu mai îndrăznea să i se adreseze. Trecea pe culoarele Poliţiei Judiciare greoi, parcă ameninţător, strângând pipa între dinţi, stăpânit de gânduri furibunde.

— Ai ceva? îl întrebase şeful, cu o seară înainte, îi răspunsese doar cu o privire, o privire apăsătoare, cât se poate de elocventă.

— Nu trebuie să-ţi faci sânge rău, bătrâne. Când o să dai de un fir...

Soarele făcea să strălucească vitraliile care îi reprezentau pe cei patru evanghelişti, şi Maigret, fără motiv, se uita mai ales la Sfântul Luca, pe care artistul îl reprezentase cu o barbă neagră şi pătrată.

— *Et ne nos inducas in tentationem...*

Oare la uşă aştepta altă înmormântare, pentru că preotul să rasolească în aşa hal slujba? Calul, care nu era obişnuit cu ceremoniile funebre, necheza din minut în minut, iar ecoul se repercută sub bolţile bisericii ca o veselă chemare la viaţa...

Oare de ce Cécile, în urmă cu cincisprezece zile, comandase o a doua cheie a apartamentului fără ştirea mătuşii sale? Ea îi dăduse această cheie fratelui său? Dacă da...

Şi parcă o vedea iar, încremenită în camera de aşteptare, cu poşeta pe genunchi, în stare să rămână ore în şir în aceeaşi poziţie.

Maigret îşi amintea că spusese: „Ori a plecat cu cineva pe care îl cunoştea, cineva în care avea deplină încredere, ori un necunoscut a făcut să creadă că o conducea la mine...”

Fratele ei?

Comisarul, jenat, îşi feri privirea de cea a lui Gérard, care trăgea mereu cu ochiul spre el, în vreme ce Berthe se străduia să-l liniştească atingându-i braţul.

— Pe aici, domnilor. Să ne grăbim!

În ziua aceea era învălmăşeală şi la cimitir.

Traversară rapid sectorul cavourilor de familie şi al mormintelor din piatră. Ajunseră la parcelele noi, simple dreptunghiuri de argilă cu o cruce de lemn. Dricurile nu puteau merge mai departe.

Sicriele au fost purtate pe brancarde şi, pe cărările înguste, oamenii merseră în şir indian.

— Când aş putea să vă vorbesc, domnule comisar?

— Unde aţi tras?

— La Hôtel du Centre, pe bulevardul Montparnasse...

Era Monfils, care i se adresase în trecere lui Maigret.

— Probabil că voi ajunge acolo mai înainte de sfârşitul zilei.

— Nu preferaţi să vin la dumneavoastră la birou?

— Nu ştiu când voi fi acolo.

Şi Maigret se apropie de Berthe, pe care mulţimea o despărţise un moment de fratele ei.

— N-ar trebui să-l laşi singur. E prea surescitat, încearcă să-l duci la tine acasă unde voi veni să stau de vorbă cu el.

Ea clipi în semn de încuviinţare. Era drăguţă şi mica ei persoană durdulie alunga gândurile negre.

— Domnule comisar...

Maigret se întoarse spre unul dintre domnii care îl însoţeau pe Dandurand.

— Am putea sta de vorbă câteva minute? La ieşirea din cimitir e o cafenea liniştită...

Un diacon, urmat de un copil de cor ce părea că fuge cât îl ţineau picioruşele, stânjenit de roba neagră de sub care ieşeau nişte bocanci grei cu ţinte, se aplecă deasupra gropii, mişcă din buze, întoarse paginile cărţii de rugăciuni şi aruncă prima lopată de pământ. Gérard şi vărul Monfils întinseră amândoi mina. Câteva capete, aflate între ei şi Maigret, îl împiedicară pe acesta să vadă cine avea să iasă câştigător.

Apoi, pe neaşteptate, se iscă debandadă. Nuşi veni să se uite cu neruşinare la comisar. Puţin mai lipsea să nu-i ceară un autograf, ca unui actor de cinema.

Când Maigret deschise uşa cafenelei, care se afla în mijlocul unui şantier de pietre funerare,

domnii, deja aşezaţi la o masă, se ridicară toţi o dată.

— Îmi cer scuze că v-am deranjat... Ce serviţi?

Chelner! Acelaşi lucru pentru domnul comisar...

Charles Dandurand era şi el acolo, ras proaspăt şi cenuşiu la faţă, acelaşi cenuşiu ca al dalelor mortuare.

— Luaţi loc, domnule comisar. Am fi venit la biroul dumneavoastră, dar poate că e mai bine...

Se afla acolo întreg grupul de mari patroni ce se adunau în fiecare seară la Albert. Şi erau la fel de calmi ca la masa unui consiliu de administraţie.

— Noroc! Nu e cazul să umblăm cu şoaldă!

Comisarul Cassieux ne cunoaşte şi ştie că suntem corecţi.

Maşina scumpă se afla în faţa uşii şi câţiva puştani se uitau cu admiraţie la accesoriile cromate care luceau în soare.

— E vorba de această biată Juliette, fireşte...

Ştiţi că legea, sub pretextul moralităţii, nu se ocupă de negocierile care au loc în legătură cu afacerile noastre. Trebuie să rezolvăm totul între noi... Iar bătrâna Juliette era acţionară la cel puţin zece case, fără să le punem la socoteală şi pe cele de la Béziers, de pe strada Antin, care erau numai ale ei. Domnul Charles vă poate spune că am ţinut o adunare ieri, discutând despre ce s-ar cuveni să facem...

Ceilalţi încuviinţau dând cu gravitate din cap.

Domnul Charles îşi ţinea mâinile palide şi păroase cu palmele aşezate pe masă.

— Chelner, aceeaşi comandă! Ştiţi ce înseamnă asta în bani, domnule comisar? Puţin mai mult de trei milioane. Iar noi nu vrem deloc să fim amestecaţi... Se pare că nu există testament.

Domnul Charles nu vrea să aibă necazuri şi are dreptate. Aşa că vrem să vă întrebăm ce trebuie făcut. Deja au venit la el doi tipi... Mai întâi un anume Monfils, ăla care arată ca un cioclu şi pe care l-aţi văzut cu plozii lui... Apoi fratele

domnişoarei, tânărul Gérard. Şi unul, şi altul vor parale.

Noi nu spunem nu, doar că trebuie să ştim cui îi revin banii... Asta e situaţia. Nu putem închide nişte localuri atât de rentabile pentru că...

Deodată, cel care vorbea se ridică şi îl prinse pe comisar de mânecă.

— Veniţi puţin, vă rog.

Îl duse pe Maigret într-o încăpere din spatele barului.

— Sunt ce sunt, asta e clar. Totuşi pot să spun un lucru pe care toţi colegii mei îl vor aproba: domnul Charles a fost întotdeauna corect. Documentele bătrânei au dispărut, dar noi nu suntem oamenii care să facem obiecţii pentru nişte semnături... Am spus trei milioane. Poate că face mai mult. Cu sau fără documente, nimeni nu se va atinge de nimic până când nu ne veţi spune...

— Voi vorbi cu şefii mei, răspunse Maigret.

— O clipă... Încă ceva. Dar trebuie să audă şi colegii mei.

Se întoarseră în sala localului.

— Uitaţi, domnule comisar! Am hotărât să punem douăzeci de mii la dispoziţia dumneavoastră ca să-l găsiţi pe ticălosul care a mierlit-o pe bătrâna Juliette. E bine? E destul? Ne-am înţeles? Domnul Charles are să vă înmâneze paralele.

Fostul avocat crezu că sosise momentul şi scoase din buzunar un portofel burduşit, gata să crape.

— Nu acum, îl întrerupse comisarul. Trebuie să vorbesc la birou. Chelner! Cât face? Ba da! Vă rog! Ţin neapărat...

Plăti toate consumaţiile, în timp ce domnul care servise drept purtător de cuvânt mormăia:

— Cum doriţi... Da nu e frumos...

Maigret ieşi din cafenea simţind în piept căldura celor două păhărele pe care le băuse. După nici zece paşi, se opri brusc.

În faţa lui se afla Gérard, mai încordat ca niciodată, în timp ce sora sa, Berthe, se uita la comisar cu o privire care spunea: „Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să-l iau cu mine. Vedeţi şi dumneavoastră! N-am avut ce face...”

Iar Gérard, care reuşise să bea şi a cărui răsuflare mirosea a alcool, spuse pe un ton tăios, în timp ce buzele îi tremurau:

— Acum, domnule comisar, sper că îmi veţi acorda o explicaţie...

Groparii aveau de muncă până peste cap. Aveau de lucru şi la alte morminte, iar pe sicriul bietei Cécile aruncaseră doar câteva lopeţi de humă galbenă.

Capitolul 2

— Intră, drăguţă!

Nu-i stătea în obicei, dar, fără să-şi dea seama, Maigret simţi nevoia să-şi pună mâna pe umărul rotund al tinerei Berthe Pardon. Mulţi bărbaţi mai în vârstă fac aşa în mod obişnuit, cu un aer patern, şi lucrul acesta abia dacă este remarcat.

Probabil că Maigret o făcuse însă cu stângăcie, pentru că fata întoarse capul mirată şi, în timp ce el se simţea puţin încurcat, ea părea că spune:

„Şi dumneata!...”

Fratele ei intrase primul în apartament, de unde abia plecaseră oamenii de la pompele funebre, căci îi întâlniseră la capătul de jos al scării, ducând cu ei tot ce aduseseră pentru decorarea funerară.

Când să intre, Maigret auzi foarte aproape o voce cu un uşor accent ce o făcea mai provocatoare:

— Aş vrea să vă vorbesc, domnule comisar.

O recunoscu pe Nuşi care, cu ocazia înmormântării, îmbrăcase un taior negru, prea mic şi prea strâmt pentru ea, probabil vechi de doi-trei ani, de când nu începuse încă să crească, ceea ce îi conferea un aer şi mai echivoc.

— Puţin mai târziu, răspunse el iritat, pentru că nu avea pic de indulgenţă faţă de neruşinata aceea.

— Să ştiţi că e foarte important!

Maigret intră însă în apartamentul răposatei Juliette Boynet, închise uşa şi bombăni:

— Important sau nu, trebuie să aştepte!

Pentru că îl avea pe Gérard la îndemâna voia să sfârşească odată cu el, şi îi părea bine că era de faţă şi sora lui. Locuinţa bătrânei era mai potrivită pentru discuţia lor decât biroul de pe Quai des Orfèvres. Atmosfera acţiona deja asupra nervilor lui Gérard. Se uita cu un fel de teamă la pereţii de pe care fuseseră luate draperiile negre şi adulmecă mirosul luminărilor şi florilor - mireasma fadă a morţii.

Berthe Pardon se simţea în largul ei, la fel ca la raionul de la Galerii sau ca la restaurantul cu autoservire unde lua masa. Faţa ei rotundă, copilărească, emana seninătate, mulţumire de sine, ceea ce unii ar numi o conştiinţă netulburată.

Era întruchiparea tinerei aşa cum ne-o imaginăm, cea căreia nici nu i-a trecut încă prin minte ideea de păcat.

— Staţi jos copii, spuse Maigret, scoţând pipa din buzunar.

Gérard era prea crispat ca să stea fără să se mişte într-un fotoliu din salon. Spre deosebire de sora lui, era permanent agitat, chinuit de gânduri tumultuoase şi nu putea să-şi fixeze mult timp privirea în acelaşi loc.

— Recunoaşteţi că mă bănuiţi că mi-am ucis mătuşa şi soră! rosti el, cu buzele tremurânde.

Pentru că sunt sărac, pentru că toată viaţa am fost urmărit de ghinion!... Puţin v-a păsat că o tulburaţi pe soţia mea care e însărcinată şi care e şi

aşa destul de firavă! Aţi profitat de absenţa mea ca să ne scotociţi locuinţa. V-aţi dus înadins acolo când nu eram eu acasă...

— Ai dreptate, răspunse comisarul, care îşi aprinse pipa, contemplând portretele de pe pereţi.

— Pentru că n-aţi avut mandat de percheziţie!

Pentru că ştiaţi că n-am să vă dau voie să răscoliţi!

— Nici vorbă! Nici vorbă!

Berthe îşi dădu jos blana de jder prea lungă şi prea îngustă pe care o avea în jurul gâtului şi comisarul văzu că avea un gât alb şi rotund.

— L-aţi întrebat măcar pe ipocritul ăla de Monfils unde se afla în noaptea crimei? Sunt sigur că nu, pentru că el e un...

— Am de gând să-i pun această întrebare după-amiază.

— În acest caz, veţi putea să-l întrebaţi dacă eu şi surorile mele n-am fost întotdeauna furaţi.

Arătă spre portretul unei femei, o poză mărită, puţin neclară.

— E mama, spuse el. Semăna cu Cécile. Nu numai fizic, ci şi la caracter... Nu puteţi înţelege.

Totdeauna umilă, cu teama chinuitoare că nu e la locul ei, că ia mai mult decât i se cuvine. O nevoie aproape bolnăvicioasă de a se sacrifica... Biata mea soră era tot aşa şi a trăit toată viaţa ca o servitoare. N-am dreptate, Berthe?

— E adevărat, aprobă fata. Mătuşa Juliette se purta cu ea ca şi cum i-ar fi fost servitoare.

— Ceea ce domnul comisar nu ştie...

Maigret era gata să zâmbească, pentru că există cel puţin un lucru pe care impetuosul lui interlocutor nu-l putea bănui: şi anume că el însuşi suferea de un complex de inferioritate. Uneori voia să se descotorosească de această umilinţă care îl stânjenea, şi atunci devenea agresiv, exagera în sens contrar, se uita la oameni în mod provocator.

— Mama era sora cea mare. Avea douăzeci şi patru de ani când mătuşa mea l-a cunoscut pe

Boynet, care era bogat. Orfane, trăiau amândouă la Fontenay dintr-o rentă lăsată de părinţii lor.

Şi ce s-a întâmplat? Ca să se mărite cu Boynet, mătuşa mea avea nevoie de o dotă. A reuşit s-o facă pe mama să renunţe la partea ei de moştenire. Toţi din familie ştiu asta şi, dacă nu e un mincinos, Monfils o să confirme spusele mele. Şi aşa, datorită mamei, mătuşa Juliette a reuşit să se mărite bine! „O să-ţi dau înapoi totul într-o zi... Poţi să fii sigură că nu voi uita niciodată.

După ce voi fi căsătorită... Praful de pe tobă!

După ce s-a căsătorit, a considerat că sora ei era prea săracă şi nu putea fi primită în noul mediu în care trăia, iar biata mea mamă a intrat vânzătoare într-un magazin din Fontenay... S-a căsătorit cu un şef de raion care era deja bolnav. A continuat să muncească... Am venit noi pe lume şi mătuşa mea abia a acceptat să fie naşa lui Cécile. Ştiţi cât i-a trimis pentru prima împărtăşanie? O sută de franci! În timp ce soţul ei era deja proprietarul a vreo zece imobile!... „Nu-ţi fie teamă, Emilie”, îi scria ea mamei. „Dacă se va întâmpla vreo nenorocire, mă voi ocupa eu de copii. Tata a murit primul. Mama l-a urmat la puţin timp.

Mătuşa Juliette era văduvă şi tocmai se instalase în acest apartament, dar la vremea aceea ocupa tot etajul... Vărul Monfils ne-a adus de la Fontenay. Tu, Berthe, erai prea mică. Nu-ţi mai aminteşti...” „Dumnezeule! Ce slabi sunt!”, a exclamat mătuşa Juliette văzându-ne. „Ai zice că biata soră-mea nu le dădea să mănânce. Apoi a început să critice totul, hainele noastre, lenjeria, încălţămintea prea fină, educaţia...” Cécile, care era deja adolescentă, a fost imediat tratată ca o servitoare. Pe mine a vrut să mă bage ucenic, sub pretextul că săracii trebuie să aibă o meserie manuală...

Dacă veneam cu pantalonii agăţaţi, mă certa la nesfârşit. Eram un ingrat; nu aveam pic de recunoştinţă pentru ce făcea dânsa pentru mine şi pentru surorile mele; cu siguranţă că aveam să

sfârşesc rău... Cécile suferea fără să spună o vorbă. Servitoarea a fost concediată, pentru că sora mea făcea toată treaba. Vreţi să vedeţi cum eram îmbrăcaţi?

Aduse de pe o mobilă o fotografie unde apăreau toţi trei. Cécile în negru, aşa cum o cunoscuse Maigret, cu părul prins la spate, fără pic de cochetărie; Berthe, micuţă şi rotofeie, cu o rochie prea lungă pentru vârsta ei; iar Gérard, la paisprezece-cincisprezece ani, îmbrăcat într-un costum care cu siguranţă nu fusese făcut pentru el.

— Am preferat să mă înrolez şi nu-mi trimitea nici măcar o monedă de cinci franci la sfârşitul lunii. Camarazii mei primeau pachete, ţigări...

Toată viaţa m-am uitat la alţii...

— La ce vârstă ai părăsit casa mătuşii? o întrebă Maigret pe fată.

— La şaisprezece ani, răspunse ea. M-am dus singură la un mare magazin. M-au întrebat câţi ani am şi am răspuns că optsprezece.

— Când m-am căsătorit, reluă Gérard, mătuşa mi-a trimis o paletă de tort din argint. Vrând s-o vând, într-o zi când nu aveam bani, am primit pe ea treizeci de franci... Cécile abia dacă îşi astâmpăra foamea, şi totuşi mătuşa noastră era bogată.

Acum, când a murit, tot de mine vă luaţi...

Amărăciunea şi revolta lui stârneau mila.

— N-ai fost niciodată tentat să-ţi omori mătuşa?

Întrebă Maigret, cu un calm care o făcu pe fată să tresară.

— Dacă vă răspund da, veţi trage concluzia că am sugrumat-o, nu-i aşa? Ei bine, da, am avut deseori acest imbold! Din nefericire, sunt prea laş... Acum credeţi ce doriţi. Arestaţi-mă, dacă vă amuză: va fi doar o nedreptate în plus.

Berthe se uită la ceasul mic pe care îl avea la mina.

— Mai aveţi nevoie de mine, domnule comisar?

— De ce?

— E ora prânzului. Prietenul meu mă aşteaptă în faţa magazinului...

Vorbea despre amantul ei cu acelaşi aer nevinovat.

— Îmi ştiţi adresa: strada Ordener, numărul 22. Sunt întotdeauna acasă după ora şapte, mai puţin în serile când mergem la cinematograf. Ce veţi face cu Gérard? Mereu a fost aşa. Nu trebuie să-l băgaţi în seamă... N-ai nevoie de bani, Gérard?

Sărut-o pe Hélène din partea mea. Spune-i că o să trec pe la ea mâine sau poimâine. Mi-au dat trei zile libere de la magazin.

Se îndreptă spre uşă, întoarse capul ca să le zâmbească celor doi bărbaţi şi ieşi.

— Iată unde am ajuns, conchise Gérard. Prietenul ei e un bărbat însurat! Dacă biata mea mamă...

— Auzi, de ce ţi-a dat Cécile cheia aceea?

— Vreţi neapărat să ştiţi? O să vă spun. N-am ce vă face! Mi-a dat-o pentru că poliţia nu-şi face meseria! Pentru că, atunci când oamenii sărmani i se adresează, nici măcar nu-i ascultă! N-aţi îndrăzni să tăgăduiţi că Cécile a venit de câteva ori la dumneavoastră. V-a mărturisit că-i era teamă, că în apartament se petreceau lucruri pe care nu le înţelegea. Şi ce-aţi făcut? Aţi râs de ea! Aţi trimis, de două ori, un mic brigadier ridicol care s-a mulţumit să se plimbe prin faţa casei...

Când Cécile a venit iar la dumneavoastră la birou, cu certitudinea că cineva intra noaptea în acest salon, a simţit că toată lumea de la Poliţia Judiciară râdea de ea. Inspectorii treceau unul după altul prin faţa sălii de aşteptare ca s-o vadă mai bine...

Maigret lăsase capul în jos.

— Atunci a comandat o cheie. Mi-a cerut...

— Stai! Unde te întâlneai cu sora ta?

— Pe stradă! Când voiam s-o văd...

— Ca să-i ceri bani?

— Da, exact, ca să-i cer bani! S-ar zice că vă face plăcere că aţi descoperit asta! într-adevăr, i se mai întâmpla să-mi dea câţiva franci, niciodată mulţi, pe care reuşea să-i ciupească, cum se spune, din banii de coşniţă. O aşteptam la colţul străzii la ora la care mergea la cumpărături!... Asta voiaţi să ştiţi? Acum ştiţi! Mi-a dat cheia acum vreo zece zile. Mi-a cerut să stau din când în când noaptea în apartament ca să încerc să descopăr ce se întâmpla.

— Şi ai venit?

— Nu. Din cauza soţiei mele. Medicul se teme că va avea o naştere prematură. Aveam de gând să vin după aceea.

— Cum ai fi intrat în imobil?

— Cécile se gândise la toate. La şapte, în fiecare seară, portăreasa duce corespondenţa. Întotdeauna se opreşte câteva minute la familia Desaglise, locatarii de la doi, pe stânga. Atunci trebuia să intru.

— Şi mătuşa ta?

— Asta e! Ştiu că tot ce vă spun se va întoarce împotriva mea. E atât de uşor! Ei bine, mătuşa, pe care o dureau picioarele, cerea în fiecare seară, cam la ora aceea, să i se facă un masaj cu aer cald. Se pare că asta îi alina durerile. Sora mea folosea un uscător electric, cum sunt cele folosite de coafori. E un instrument destul de zgomotos.

Intrăm în apartament cu a doua cheie şi mă ascundeam sub patul surorii mele. Sunteţi mulţumit? Acum recunosc că mi-e foame şi că mă aşteaptă soţia. Aţi speriat-o destul de tare cu vizita dumneavoastră. Dacă nu mă duc acasă, o să-şi închipuie... Sau mă arestaţi, sau îmi daţi voie să plec. Cât despre moştenire, care ne revine de drept, vom vedea dacă...

Întoarse capul, dar nu atât de repede încât Maigret să nu vadă lacrimile de furie care îi curgeau pe obraji.

— Poţi pleca, spuse comisarul.

— Serios? răspunse ironic tânărul. Încă nu mă arestaţi? Sunteţi prea bun şi nu ştiu cum să vă mulţumesc...

Gérard nu avu certitudinea că auzise bine, dar i se păru că, în timp ce se îndrepta spre uşă, Maigret rostise dând din umeri:

— Ce copil nătărău!

Oare Nuşi încă mai spera să-l seducă pe comisar. În orice caz, făcea totul ca să reuşească, cu un amestec ciudat de şiretenie şi naivitate. Ba chiar avusese grijă, aşezându-se în faţa lui, să-şi tragă fusta mai sus de genunchii ascuţiţi.

— Unde erai? întrebă el, ursuz.

— Pe stradă.

— Ce căutai pe stradă?

— Stăteam de vorbă cu un prieten.

— Eşti sigură că era cu o zi înainte de crimă?

— Am scris în carnet. În fiecare seară notez în carnet tot ce-am făcut în timpul zilei.

Maigret îşi zise că, probabil, era vorba şi de el în acel carnet ciudat de fată dezaxată. Nusi făcea parte dintre acele tinere care se îndrăgostesc de oricine, de agentul de poliţie din colţul străzii, de un vecin care trece zilnic la aceeaşi oră, de un artist de cinema pe care nu l-au văzut decât pe ecrane sau de un asasin celebru. Deocamdată, pe primul loc se afla Maigret!

— Nu pot să vă spun numele acestui prieten, pentru că e însurat...

Ca să vezi! La fel ca Berthe, liniştita Berthe cu pălărie roşie, care avea şi ea ca amant un bărbat căsătorit!

— Şi te aflai pe stradă, în apropierea casei...

Nu-ţi era teamă să nu te zărească părinţii?

— Părinţii mei n-au grija asta. Sunt nişte tipi mişto.

— Spui că l-ai văzut pe Gérard Pardon intrând în imobil...

— Era îmbrăcat ca astăzi, cu acelaşi impermeabil şi pălăria gri cu borul lăsat pe ochi. S-

a uitat în jur şi s-a repezit pe culoar.

— Cât era ceasul?

— Şapte seara. Sunt sigură, pentru că tocmai trecuse poştaşul.

— Mulţumesc.

— E important, nu-i aşa?

— Nu ştiu...

— Totuşi, dacă fratele bietei Cécile se afla în casă în seara aia...

— Îţi mulţumesc,- domnişoară.

— Nu mai aveţi nici o întrebare să-mi puneţi?

— Nici una.

Nu se ridica, încă mai spera.

— Puteţi conta pe ajutorul meu. Cunosc bine casa. Aş putea să vă spun...

— Iţi mulţumesc.

Şi se îndreptă spre uşă. Ea se atinse uşor de Maigret în trecere. Toţi muşchii îi erau încordaţi.

— Nu trebuie să vin la dumneavoastră la birou ca să mi se consemneze declaraţia?

— Când vei fi convocată.

— La revedere, domnule comisar.

— La revedere.

Comisarul puse cheia în buzunar şi coborî pe scară. Inspectorul Jourdan stătea de pază pe trotuar. Maigret îi făcu semn să rămână la post şi căută un taxi.

În timp ce lua masa de prânz la el acasă, doamna Maigret nu reuşi să scoată nici o vorbă de la dânsul. Îşi aşezase coatele pe masă, fărâmiţa pâinea, mesteca zgomotos: nu era semn bun.

— Nu aveţi nici o vină dacă această Cécile..., riscă ea.

În asemenea momente nu-l mai tutuia. Ba i se întâmpla să spună, vorbind de el: „Comisarul...” Sau, deşi mai rar: „îl voi întreba pe domnul Maigret dacă...”

Măcar îşi dădea seama că mânca o bunătate de cremă de zahăr ars? Imediat ce se şterse la gură, îşi luă din cuier pardesiul rigid ca o mantă de soldat.

Ea înţelese după atitudinea lui că era inutil să-l întrebe la ce oră va veni acasă.

— Hotel du Centre, bulevardul Montparnasse!

Îi spuse el şoferului de taxi.

Un hotel liniştit, frecventat cam tot timpul de aceiaşi clienţi din provincie, care aveau aproape toţi ziua lor când veneau la Paris. Mirosea a friptură de viţel cu sos şi a biscuiţi simpli.

— Cu domnul Monfils, vă rog.

— Vă aşteaptă în seră.

Hotelul avea o seră sau, mai curând, o încăpere în parte vitrată, cu bolovăniş, plante ornamentale şi o mică fântână arteziană. Domnul Monfils, îmbrăcat în negru de sus până jos, cu batista în mină, cu nările roz şi umede, stătea într-un fotoliu de răchită şi fuma un trabuc, în compania unui bărbat pe care Maigret avu impresia că îl mai întâlnise.

— Vi-l prezint pe avocatul meu, maestrul Leloup. De acum înainte, maestrul Leloup îmi va reprezenta interesele la Paris.

Pe cât de slab era Monfils, pe atât de gras era avocatul, iar în faţa lui, pe masă, se găsea un pahar cu băutură.

— Bună ziua, domnule comisar. Luaţi loc.

Clientul meu...

— Pardon! îl întrerupse Maigret. Nu ştiam că domnul Monfils are deja nevoie de un avocat...

— Staţi puţin! E vorba de un avocat de afaceri... Ne aflăm în faţa unei situaţii cel puţin încurcate şi, până când nu se găseşte testamentul...

— De unde ştiţi că există un testament?

— Păi, e cât se poate de evident! O femeie cu bani, o femeie chibzuită ca doamna Boynet, născută Cazenove, n-a putut să nu...

În acel moment, doamna Monfils şi cei cinci băieţi intrară brusc în seră, copiii mergând în şir în ordinea înălţimii.

— Îmi cer scuze, murmură femeia, cu un zâmbet trist de circumstanţă. Plecăm, Henri! Nu

ne-a mai rămas timp decât să dăm fuga la gară. La revedere, domnule comisar. La revedere, maestre Leloup. N-ai să stai prea mult timp la Paris, Henri, nu-i aşa?

Copiii îşi sărutară tatăl pe rând. Valetul aştepta cu bagajele. În sfârşit, familia plecă. Henri Monfils îşi turnă şi lui un pahar de coniac, îl servi şi pe Maigret fără să-l întrebe şi începu:

— Am crezut că e de datoria mea, domnule comisar, o datorie mai ales faţă de familie, să mă adresez unui om al legii care, de acum înainte, va păstra legătura cu dumneavoastră.

Îi curgea nasul. Monfils abia avu timp să-şi scoată batista din buzunar. În acelaşi timp, se întreba de ce comisarul se ridica şi îşi luă pălăria lăsată pe un scaun.

— Unde plecaţi?

— Îl voi primi bucuros pe maestrul Leloup la biroul meu atunci când va dori să-mi facă o declaraţie, răspunse Maigret. Vă salut, domnilor...

Henri Monfils era uluit.

— Ce are? Ce l-a apucat?

Şi avocatul de afaceri, tolănit în fotoliul de răchită, încălzind paharul de coniac în mâinile lui grăsuţe, murmură cu optimism:

— Nu trebuie să-i dăm atenţie. Aşa e el... Vedeţi dumneavoastră, acestor poliţişti nu le place să aibă de-a face cu oameni de meserie. A fost ofensat că m-a găsit aici. Lăsaţi totul în grija mea...

Se întrerupse ca să reteze cu dinţii capătul trabucului oferit de clientul său.

— Vă spun eu...

Primele ediţii ale ziarelor de seară, care tocmai apăruseră, publicau fotografii de la înmormântare, într-una putea fi văzut foarte bine Maigret, lângă mormântul tinerei Cécile, alături de vicarul care mânuia sfeştocul.

Jourdan, care aştepta în continuare în faţa casei de la Bourg-la-Reine, unde ferestrele începeau să se lumineze, şeful Siguranţei, care telefona de la

birou şi nu ştia ce să-i răspundă procurorului general, doamna Maigret, care îşi freca cratiţele, toţi ar fi fost foarte miraţi dacă l-ar fi putut vedea pe Maigret cu mâinile în buzunare şi pipa între dinţi, plimbându-se pe bulevardul Montparnasse cu un aer posac, oprindu-se în faţa unui cinematograf cu program permanent, al cărui hol era plin de afişe multicolore, apropiindu-se, în sfârşit, de casă, întinzând o monedă şi murmurând:

— Un loc la balcon...

O urmă apoi docil pe tânăra îmbrăcată într-o rochie de mătase neagră, cu guler rotund şi plat, care mergea înaintea lui, luminând treptele cu o lanternă mică.

— Pardon... Pardon... Pardon...

Se strecură printre banchete şi îşi dădea seama că deranja pe toată lumea, călcând oamenii pe picioare.

Nu ştia ce film rula. Sală răsuna de voci puternice care veneau de nicăieri, în timp ce pe ecran un căpitan de corabie trântea o fată pe cuşeta din cabina lui. „A, erai aici ca să mă spionezi! „îndurare, căpitane Brown! Dacă nu pentru mine, măcar pentru...”

— Pardon, spuse o voce timidă, în dreapta comisarului.

Şi vecina de scaun îşi trase pulpana pardesiului pe care se aşezase Maigret.

Capitolul 3

Lui Maigret îi era cald. Era o căldură bună, cum spunea în copilărie, iar dacă luminile s-ar fi aprins brusc, înfofolit în pardesiu, cu mâinile în buzunare, cu trupul lăsat puţin pe spate şi ochii pe jumătate

închişi, comisarul ar fi putut fi luat drept întruchiparea beatitudinii.

În realitate, era un truc, o mică înşelătorie pe care o folosea faţă de el însuşi când se sătura să se mai gândească la un singur subiect şi îşi simţea mintea pe punctul de a funcţiona în gol. Vara, s-ar fi aşezat pe terasa unei cafenele, la soare, şi, cu pleoapele pe jumătate lăsate, ar fi stat aşa, cu gândul dus, în faţa unui pahar cu bere.

Când se pusese încălzire centrală la Poliţia Judiciară, iar comisarul ceruse şi obţinuse să-şi păstreze vechea sobă cu cărbuni, câţiva inspectori tineri dăduseră din umeri. Ei bine, acum era acelaşi truc! Când ceva nu mergea, când, ocupându-se prea mult de o problemă, aceasta se golea de orice substanţă şi părea doar o ţesătură de incoerenţe reci, Maigret îşi umplea bine soba, îşi încălzea când faţa, când spatele, scormonea jarul cu vătraiul, deschidea cheia de tiraj şi, puţin câte puţin, simţea cum se destinde, pleoapele îl furnicau, obiectele din jur se estompau, iar fumul din veşnica lui pipă îşi avea şi el meritul lui.

În această stare de amorţeală fizică, mintea, ca în vis, făcea uneori legături bizare, apuca pe căi pe care raţiunea nu le-ar fi descoperit...

Doamna Maigret nu înţelesese niciodată. Când îi atingea braţul, la sfârşitul unei seri la cinematograf, spunea oftând:

— Iar ai dormit, Maigret! Mă întreb de ce plăteşti doisprezece franci un loc în sală, când ai un pat atât de bun?

Sala era cufundată în beznă, caldă de la căldura oamenilor, trăind prin viaţa a sute de persoane aşezate unele lângă altele şi care totuşi se ignorau reciproc. Deasupra capetelor, triunghiul lung de lumină alburie care pornea de la cabina de proiecţie şi atrăgea fumul de tutun.

Dacă ar fi fost întrebat ce film rula... Dar nu avea nici o importanţă. Se uita la imagini, fără a încerca să facă vreo legătură între ele. Apoi

privirea îi coborî, pentru că percepea o mişcare uşoară lângă el.

Acest bărbat puternic, care de aproape treizeci de ani răscolea într-un fel pasiuni duse până la paroxism, adică până la crimă, era un om cast, astfel că tuşi, şocat de atitudinea vecinei sale şi a însoţitorului ei, căruia nu-i vedea decât mână albă în semiîntuneric. Totuşi, mai adineauri, când se aşezase pe pardesiul ei, domnişoara i se păruse tinerică. Nu se mişca. Faţa, albicioasă ca mâna bărbatului, ca partea de coapsă pe care acesta o dezvelea, rămânea întoarsă spre ecran.

— Hm! Hm! tuşi iar comisarul, stânjenit.

Dar amorezilor nu le păsa de nimic. Probabil că ea era de o vârstă cu Nuşi.

În fond, când Nuşi îl zărise pe Gérard, care intra în imobilul de la Bourg-la-Reine, la şapte seara... Dar oare chiar îl văzuse? Era şi ea cu un iubit, în întuneric, probabil lipită de zid.

Susurul unui sărut lângă el! Maigret parcă simţi pe buze gustul unei salive străine. Îşi trase şi mai mult gâtul în pardesiu.

Ceva mai devreme, Nuşi îl provocase direct.

Dacă ar fi vrut... Oare erau multe puştoaice de vârsta ei care se aruncau astfel de gâtul oamenilor maturi, dacă se bucurau de o oarecare celebritate sau măcar de un anumit prestigiu?

„Pun prinsoare că el e mai în vârstă decât ea!”, îşi zise Maigret, cu gândul la amorezul vecinei.

Aşa gândea el fără să gândească, în frânturi, în bucăţele de idei, pe care nici măcar nu încerca să le pună cap la cap.

Oare tânăra unguroaică minţise în legătură cu domnul Charles? Probabil că nu. Dandurand era în stare să pândească o fetiţă prin uşa întredeschisă şi să-i arate fotografii pornografice. La rândul ei, Nuşi era în stare să facă tot ce-i stătea în putere ca să-l întărite, chiar dacă ar fi strigat după ajutor când...

Lucrul cel mai tulburător era afirmaţia ei că îl văzuse pe Gérard Pardon intrând în imobil la şapte seara, exact la ora la care doamna Cu-Tot-Respectul, trecând pe la familia Deséglise, nu supraveghea scara.

„Când declaraţia ei va deveni oficială...”

Astfel, declaraţia unei puştoaice perverse avea să fie de ajuns ca să trimită un om la închisoare şi, cine ştie...

Se foi nemulţumit. Dar nu numai din cauza imaginii lui Gérard ieşind în zori pe uşa dinspre bulevardul Arago... Privea în continuare ecranul.

Se încruntă. De câteva clipe, simţea că ceva nu era natural şi, brusc, înţelese: buzele personajelor din film se mişcau, dar nu în cadenţa silabelor rostite. În realitate, acele buze articulau cuvinte englezeşti, dar se auzeau fraze în franceză. Era un film dublat.

Cuplul de lângă el se comporta din ce în ce mai deplasat, dar mintea comisarului era deja în altă parte. În fond, ce anume îl deruta de trei zile?

Nu-şi dăduse seama. Acum înţelegea însă. Cazul acesta avea ceva care şoca. La bază se afla un element fals. Care? încă nu avea habar.

Cu ochii pe jumătate închişi, revedea, mai clar decât dacă ar fi fost postat în faţa ei, casa în formă de felie de îngheţată de pe drumul spre Orleans, prăvălia negustorului de biciclete şi băcănia văduvei Piechaud. De fapt, aflase cu o zi înainte că nu era văduvă. Bărbatul îi plecase cu o femeie de moravuri uşoare, cum spunea dânsa, şi îi era atât de ruşine, încât spunea că e văduvă.

Dar doamna Cu-Tot-Respectul, în cămăruţa ei greţoasă, cu capul aplecat într-o parte şi gâtul înfăşurat în vată termogenă...

Pentru că nu deschisese uşa nici unei persoane străine de casă, se trăsese concluzia pripită că nimeni nu intrase şi nu ieşise în noaptea aceea.

Or, se dovedise că la şapte seara era posibil să intri fără să fii văzut de portăreasă. De ce n-ar fi

fost posibil şi în alte momente ale zilei?

La ultimul etaj, baba aceea maniaca de Juliette Boynet făcea în aşa fel încât să-l primească în apartament, în mare secret, pe Charles Dandurand, ca să discute despre plasamentele ei cel puţin imorale. Nu era ceva curat, dar era uman. În cariera sa, Maigret mai întâlnise şi alte fenomene de acest gen.

Cum întâlnise şi alţi Dandurand!

Ce scârţâia? Ce nu era natural?

Bătrâna fusese sugrumată probabil atunci când, după plecarea lui Dandurand, voise să se bage în pat. Încă mai avea un ciorap...

Ar fi trebuit oare să presupună că mai exista şi o a treia cheie, deţinută de domnul Charles?

Trebuia să creadă că acesta se întorsese în apartament ca s-o omoare pe bătrână?

Şi el era bogat. Juliette îi aducea mai multe avantaje vie decât moartă.

Unul dintre prietenii săi din lumea interlopă?

Aceştia nu erau nişte începători, nişte derbedei oarecare gata de orice, ci nişte oameni ajunşi, cu stare, care nu ar fi vrut în ruptul capului să se păteze.

Erau sinceri când spuneau că toată povestea aceasta îi supăra şi le aducea prejudicii.

Gérard Pardon?...

Maigret se abţinu în ultima clipă să nu izbucnească: „Dar potoliţi-vă odată, fir-ar să fie!”

Pentru că vecinii săi întreceau orice măsură, cu candoare, ca şi cum ar fi fost singuri în sala aceea imensă cufundată în beznă.

... Gérard, ascuns de la ora şapte seara în camera surorii sale... Gérard asistând, fără să se arate, la întrevederea dintre Juliette Boynet şi domnul Charles, văzând poate teancurile de bancnote şi hotărându-se să pună mâna pe ele, după ce mătuşa lui avea să rămână singură...

Aşa să fie! Dar, în acest caz, trebuia să presupună că Gérard, după ce comisese crima,

rămăsese în apartament până dimineaţă, deoarece portăreasa nu deschisese uşa nimănui.

Şi mai trebuia să presupună că Cécile venise să-l denunţe pe el, când îl aştepta pe Maigret în „acvariul” de la Quai des Orfèvres.

În sfârşit, trebuia să presupună că tot pe Gérard îl urmase Cécile până la dulapul de mături...

Cum ar fi putut Gérard Pardon, care nu mai avusese niciodată de-a face cu poliţia, să ştie nu numai de acea debara, ci şi de uşa prin care Poliţia Judiciară comunica direct cu Palatul de Justiţie?

Un gest brusc, lângă el, o fustă care se lăsa în jos, cuvântul „Sfârşit” pe ecran şi, în timp ce luminile toate se aprindeau, zgomotul paşilor zecilor de spectatori...

Maigret, în picioare ca toată lumea, urmând şirul de oameni, se uită curios la vecina sa şi descoperi o faţă mică şi calmă, un ten proaspăt, nişte obraji rotunzi şi doi ochi care surâdeau nevinovaţi. Nu se înşelase: bărbatul care o însoţea avea vreo patruzeci de ani şi purta verighetă.

Încă amorţit, comisarul se pomeni în viermuiala zgomotoasă a bulevardului Montparnasse. Probabil că era ora şase. Se făcuse noapte. Siluete întunecate treceau în grabă prin faţa vitrinelor luminate. Îi era sete, aşa că intră la Coupole, se aşeză lângă geam şi comandă o bere.

Îl cuprinsese un fel de lene. Întârzia momentul revenirii la realitatea crudă. Ar fi trebuit să se grăbească spre Quai des Orfevres, unde Lucas se lupta să scoată ceva de la polonezul arestat.

Însă comisarul comandă un sandvici cu jambon şi continuă să privească mulţimea care trecea.

Mai adineauri, avusese nevoie de câteva minute, poate chiar un sfert de oră, ca să-şi dea seama ce anume îl şocase la cinematograf: nepotrivirea între mişcarea buzelor personajelor şi silabele auzite.

Cât timp îi va trebui ca să descopere ceea ce era fals în cazul de la Bourg-la-Reine? Sandviciul era

foarte gustos. Berea era bună, aşa că mai comandă un pahar.

În cursul unei anchete cât de cât răsunătoare, cel puţin un jurnalist publica un articol devenit într-un fel tradiţional: „Metodele comisarului Maigret”.

Să vină jurnalistul! Maigret ieşea de la cinematograf... Mânca... Bea bere... Cum stătea aşa, lingă geamul aburit de la Coupole, părea un burghez gras din provincie, uluit de forfotă de la Paris.

La drept vorbind, nu se gândea la nimic. Era şi nu era pe bulevardul Montparnasse, pentru că ducea cu el peste tot casa în formă de felie de îngheţată. Intră, ieşea... O pândea pe doamna Cu-Tot-Respectul în bârlogul ei... Urca şi cobora scara...

Bătrâna rentieră cu părul vopsit fusese sugrumată. Acesta era primul fapt. Al doilea: banii şi documentele dispăruseră.

Opt sute de mii de franci!

Mai exact, opt sute de mii de franci în bancnote de o mie. Încercă să-şi imagineze cât de mare era teancul.

Cécile stând de la opt dimineaţa în „acvariul” de la Quai des Orfevres...

Lucru ciudat, deja îi venea greu să revadă chipul fetei, totuşi foarte familiar şi caracteristic.

Vedea cu ochii minţii pardesiul negru, pălăria verde şi poşeta enormă şi ridicolă de pe genunchi, semănând cu o valijoară, pe care o ducea întotdeauna după ea.

Numai că Cécile fusese şi ea ucisă, iar poşeta dispăruse.

Maigret stătea la masă, cu paharul de bere suspendat în aer, fără să ştie ce se afla în faţa lui. Cel care i s-ar fi adresat în acel moment l-ar fi făcut să revină de foarte departe.

Ceva scârţâia...

Nu trebuia să se grăbească. Nu trebuia să „sperie adevărul”, altfel l-ar fi văzut dispărând din

nou.

Cécile... Poşeta... Debaraua cu mături...

Mătuşa sugrumată...

Pentru că fata saşie fusese şi ea sugrumată, toată lumea, inclusiv Maigret, trăsese concluzia că ambele crime...

Oftă de uşurare şi bău cu sete din berea spumoasă.

Fir-ar să fie! Greşeala care îl făcuse să se învârtă în loc, ca un cal orb în manej, era că se gândise la un singur asasin.

De ce n-ar fi fost doi? De ce să admită în mod aprioric că ambele crime fuseseră comise de una şi aceeaşi persoană?

— L'Intran, ediţia a şasea... Luaţi L'Intran, ediţia a şasea...

Cumpără ziarul. Pe prima pagină era publicată o fotografie care îl făcu să se încrunte. Era el, mai gras decât se vedea, mai gras decât se credea, cu pipa între dinţi ce îi dădea o expresie agresivă şi cu o mână pe umărul unui tânăr în impermeabil, iar acel tânăr nu era altul decât Gérard. Nu-şi amintea să fi pus mâna pe umărul lui, sau poate o pusese în mod inconştient.

Jurnalistul trăsese şi nişte concluzii. Fotografia era însoţită de acest text:

Simplă întâmplare? Oare comisarul Maigret nu şi-a lăsat mâna grea pe umărul tremurând al unui vinovat?

— Ce idiot! Chelner! Cât face?

Era furios şi mulţumit totodată. Când ieşi de la Coupole, pasul său nu mai era acelaşi ca atunci când intrase, după ce părăsise cinematograful.

Taxi. Atâta pagubă dacă îi va face necazuri casierul, tocmai lui care pretindea că metroul era vehiculul cel mai rapid ca să te deplasezi de la un punct la altul.

După zece minute, pătrundea în atmosfera de la Poliţia Judiciară şi deschidea uşa biroului său.

Polonezul se afla acolo, aşezat pe marginea unui scaun, în timp ce Lucas stătea în fotoliul comisarului. Maigret îi făcu un semn cu ochiul şi Lucas îl urmă în biroul inspectorilor.

— Îl interogăm de zece ore, şi eu şi Janvier. A rezistat. Dar am impresia că începe să cedeze.

Cred că în primele ore ale dimineţii...

Nu era primul pe care îl făceau să cedeze în acest mod!

— De exemplu, dacă aţi putea veni pe la două sau trei să-i aplicaţi ultima lovitură...

— N-am timp, bombăni Maigret.

Birourile aveau să se golească. Pe culoarul lung şi plin de praf va fi lăsată o singură lumină aprinsă, iar un om va rămâne de gardă la centrala telefonică. În biroul lui Maigret, polonezul va sta în faţa unui Lucas îndârjit, pe care Janvier va veni să-l schimbe din când în când, cât să mănânce ceva şi să bea o bere la braseria Dauphine.

— Nu m-a căutat nimeni la telefon?

— Un anume Dandurand.

— N-a spus nimic?

— Că nu-şi va părăsi apartamentul. Vrea să vă comunice ceva interesant.

— N-a venit nimeni?

— Nu ştiu. Ar trebui să-l întrebaţi pe uşier.

— Un tânăr îmbrăcat în impermeabil, cu doliu la mina. Era foarte agitat. M-a întrebat când vă întoarceţi. I-am spus că nu ştiu. Voia să-i dau adresa la care locuiţi, dar nu i-am spus nimic.

— Gérard Pardon?

— Cam aşa ceva. N-a vrut să completeze o fişă.

— Cât a trecut de-atunci?

— Cam o jumătate de oră.

— Avea un ziar în mâna sau în buzunar, spuse comisarul, spre marea surprindere a uşierului.

— Exact, L'Intran... Îl ţinea mototolit în mina.

Maigret intră iar în biroul inspectorilor.

— Cine e liber aici? Torrence...

— Trebuie să mă duc la Bourg-la-Reine, şefule.

— Nu mai e nevoie. Te duci pe strada Pas-de-la-Mule. La numărul 22. Îl cunoşti pe tânăr?

— Da, fratele lui Cécile. L-am văzut la...

— Bine, bine! Suni la el. Sper că s-a întors acasă. Dacă da, faci ce faci şi nu te desprinzi de el. Nu trebuie să facă vreo prostie, înţelegi? Nu-l speria, fii amabil cu el.

— Şi dacă nu s-a întors acasă?

Maigret se încruntă şi făcu un gest care exprima neputinţa.

— Dacă nu s-a întors... Păi, atunci nu ne rămâne decât să aşteptăm un telefon de la brigada fluvială, dacă nu cumva a făcut rost de un revolver!

O clipă... Sună-mă oricum la... Stai puţin! Cine ar putea să aibă telefon în casă? Dandurand, cu siguranţă! Sună-mă la Charles Dandurand.

Găseşti numărul în cartea de telefon. La revedere, bătrâne!

Intră un moment în biroul lui, cât să-l privească pe polonez din cap până-n picioare, fără grabă, vrând parcă să-i ia „temperatura morală”, şi, când ieşi, îi făcu iar cu ochiul lui Lucas, care continua interogatoriul. Acel semn cu ochiul însemna: „E terminat!”

Un taxi îl duse pe drumul spre Orleans. Coborî în faţa casei, care începea să-i devină familiară.

Cine era de gardă? Se uită în jur. Din umbră apăru o siluetă.

— Sunt aici, şefule.

Verduret, unul nou, băiat cuminte, atât de impresionat de şeful lui, încât se bâlbâia când îi vorbea.

— Nimic nou?

— Locatarul de la patru, domnul Charles, s-a întors la şase, cu tramvaiul. Cineva îl aştepta pe coridor. Un bărbat mic şi gras, în pardesiu gri cu cordon, care avea o servietă sub braţ.

Maigret se gândi un moment, apoi îşi aminti.

Era cu siguranţă avocatul lui Monfils, maestrul Leloup.

— A stat mult timp?

— O jumătate de oră. Ungurul a ieşit pe la cinci şi nu l-am mai văzut de-atunci. Iar faţa lui...

Tânărul inspector arătă spre două siluete care se confundau cu umbră, lângă gardul din jurul terenului viran.

— Chestia asta durează de trei sferturi de oră, spuse el, oftând. Nu fac nici o mişcare.

Maigret roşi uşor şi intră în imobil. O salută în trecere pe doamna Benoit, aşezată în faţa unei farfurii cu supă, şi urcă greoi cele patru etaje.

Probabil că domnul Charles îi recunoscuse pasul, pentru că deschise uşa fără ca Maigret să fie nevoit să sune.

— Vă aşteptam. Vă rog să intraţi. După discuţia pe care aţi avut-o dimineaţă cu prietenii mei...

Hotărât lucru, comisarul nu se putea obişnui cu mirosul rânced al acelui apartament de bătrân celibatar. Maigret avea o repulsie fizică şi morală faţă de atmosfera care domnea la Dandurand şi fuma scoţând nori de fum.

— Ce-a vrut maestrul Leloup?

— Aţi şi aflat? Mă ameninţă cu un proces pentru captaţie de moştenire. E convins că Juliette a lăsat un testament. Se bazează pe scrisorile ce i le scria în fiecare an vărului ei, Monfils, cu ocazia Anului Nou. Ar trebui să i le cereţi. În aceste scrisori, bătrâna îi face pe nepotul şi pe nepoatele ei degeneraţi şi paraziţi. Pretinde că sunt nişte ingraţi şi că, după tot ce a făcut pentru ei în amintirea surorii sale, nu vor decât să pună mâna pe bani. „Or să-nghită găluşca”, conchide ea, „ca şi cei alde Boynet şi Machepied, când vor afla că îţi las tot ce am...”

— Maestrul Leloup s-a mulţumit doar să ameninţe?

Un surâs rece întinse buzele mohorâtului domn Charles.

— Mi-a făcut ceea ce el numeşte propuneri generoase şi cinstite...

— Pe din două?

— Aproape... Ceea ce ar fi foarte mult, dacă ar exista un testament...

Domnul Dandurand îşi trosni degetele.

— Numai că oamenii ăştia n-o cunosc pe Juliette... La drept vorbind, numai eu o vedeam aşa cum era în realitate. Îi era atât de teamă de moarte, de faptul că într-o zi va fi obligată să se despartă de banii ei, încât nu lipsea mult să creadă că nu va muri niciodată. În orice caz, nu înainte să treacă mult, mult timp. Îmi spunea deseori: „Când voi fi bătrâna...”

Individul acela respingător nu minţea, iar Maigret simţea asta. O văzuse pe Juliette doar ca un trup fără viaţă, cu părul prost vopsit, dar impresia lui corespundea întru totul cu ce-i spunea domnul Charles.

— Prin urmare?

— L-am dat pe maestrul Leloup afară. De altfel, nu pentru asta v-am telefonat. Înţeleg situaţia mea delicată şi ştiu că cea mai bună eventualitate pentru mine este să-l descoperiţi pe asasin.

— Sau pe asasini, mormăi Maigret, privind cu atenţie o acuarelă agăţată pe perete.

— Sau pe asasini... Cum doriţi! într-adevăr, nimic nu dovedeşte că nu au fost mai mulţi.

— În orice caz, există două cadavre, deci două crime.

Maigret îşi aprinse calm o nouă pipă.

— E o teorie... Vă spuneam că după ce-aţi plecat mi-am amintit...

Luă de pe colţul biroului un carnet cu o copertă din pânză cerată.

— N-am fost om al legii atâta amar de vreme fără să fi dobândit unele manii ale profesiunii. De fiecare dată când i-am înmânat lui Juliette câştigurile plasamentelor sale, am avut grijă să notez seriile bancnotelor. Poate că e ridicol, dar, în această împrejurare, ar putea să vă fie de folos.

Carnetul era plin de cifre.

— Nu uitaţi că ziua nu aveam nimic de făcut.

Maigret şi-l imagină foarte bine în biroul lui care mirosea a ploşniţe strivite, copiind şiruri de cifre cu o satisfacţie rece. Acele bancnote nu erau ale lui, foarte adevărat! Dar simţea o mare voluptate să le pipăie, să le noteze seriile, să le facă teancuri, apoi să grupeze teancurile prinzându-le cu un elastic.

— Să nu uitaţi, dacă veţi câştiga prima oferită de acei domni, că v-am ajutat şi eu cum am putut mai bine, conchise el, întinzându-i carnetul comisarului.

O auzeau pe Nuşi, care se întorcea acasă urcând treptele câte trei o dată şi se opri o clipă în faţa uşii. Se comportase oare la fel de urât ca fata durdulie de la cinematograf?

Ce-l interesa pe comisar? Ce legătură aveau faptele acelei puştoaice...

— Asta-i tot! Ca să vă aştept, nu m-am dus să cinez la restaurantul meu obişnuit şi m-am mulţumit cu un cotlet rece. Aţi mâncat? Beţi un păhărel?

— Serios, nu...

— Într-o zi veţi recunoaşte că am făcut tot ce mi-a stat în putinţă şi... Foarte bine! Cum doriţi...

Când Maigret deschise uşa, fără ca măcar să anunţe că pleca, se auziră acorduri de pian; probabil că bătrâna domnişoară Paucot se răcorea astfel după gamele elevilor ei.

Capitolul 4

Într-o zi când se uita visătoare la soţul ei, doamna Maigret oftase brusc şi spusese cu o candoare aproape comică:

— Mă întreb cum de n-ai primit mai multe palme în viaţa ta...

Vorbele veneau din adâncul inimii. Adevărul e că existau momente în care Maigret se comporta chiar şi faţă de ea cu o insolenţă uimitoare, iar soţia lui era probabil singura care ştia că o face inconştient. Nu se manifesta printr-un zâmbet ironic, nici printr-o luminiţă sarcastică în privire.

Nu se manifesta prin nimic. Sau se manifesta prin tot. Aveai în faţa ta un bloc pe care nu puteai să-l apuci de nicăieri şi care continua, în timp ce tu vorbeai şi te agitai, să-şi ducă viaţa lui personală. Te ascultă, oare, comisarul? Te vedea sau se uita la perete pe deasupra capului tău?

Deodată, te întrerupea în mijlocul unei fraze şi ce spunea atunci nu avea nici o legătură cu ce spuseseşi tu mai înainte.

Astfel, în momentul în care Charles Dandurand încă mai vorbea, iar prin uşa întredeschisă se auzeau acorduri de pian, Maigret se opri brusc, ca şi cum ar fi ascultat muzica. De cât timp nu mai dădea atenţie conversaţiei? Ce drum străbătuse mintea lui în acele scurte momente?

Deodată, rosti:

— Presupun că aveţi telefon?

— Da, bineînţeles...

Măcar ştia că Dandurand se afla în faţa lui, aşteptând să poată închide uşa. Continuă pentru sine, ezitând:

— Mă întreb...

Nu o făcea înadins, şi totuşi alţii decât fostul avocat fuseseră dezorientaţi de asemenea atitudini. Ce voia? Ce-i mai trecuse prin cap? Era ceva important sau banal? Era imposibil să ghiceşti văzându-l cum îşi încruntă sprâncenele groase, cum îşi leagănă capul şi murmură:

— Apropo! Uitam să vă spun... Am lăsat această adresă pentru cazul în care m-ar căuta cineva la telefon. Până atunci, v-aş ruga să urcaţi cu mine. Cu siguranţă că vom auzi soneria.

— Îmi daţi voie să-mi iau cheia?

Pe palierul de la etajul cinci, comisarul făcu o primă pauză.

— Mi-aţi spus că trecuse puţin de miezul nopţii. Eraţi în papuci?

Se uită la picioarele domnului Charles încălţate cu papuci din şevro maroniu.

— Probabil că nu aveaţi obiceiul să sunaţi?

— Juliette mă aştepta în spatele uşii. Nu trebuia nici măcar să ciocănesc.

— Bine! Să intrăm... Antreul era luminat?

— Nu. Lumina venea din salon, a cărui uşă era întredeschisă.

— O clipă. Aprind lumina în salon...

— Nu lampa aceea, domnule comisar! Doar veioza din imitaţie de alabastru de pe gheridon.

Domnul Charles, vexat, se prefăcea că intră în joc fără nici o umbră de îngrijorare. Atitudinea lui părea să spună: „După cum vedeţi, chestia asta nu mă impresionează. N-am de ce mă teme, n-am nimic de ascuns. Dimpotrivă! Caut adevărul, la fel ca dumneavoastră. Dacă doriţi o reconstituire meticuloasă, veţi fi servit”.

Şi cu voce tare:

— Vă semnalez că aveam acelaşi costum ca astăzi, dar purtăm un fular alb. În mina... nu, în buzunarul interior din dreapta al hainei pusesem un plic care conţinea...

— Imediat... Dacă nu aveţi nimic împotrivă, vom face mai întâi ordine în această încăpere.

Probabil cunoaşteţi locul fiecărei mobile, fiecărui bibelou...

Amândoi erau la fel de gravi, iar domnul Charles, ironic, se străduia să găsească locul exact al fiecărui fotoliu, dându-se înapoi ca să-şi poată vedea mai bine opera.

— Gata! Cam aşa era.

— O întrebare. Ca să vină să vă deschidă, presupun că doamna Boynet avea bastonul în mina?

— I-ar fi fost greu să meargă fără baston.

— Puteţi să-mi spuneţi cum era îmbrăcată?

— E uşor. Peste hainele de noapte, purta un halat de casă verzui din flanelă. Şi am remarcat că avea ciorapii căzuţi pe glezne.

— Amândoi?

— Da, amândoi! De obicei purta doi ciorapi, dacă asta vreţi să ştiţi... Şi papuci vechi cu talpă de pâslă. Juliette nu era cochetă. Ba chiar cred că îi făcea oarecare plăcere să se arate în lumina cea mai neplăcută şi, chiar şi în noaptea aceea, cu părul desfăcut, faţa dată cu cremă şi ochii umflaţi.

— N-aţi remarcat nici o altă lumină în apartament şi spuneţi că n-aţi părăsit această încăpere?

— Întocmai.

— Unde stătea doamna Boynet?

— În faţa secreterului, pe care l-a deschis. Ştia că veneam să-i aduc socotelile.

— O clipă. De unde a luat cheia ca să-l deschidă?

De data aceasta, omul legii avu o mică ezitare.

— Nu... nu-mi amintesc. Presupun că o avea în buzunarul halatului.

— Păi, atunci, domnule Dandurand... Dacă a deschis secreterul când vă pregăteaţi să-i daţi socotelile, înseamnă că aici îşi păstra documentele de afaceri...

— Evident...

Domnul Charles, devenit mai grav, reflectă.

— Aveţi dreptate. Mărturisesc că nu m-am gândit la asta...

— Despre ce vorbeaţi în acest timp?

— Nu vorbeam mult niciodată. Probabil i-am spus că-mi era teamă că răcisem în oraş, ceea ce explică faptul că purtam fular. Şi am mai anunţat-o că va trebui, probabil, să mă duc la Beziers.

După ce privi de jur împrejur prin cameră, Maigret puse o întrebare şi mai neaşteptată:

— Toate ceasurile funcţionau?

Unele se opriseră acum, şi comisarul, din reflex, se duse să le întoarcă. Din această cauză, arătau ore diferite.

— N-am fost atent.

Ce importanţă putea să aibă asta?

— Observaţi, domnule Dandurand, că, deşi ne despart trei etaje de apartamentul domnişoarei Paucot, auzim pianul aproape la fel de clar că de la dumneavoastră. Casa are o anumită sonoritate.

Asta mă linişteşte, pentru că, dacă sunt căutat la telefon, vom auzi cu siguranţă. Să continuăm.

Stăteaţi în acelaşi loc ca astăzi? Să ajungem la plicul care conţinea...

— Cincizeci şi două de mii de franci. Beneficiul trimestrial al casei de pe strada Antin.

— A numărat banii?

— Întotdeauna îi număra.

— Ştia că le notaţi seria?

— Nu i-am spus niciodată. În timp ce lega bancnotele de o mie de franci câte zece, i-am adus la cunoştinţă că Beziers evita să răspundă la scrisorile noastre de câteva săptămâni. Persoana pe care o plasasem acolo şi care...

Se uită la comisar şi avu convingerea că acesta nu-l asculta. Ba chiar i se păru foarte clar că Maigret nu dădea nici o importanţă spuselor sale.

Îşi fuma pipa, se uita la portretele de familie, mai ales la al celor trei copii, apoi la o fotografie, singura de acel gen din apartament, în care apărea o femeie planturoasă la vreo treizeci de ani, cu privirea provocatoare şi pieptul semeţ, într-adevăr o femeie frumoasă, care nu era alta decât Juliette.

— Continuaţi, domnule Dandurand...

— Controlul, în acest fel de afaceri, este greu, dacă nu imposibil, şi, după cum v-am mai spus, nu ne putem adresa justiţiei în caz de nereguli.

De aceea...

Maigret deschisese uşa sufrageriei şi o închisese la loc.

— Continuaţi, continuaţi... Nu mă băgaţi în seamă.

De data aceasta, în timp ce Dandurand vorbea fără convingere, comisarul ieşi pur şi simplu din salon.

— M-am oferit să mă duc personal la Beziers ca să fac o anchetă în rândul fetelor, singurul mijloc de a stabili o medie a încasărilor care...

— Continuaţi! repetă cu încăpăţânare vocea comisarului.

— Cum doriţi... Îmi amintesc că i-am atras atenţia că sezonul prost nu era de ajuns ca să explice o astfel de diminuare a încasărilor, diminuare care atingea o treime în ultima lună şi...

În sfârşit, comisarul reapăru în cadrul uşii şi se uită curios la domnul Charles. S-ar fi putut crede că-şi zicea: „Ăsta ce caută aici? Ce are de vorbeşte singur?”

— Spuneţi-mi... Bineînţeles că, în timp ce conversaţi astfel, n-aţi auzit nici un zgomot în apartament, nu? Vorbeaţi la fel de tare ca acum?

— Foarte încet. Juliette se temea întotdeauna să nu-şi trezească nepoata, deşi îi dădea bromură. Se ferea şi de ungurii de alături, cărora le auzea toată ziua ţipetele şi certurile. De câteva luni încerca să-i dea afară, dar ei făceau tot ce le stătea în putinţă să nu plece.

— Ce-a făcut cu banii?

— Îi avea în mână când m-a condus la uşă.

— În plic?

— Da, cred că pusese bancnotele la loc în plic.

— Un plic obişnuit?

— Un plic vechi, pe care l-am luat de pe biroul meu. O clipă... era galben. Ce primisem în ziua aia? Da! Sunt aproape sigur că era un plic de la Creditul Lyonez, cu adresa mea bătută la maşină.

— Şi n-aţi mai revăzut acel plic?

— Niciodată.

Nu-şi putea împiedica vocea să nu sune puţin batjocoritor. Oare Maigret credea că îl tulbură, că

îl impresionează cu vorbăria lui fără şir?

— Îmi daţi voie să fumez, domnule comisar?

— Apropo, când o vizitaţi pe prietena Juliette, vi se întâmpla să fumaţi?

— Deseori.

— Ce fumaţi?

— Constat că sunteţi mai bine informat decât credeam şi, dacă n-aş avea conştiinţa împăcată...

De unde ştiţi? N-aţi văzut-o niciodată pe Juliette Boynet, când era în viaţă, nu-i aşa?

De data aceasta, chiar dacă nu era îngrijorat, recunoştea că e intrigat.

— Păi... În încăpere nu-i nici o scrumieră. Sunt sigur că n-am lăsat niciodată vreun chiştoc de ţigară. Cât priveşte scrumul...

Râse nervos.

— Mărturisesc că nu mai pricep, domnule comisar. Am să vă spun şi veţi înţelege mirarea mea.

Într-o zi, cu mult timp în urmă, am intrat aici cu pipa şi Juliette, care avea ideile ei, mi-a spus că nu admitea să fumeze cineva pipă în faţa unei femei. Dar în unele nopţi, ni se întâmpla să lucrăm timp de câteva ore. Aşa că îmi aduceam ţigările.

Ca să nu las scrum în urma mea, aşezam o hârtie pe colţul biroului, o hârtie care îmi folosea drept scrumieră şi pe care o luăm cu mine la plecare.

Maigret se uita la el cu aceeaşi privire neutră.

— Faptul că ştiţi depăşeşte... Doar dacă nu cumva...

— Dacă nu cumva...? repetă comisarul.

— Dacă nu cumva cineva care era ascuns în apartament a urmărit ce făceam. Dar acest cineva ar fi trebuit apoi să poată comunica într-un fel cu dumneavoastră şi să vă spună.

— N-are importanţă, nu-i aşa? Când Juliette Boynet v-a condus la uşă, avea banii în mina. Iar plicul l-aţi luat pentru că vă folosea drept scrumieră. Presupun că Juliette a încuiat uşa?

— Şi a tras şi zăvorul.

— V-aţi întors direct acasă? Nu v-aţi întâlnit cu nimeni? N-aţi auzit nimic? Nu ştiţi dacă bătrâna dumneavoastră prietenă s-a culcat imediat?

— Nu ştiu.

Amândoi ciuliră urechile. Auzeau clar o sonerie insistentă, iar Maigret se repezi, mormăind:

— Îmi daţi voie? Presupun că e telefonul pe care îl aşteptam.

Uşa apartamentului de la etajul patru rămăsese larg deschisă şi luminile erau aprinse. Telefonul se afla pe birou.

— Alo! Torrence?

— Dumneavoastră sunteţi, şefu? Sunt tot pe strada Pas-de-la-Mule.

— Şi Gérard?

— Nu l-am văzut. Auziţi... E ceva destul de complicat. Parcă nu-mi vine să vă spun la telefon.

— Stai puţin...

Inspectorul se întrebă probabil de ce i se ceruse să tacă. Dar Maigret auzise paşi chiar deasupra capului. După calculele sale, acolo era dormitorul lui Juliette Boynet. Sunetul era de o claritate perfectă. Chiar dacă era în papuci şi îşi luase măsuri de precauţie, deplasările domnului Charles se auzeau foarte bine.

În consecinţă, era clar că, de la el din casă, fostul avocat auzea tot ce se întâmpla în apartamentul de la cinci.

— Alo... Mai sunteţi la telefon, şefu?

— Taci!

— Rămân la telefon?

— Ţi-am spus să taci!

Şi, deodată, se năpusti pe scară, lăsând receptorul pe birou. Când intră în apartamentul doamnei Boynet, domnul Charles era deja în prag, nepăsător, dar încruntat.

— Aţi vorbit?

— N-am terminat. Vă rog să coborâţi...

— Îmi cer scuze. N-am vrut să fiu indiscret.

Maigret avu impresia că, de data aceasta, în ochii reci ai individului se putea citi ciuda şi poate chiar o oarecare spaimă.

— Vă urmez, domnule comisar. Dacă aş fi ştiut...

— Vă rog să treceţi în faţa mea!

— Unde mergem?

— În biroul dumneavoastră. Închideţi uşa.

Rămâneţi în picioare. V-ar deranja să puneţi mâinile pe masă?

Maigret apucase iar receptorul.

— Ascult.

— A! Credeam că s-a întrerupt. Uitaţi, şefu...

Când am sosit aici, am stat de vorbă cu portăreasa şi mi-a spus că Gérard Pardon nu s-a întors, dar că soţia lui era acasă. M-am aşezat de pază la mai puţin de trei metri de uşă. A început să plouă...

— N-are importanţă...

— M-am udat tot. În fine! N-am îndrăznit să mă duc până la cafeneaua din colţ ca să beau ceva. Orele au trecut... Acum câteva minute, cel mult un sfert de oră, o tânără a sosit cu taxiul.

Părea neliniştită. După pălăria roşie am recunoscut-o pe sora lui Gérard, domnişoara Berthe, pe care mi-aţi arătat-o...

—Şi?

Inspectorul nu bănuia că, în timp ce îşi făcea raportul, comisarul era atent la el doar pe jumătate şi că privirea lui îl cercetă pe domnul Charles din cap până-n picioare. Fostul avocat îşi ţinea înadins cu stângăcie mâinile, cu palmele pe birou.

Ce făcuse sus? De la moartea doamnei Boynet, era prima dată când se aflase singur în apartamentul ei.

— Continuă. Te ascult...

— Nu aveam instrucţiuni. Tânăra a urcat. După câteva minute, mi-am zis că poate adusese o veste proastă şi am urcat şi eu. Am bătut la uşă. Mi-a deschis chiar ea. Apartamentul nu are antreu. În

bucătărie, doamna Pardon plângea şi s-a uitat la mine cu o privire rătăcită, strigând: „A murit?”

Probabil că faţa lui Maigret exprima o mare surprindere, deoarece domnul Charles se încruntă.

— Şi?

— Jur, şefule, că eram stânjenit. Am întrebat-o pe tânără de ce venise. Mi-a răspuns că suntem nişte brute şi că, dacă fratelui ei i se va întâmpla ceva rău, vina va fi a noastră. Una plângea... Cealaltă se burzuluia... Iar eu nu puteam să scot nimic clar de la ele!... În sfârşit, cu multă răbdare, am reuşit să înţeleg că Gérard se dusese la sora lui. Parcă îşi pierduse minţile. Voia imediat bani. Ea încercase să-l liniştească, să afle ce voia să facă cu banii. Dar el răspunsese, rizând sarcastic: „O să afli mâine din ziare. Pentru Dumnezeu, dă-mi tot ce ai!”. Îi dăduse exact o sută treizeci de franci. Păstrase pentru ea doar zece franci. Gérard plecase în fugă. Ea încercase să se ţină după el, dar fratele ei sărise într-un autobuz din mers... Nu mai ştiu ce să fac, şefule. Le-am lăsat ca să vă telefonez. Să mă duc înapoi la ele? Nevasta lui Gérard spune c-o să-şi pună capăt zilelor. Eu...

— Bine, bine! îl întrerupse Maigret.

— Dar... Ce fac?

Comisarul închise şi fără alte introduceri, îi ordonă domnului Charles:

— Goliţi-vă buzunarele!

— Să-mi golesc...?

— Goliţi-vă buzunarele!

— Cum vreţi...

O făcu lent, scoţând obiectele unul după altul şi aşezându-le pe birou: un portofel uzat, o cheie, un briceag, o batistă de o curăţenie mai mult decât îndoielnică, nişte hârtii, o cutiuţă cu pastile contra tusei, o punguţă cu tutun, o pipă şi o cutie cu chibrituri.

— Întoarceţi-vă buzunarele pe dos. Scoateţi-vă haina.

— Vreţi neapărat să mă dezbrac?

Doamna Maigret ar fi putut să facă acum, schimbând-o puţin, remarca pe care i-o mai adresase soţului ei: „Mă întreb cum de reuşeşti să nu-l pălmuieşti!”

Pentru că, într-adevăr, dintre ei doi, domnul Charles era mai calm, mai rece, şi această răceală nu era lipsită de insolenţă. Scoţându-şi haina, lăsă să se vadă o cămaşă cu manşetele uzate şi bătând în cenuşiu. Îşi scoase şi vesta. Bretelele nu erau într-o stare mai bună decât cămaşa, iar chiloţii îi ieşeau din pantaloni.

— Continui?

Nu o palmă i-ar fi tras comisarul, dacă nu s-ar fi stăpânit, ci un pumn drept în faţă.

— Vreţi să-mi scot papucii?

— Da.

O şosetă era găurită, în schimb papucii nu ascundeau nici cea mai mică bucăţică de hârtie.

— Vă atrag atenţia, domnule comisar, că este unsprezece seara şi că la această oră, chiar dacă aţi avea un mandat după toate regulile, aş avea dreptul să vă dau afară. Nu se pune însă problema. Spun asta ca să subliniez cât de mult vă...

— Staţi jos.

Şi formă un număr de telefon.

— Vă rog, domnule comisar..., spuse ironic fostul avocat.

— Alo!... Dă-mi-l, te rog, pe Lucas!... Tu eşti?

Nu încă?... Trebuie să continui, bătrâne... Nu!

N-am timp... Cine mai e acolo? Berger?... Asta e... Să sară într-un taxi şi să vină la Bourg-la-Reine... Da... La etajul patru!... Mersi...

Baftă!

Închise şi rămase nemişcat, privind fix biroul din faţa lui.

— Dacă intenţionaţi să mai staţi mult timp, am putea să bem un păhărel?

Maigret îl făcu să amuţească cu o singură privire. Se scurseră zece, cincisprezece minute. Automobilele treceau întruna pe drumul naţional.

Pianul amuţise şi el. Întreaga casă dormea.

În sfârşit, jos se auzi zgomotul uşii închizându-se şi pe scară răsunară curând paşi.

— Intră, Berger!

Ploua şi mai tare, pentru că pălăria şi umerii inspectorului, care venise totuşi cu taxiul, erau ude.

— Ţi-l prezint pe domnul Charles. E destul de nervos astă seară şi mi-e teamă să nu facă prostii.

I-am spus că nu e prea legal să-i ocupăm apartamentul în noaptea asta, dar nici că-i pasă!... Te las cu el. Poate să se culce dacă vrea, caz în care vei veghea asupra lui ca asupra unei rude bolnave.

Ai înţeles? Probabil că voi veni aici mâine dimineaţă. Dacă întârzii, nu-ţi pierde răbdarea şi nu-l lăsa să iasă, pentru că ar putea să răcească...

Îşi încheie pardesiul şi îndesă tutunul din pipă cu degetul mare.

— Fereşte-te de coniacul lui. Mi-e teamă că nu e prea grozav...

Luă de pe masă portofelul lui Dandurand şi actele pe care acesta le scosese din buzunar.

— Ai spus taxiului să te aştepte?

— Nu, şefule.

— Asta e! Bună seara...

Şi îi lăsă singuri pe cei doi bărbaţi. O clipă avu intenţia să urce la cinci. Dar la ce bun?

Dandurand nu era omul care să lase urme.

Pe culoarul de la parter o găsi pe doamna Cu-Tot-Respectul în ţinută de noapte, cu capul şi mai aplecat peste umăr.

— Ce se întâmpla, domnule comisar? Altă crimă în casa asta?

Nu dădu atenţie spuselor ei. Abia dacă auzi nişte silabe indistincte şi răspunse cu gândul în altă parte:

— Poate... Deschideţi, vă rog...

Partea a treia

Capitolul 1

Dimineaţa încă mai plouă; o ploaie molcomă, tristă, resemnată ca o văduvie. Nu o vedeai cum cade, n-o simţeai, dar acoperea totul cu un fel de lac rece, iar pe Sena puteai vedea miliarde de cerculeţe vii. La ora nouă, aveai impresia că te duci să iei un tren matinal, pentru că nu se luminase încă de ziuă şi becurile de gaz rămâneau aprinse.

Urcând scara de la Poliţia Judiciară, Maigret nu se putea abţine să nu arunce o privire spre „acvariu" şi, de fiecare dată, i se părea că o va zări pe Cécile aşezată în locul unde o văzuse, umilă şi resemnată, ultima dată. De ce în dimineaţa aceasta îi trecuse prin minte un gând urât?

Probabil că pe drum, fără să se fi dezmeticit de-a binelea din somn, mergând pe lângă imobilele de pe care picura apa, se gândise vag la vecina de scaun de la cinematograf, apoi la Nuşi, la domnul Charles... Şi iată că, ajungând pe culoarul de la Poliţia Judiciară, se întreba dacă nu cumva între Cécile şi domnul Dandurand...

Această ipoteză nu se baza pe nimic. Era jenantă. Murdărea o amintire, şi totuşi, din acel moment, comisarului i se întâmplă deseori să se gândească la ea.

— Nu intraţi. E cineva înăuntru. Directorul a spus să treceţi mai întâi pe la el.

Uşierul îl împiedica pe Maigret să pătrundă în propriul birou.

— E cineva înăuntru? repetă el.

După câteva clipe, bătea la uşa şefului său.

— Intră, Maigret. Te simţi mai bine? Auzi, mi-am permis să trimit un vizitator să aştepte în biroul tău. Nu ştiam unde să-l duc... De altfel, pe tine te caută. Citeşte...

Maigret se uită, parcă fără să înţeleagă, la cartea de vizită pe care scria:

JEAN TINCHANT

Şef de cabinet al ministrului de Externe îl roagă pe domnul director al Poliţiei Judiciare să binevoiască să faciliteze sarcina domnului Spencer Oats, de la Institutul de Criminologie din Philadelphia, care ne-a fost recomandat cu căldură de ambasada americană.

— Ce vrea?

— Să-ţi studieze metodele...

Şi şeful nu se putu abţine să nu râdă, în timp ce Maigret se depărta, puţin adus de spate, cu pumnii strânşi, de parcă s-ar fi dus să-l strivească pe criminologul american.

— Sunt încântat, domnule comisar...

— O clipă, domnule Spencer... Alo! Centrala?

Aici Maigret. Nimic pentru mine? N-a fost găsit?

Fă-mi legătura la Bourg-la-Reine, numărul 19.

Americanul nu era deloc antipatic. Un tânăr înalt, tip profesor universitar, cu părul roşcat, faţa îngustă, costum corect, bine croit, şi un uşor accent destul de plăcut.

— Tu eşti, Berger? Deci?...

— Nimic, şefule. A dormit îmbrăcat pe divan.

Să ştiţi că începe să-mi fie foame şi în apartament nu-i nimic de mâncare. Nu îndrăznesc să cobor după cornuri. Veniţi curând? Nu! E foarte cuminte... Chiar mi-a spus că nu vă poartă pică, precum şi că el ar fi făcut la fel în locul dumneavoastră şi foarte curând o să vă daţi seama că e nevinovat.

Maigret închise şi se proţăpi în faţa sobei în care ardea focul şi care îl surprinsese pe american.

— Cu ce vă pot fi de folos, domnule Spencer?

Îi spunea astfel pentru că nu avea nici cea mai mică idee despre cum se pronunţa Oats.

— Mai întâi, domnule comisar, aş vrea să vă cunosc ideile despre psihologia criminalilor.

În acest timp, Maigret îşi deschidea corespondenţa de pe birou.

— Care criminali? întrebă el citind.

— Păi... criminali în general...

— Înainte sau după?

— Ce vreţi să spuneţi?

Maigret îşi fuma pipa, citea scrisorile, îşi încălzea spatele şi părea că nu acordă nici o importanţă acestei discuţii alandala.

— Vă întreb dacă e vorba de criminali înainte de crimă sau după. Pentru că, evident, înainte, încă nu sunt criminali. Timp de treizeci, patruzeci, cincizeci de ani, uneori chiar mai mult, sunt oameni ca toţi ceilalţi, nu-i aşa?

— Sigur...

Maigret ridică în sfârşit ochii, cu o mică sclipire de maliţie în privire, şi întrebă:

— De ce vreţi, domnule Spencer, ca mentalitatea lor să se schimbe de la un minut la altul pentru că şi-au ucis unul dintre semeni?

Se apropie de fereastră şi privi cercurile de pe suprafaţa Senei.

— E ca şi cum aţi spune că şi criminalii sunt oameni ca toţi ceilalţi? trase concluzia americanul.

Cineva bătu la uşă. Lucas intră cu un dosar în mină, prefăcându-se că vrea să se retragă când îl zări pe vizitator.

— Ce-i, bătrâne? A, da... Ei bine, du dosarul la Parchet! Presupun că Hotel des Arcades a rămas sub observaţie?

Schimbară câteva fraze despre polonezi, dar Maigret nu-şi pierdu şirul ideilor.

— De ce comite un om o crimă, domnule Spencer? Din gelozie, sete de bani, ură, invidie, mai rar din nevoie. Pe scurt, împins de una dintre pasiunile omeneşti. Dar toţi suntem în stare de aceste pasiuni în grade diferite. Îmi urăsc vecinul care, în serile de vară, deschide fereastra şi cânta la cornul de vânătoare... Probabil că n-am să-l ucid. Totuşi, nu mai departe decât acum o lună, un fost

militar din armata colonială, pe care frigurile l-au făcut să fie mai puţin răbdător decât mine, a tras un foc de revolver asupra vecinului său de deasupra pentru că acesta avea un picior de lemn şi se plimba prin casă toată noaptea, bocănind în podea.

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi. Dar mentalitatea criminalului după?

— Asta nu mă priveşte. E treaba juraţilor şi a directorilor de închisoare sau de ocnă... Rolul meu este să descopăr vinovaţii. Pentru asta, nu trebuie să mă preocupe decât mentalitatea pe care o au înainte. Adică să ştiu dacă într-adevăr cutare om a fost în stare să comită cutare crimă, când şi cum a comis-o...

— Directorul Poliţiei Judiciare mi-a dat de înţeles că poate îmi veţi permite să asist la...

Nu era primul! Păcat de el!

— Ştiu că vă ocupaţi de cazul de la Bourg-la-Reine şi am citit cu atenţie tot ce au scris ziarele.

Cunoaşteţi deja vinovatul?

— În orice caz cunosc pe cineva care nu-i vinovat şi care totuşi... Am să vă pun şi eu o întrebare, domnule Spencer. Un om se crede bănuit, îşi închipuie greşit sau pe bună dreptate că poliţia deţine dovezi contra lui... Nevasta trebuie să-i nască dintr-o clipă în alta... Nu are un ban în casă... Acest om se duce ca un nebun la sora lui şi îi cere toţi banii pe care îi are. Sora îi dă o sută treizeci de franci. Ce face cu ei?

Şi Maigret împinse spre interlocutorul său ziarul apărut cu o seară în urmă, unde era publicată fotografia lui Gérard Pardon, căruia comisarul îi punea mâna pe umăr.

— El e băiatul?

— El. Noaptea trecută, din acest birou, i-am trimis semnalmentele la toate comisariatele de poliţie şi de jandarmerie din Franţa. Cei de la frontieră îl aşteaptă. O sută treizeci de franci...

— E nevinovat?

— Sunt convins că nu şi-a ucis nici mătuşa, nici sora. Dacă ar fi cerut aceşti bani înainte de căderea nopţii, aş fi putut să cred că voia să cumpere un revolver ca să se sinucidă.

— Dar, dacă e nevinovat...?

— Tocmai, domnule Spencer. Aici voiam să ajung. Există nevinovaţi care au suflete de vinovaţi şi vinovaţi care au suflete de nevinovaţi...

Din fericire, când a primit aceşti o sută treizeci de franci, armureriile erau deja închise. Presupun deci că a încercat să fugă. În acest caz, unde te poţi duce cu o sută treizeci de franci? Doar în Belgia.

Ridică receptorul şi ceru Identitatea Judiciară.

— Alo!... Aici, Maigret!... Cine e la telefon?

Tu eşti, Jaminet?... Ia pe cineva cu tine... Adu-ţi şi aparatele... Da... Aşteaptă-mă jos într-un taxi...

Apoi către american:

— Poate că vom face o arestare.

— Aţi descoperit vinovatul?

— Posibil, dar nu-i sigur. La drept vorbind, eu aş înclina chiar spre... Mă aşteptaţi puţin, domnule Spencer?

Comisarul se îndreptă spre Palatul de Justiţie, unde intră pe faimoasă uşă care ar fi trebuit blocată de atâta timp, acea uşă în lipsa căreia Cécile nu ar fi fost poate asasinată! Dar era atât de practică! Degeaba se tot repetase de zece, de douăzeci de ani că...

Maigret bătu la uşa judecătorului de instrucţie, dar refuză să se aşeze după ce intră.

— Stau doar o clipă. Sunt aşteptat. Am venit să vă întreb, domnule judecător, dacă v-ar deranja foarte tare arestarea unui om care poate că e nevinovat. Vreau să vă spun că e un individ respingător, condamnat în trecut pentru atentat la bunele moravuri, şi că nu va avea îndrăzneala să se plângă...

— În acest caz... Ce nume trebuie să scriu?

— Charles Dandurand...

Zece minute mai târziu, Maigret şi Spencer Oats se întâlneau cu cei doi specialişti de la Identitatea Judiciară în taxiul care îi aştepta pe chei.

Puţin după zece dimineaţa, maşina se oprea la Bourg-la-Reine, unde ploaia deasă conferea casei în care locuise Juliette Boynet aspectul unei fotografii vechi pe jumătate şterse.

— Aşteptaţi-mă pe palierul de la cinci, le spuse comisarul specialiştilor.

Sună la Dandurand. Le deschise Berger, care nu dormise şi avea cearcăne la ochi.

— N-aţi adus nimic de mâncare?

Domnul Charles îşi scosese gulerul fals. Avea hainele mototolite, ca un om care a dormit îmbrăcat, în picioare avea aceiaşi papuci vechi.

— Presupun..., începu el.

— Nu presupuneţi nimic, domnule Dandurand, pentru că aproape sigur v-aţi înşela. În virtutea mandatului de arestare semnat azi-dimineaţă de judecătorul de instrucţie, vă arestez.

— Ah!

— Vă miră?

— Nu... Îmi pare rău pentru dumneavoastră.

— Nu aveţi nici o declaraţie de făcut înainte de a lua drumul arestului?

— Nu, doar că vă înşelaţi.

— Tot nu ştiţi ce-aţi făcut ieri în dormitorul defunctei Juliette Boynet, în timp ce telefonam din această încăpere?

Un zâmbet amar lumină faţa nerasă a fostului avocat.

— Rămâi cu el, Berger. Să se îmbrace. Când va fi gata, îl duci la arest pentru formalităţi.

Apoi se întoarse brusc, prinse o puştoaică de umerii ei slabi şi bombăni:

— Pe tine, Nuşi, dacă te mai găsesc în calea mea, te...

— Ce-mi faceţi? întrebă ea, foarte surescitată.

— O să vezi, şi n-o să-ţi placă deloc! Şterge-o!

Puţin mai târziu, deschidea uşa apartamentului de la etajul cinci.

— Uitaţi despre ce e vorba, copii... Atenţie, domnule Spencer, nu intraţi în camera aia!

— Am luat deja amprentele din tot apartamentul, obiectă fotograful.

— Exact, a doua zi după crimă. Şi în dormitorul lui Juliette Boynet, s-au găsit doar amprente de două feluri: ale ei şi ale nepoatei, Cécile. Nici o amprentă de bărbat, nici a lui Gérard Pardon, nici a jalnicului individ de care tocmai ne-am despărţit... Or, noaptea trecută, în timp ce telefonam din biroul lui, a intrat aici în cameră. Sunt sigur, pentru că i-am auzit paşii. Nu ştiu ce-a făcut... Probabil că a avut motive foarte întemeiate să rişte astfel. Trebuie să descoperiţi obiectele pe care le-a atins. La treabă!... Înţelegeţi acum, domnule Spencer, de ce v-am cerut să nu intraţi?

Specialiştii îşi scoteau instrumentele şi treceau la acţiune. Maigret, cu mâinile în buzunare, se plimba de colo-colo prin celelalte încăperi ale apartamentului.

— E destul de trist, nu-i aşa? O bătrână avară, maniacă... Şi o fată sau, mai curând, o domnişoară puţin trecută şi cu care natura a fost destul de ingrată... Coborâm puţin?

Ajunseră la domnul Charles exact în momentul în care acesta, în pardesiu şi cu pălăria pe cap, îşi părăsea locuinţa urmându-l pe inspectorul Berger.

— Să nu aveţi nici o grijă în privinţa lucrurilor, domnule Dandurand. Cheia apartamentului va fi la mine. De altfel, presupun că veţi alege un avocat, care va sosi aici foarte curând...

Apoi închise uşa şi intră, dar nu în birou, ci în dormitorul fostului avocat.

— Staţi jos, domnule Spencer. Auziţi?

— Nu se pierde nici un cuvânt din ce se vorbeşte sus.

— Exact! Nu ştiu cum sunt construite casele moderne în America, dar aici nu sunt cu mult mai

etanşe decât cutiile pentru trabucuri... Nu fiţi atent la ce spun sus colegii noştri. Ascultaţi zgomotul paşilor. Încercaţi să le reconstituiţi gesturile...

— S-ar zice... Ca să vezi! E mult mai dificil.

— Asta e şi părerea mea. Auziţi! Cineva pune mâna pe un sertar... Îl deschide... Dar aţi putea spune despre sertarul cărei mobile este vorba?

— E imposibil.

— Aşadar, un lucru e stabilit. Din apartamentul lui, Dandurand auzea tot ce se vorbea deasupra.

Putea să urmărească, grosso modo, deplasările persoanelor aflate la Juliette Boynet. În schimb, în privinţa detaliilor... Sper ca prostănacul ăla de Gérard să nu se fi aruncat în Sena!

— Din moment ce e nevinovat!

— V-am spus că aşa cred. Din păcate, nu sunt infailibil... Am mai insistat şi asupra faptului că un inocent are deseori reacţii de om vinovat...

Sper că Berthe a rămas lângă soţia lui. De la o oră la alta, e posibil să se nască un băiat dolofan...

Deasupra lor, mobila era târâtă pe podea.

— Dacă aţi fi avar, domnule Spencer...

— Nu există avari în America. E un defect sau o calitate care nouă, popor tânăr, ne lipseşte încă.

— În acest caz, să presupunem că sunteţi o bătrână, o franţuzoaică bătrâna. Aveţi milioane, dar trăiţi la fel de meschin ca o rentieră modestă.

— E foarte greu pentru mine...

— Faceţi un efort. Nu aveţi altă bucurie decât să număraţi bancnotele obţinute din afaceri...

Problema asta mă obsedează de trei zile, pentru că de ea depinde viaţa unui om. Numele vinovatului se schimbă după cum aceşti bani sunt plasaţi într-un loc sau altul...

— Presupun..., începu americanul.

— Ce presupuneţi? întrebă Maigret, aproape agresiv.

— Dacă aş fi... cum spuneţi..., aş vrea să am tot timpul aceşti bani la îndemână.

— Exact asta mi-am zis şi eu. Dar, atenţie!

Deşi destul de suferindă, Juliette Boynet se deplasa totuşi prin apartament. Stătea în pat până pe la zece, când nepoata îi aducea micul dejun şi ziarul de dimineaţă.

— Poate că banii erau ascunşi în acel pat!

Parcă în Franţa există obiceiul să-ţi ascunzi banii în saltea, nu?

— Numai că, de la zece dimineaţa şi până seara, Juliette stătea în salon. În ultima vreme, avea în casă opt sute de mii de franci în bancnote de o mie. Asta înseamnă un anumit volum... Urmăriţi-mă cu atenţie. Doar două persoane puteau să ştie unde erau ascunşi aceşti bani. Nepoata, Cécile, care locuia cu bătrâna. Mătuşa se ascundea de ea, asta e clar, dar o întâmplare ar fi putut...

— Presupun că domnul Dandurand era confidentul bătrânei?

— Nu până acolo încât să-i dezvăluie ascunzătoarea, vă rog să mă credeţi! O femeie ca Juliette Boynet s-ar fi ferit şi de îngerul ei păzitor! Totuşi, după cum constataţi, din această cameră se aude tot ce se întâmpla deasupra. Haideţi să urcăm!

Dacă ne caută cineva la telefon, vom auzi soneria.

Era atât de umed, încât balustrada scării era lipicioasă. La profesoara de pian, o elevă făcea game. Ungurii se certau şi se auzea vocea stridentă a lui Nusi.

— Ce-aţi găsit, copii?

— E uimitor, şefule!

— Ce-i uimitor?

— Sunteţi sigur că tipul nu purta mănuşi de cauciuc?

— A mers pe covor. Dar, până în prezent, se pare că n-a atins nimic, doar clanţa de la uşă.

N-am găsit până acum decât amprentele dumneavoastră.

Un reflector puternic era conectat la priza de curent. Aparatele fotografice schimbau atmosfera

camerei unde locuise atât de mult timp Juliette Boynet.

— Mergea cu un baston, nu-i aşa? întrebă deodată americanul.

Maigret întoarse atât de repede capul, încât ai fi zis că fusese înţepat de o insectă.

— O clipă... Obiectul care...

Ce putea să ducă bătrână cu ea din dormitor în salon, din salon în dormitor, în timpul meselor şi în sufragerie? Bastonul, fireşte! Dar nu poţi ascunde opt sute de mii de franci într-un baston, fie şi gol pe dinăuntru!

Comisarul privea din nou de jur împrejur prin încăpere.

— Şi asta? întrebă el brusc, arătând spre o mobilă mică şi foarte joasă, acoperită de o tapiserie veche, pe care probabil că Juliette Boynet îşi aşeza picioarele când stătea jos. Nici o amprentă?

— Nimic, şefule.

Maigret o luă şi o aşeză pe pat. Îşi trecu degetele de-a lungul cuielor de cupru care menţineau tapiseria. Izbuti astfel să ridice un fel de capac, într-adevăr, mobila fusese concepută ca să conţină cărbuni încinşi şi, sub capac, se găsea un recipient dreptunghiular din cupru roşu.

Urmă un moment de tăcere. Toţi priveau spre pachetul înfăşurat într-un ziar vechi ce se afla în recipient.

— Cele opt sute de bancnote sunt probabil aici, spuse în cele din urmă Maigret, reaprinzându-şi pipa. Priviţi, domnule Spencer! Şi nu suflaţi o vorbă colegilor de la Institutul de Criminologie, pentru că ar fi spre ruşinea mea. Am desfăcut salteaua, somiera, am cercetat pereţii, podeaua, căminul..: Şi nu m-am gândit că o bătrână cu picioarele umflate, deplasându-se cu ajutorul unui baston, punea să i se aducă dintr-o cameră în alta această mobilă ciudată pe care îşi aşeza picioarele! Examinaţi-o, copii!

Timp de zece minute, nebăgând în seamă nimic din ce se întâmpla în jurul lui, Maigret se străduia să potrivească toate ceasurile, făcându-le pe unele să sune.

— Gata, şefule.

— Aţi găsit şi amprente, nu-i aşa?

— Am găsit. Şi sunt opt sute zece bancnote.

— Voi avea nevoie de plicuri, de ceară...

Sigila mică avere şi telefonă la Parchet pentru ca un funcţionar să vină să ia banii.

— Mă însoţiţi, domnule Spencer?

Ajuns afară, Maigret îşi ridică gulerul pardesiului.

— N-am făcut bine că am dat drumul taxiului.

Dar, mă credeţi sau nu, omul de care mă tem cel mai mult la noi e casierul. Nu ştiu dacă cei din Statele Unite sunt la fel de feroci! Ce-ar fi, până vine tramvaiul, să bem un păhărel în acest bistrou unde iau masa zidarii? Staţi! V-aţi uitat pălăria...

— Nu port pălărie.

Comisarul privi lung părul roşcat al americanului, pe care picăturile de ploaie formau un fel de perle. Hotărât lucru, existau lucruri pe care Maigret nu era în stare să le înţeleagă!

— Eu beau un calvados. Dumneavoastră?

— S-ar putea un pahar cu lapte?

Oare de aceea bărbatul de treizeci şi cinci de ani din faţa lui avea tenul rozaliu ca boticul unui viţeluş?

— Într-un pahar mare, patroane!

— Laptele?

— Nu, calvadosul!

Şi Maigret îşi umplu pipa fără să se grăbească.

Oare ticălosul acela rece de Dandurand îşi riscase capul ca să pună înapoi cei opt sute de mii de franci în mica mobilă a bătrânei?

Capitolul 2

Ieşeau din biroul Stării Civile. La întrebările lui Maigret, un funcţionar cu dinţii stricaţi răspunsese la început răstit că nu putea să dea informaţiile cerute. Apoi, când văzuse insigna comisarului, fusese cuprins de un zel atât de febril, încât pierduse de două ori mai mult timp decât era nevoie ca să consulte registrele voluminoase.

Primăria nu era nici veche, nici modernă: era urâtă, urâtă în ansamblu, prin proporţii, prin materiale, urâtă în cele mai mici detalii. Câţiva funcţionari ieşeau şi ei odată cu Maigret şi americanul, pentru că era ora prânzului; personajul burtos, cu trei bărbii şi cu o ţinută neglijentă, pe care toţi se grăbeau să-l salute cu zel, probabil că era primarul din Bourg-la-Reine.

Deasupra peronului cu patru-cinci trepte, comisarul şi însoţitorul său se opriră puţin, pentru că afară ploua torenţial. În piaţa mică, la adăpostul unor copaci fără frunze, comercianţii se grăbeau să plece şi demontau tarabele. Solul mocirlos era plin de gunoaie. În faţă, o măcelărie, cu pata însângerată a cărnurilor; la casă, o femeie grasă, rozalie. Copiii ieşeau de la o şcoală din apropiere şi se revărsau pe poartă strigând. Mulţi aveau tălpi de lemn la pantofi. Un autobuz vopsit în verde şi alb...

Acolo nu mai era capitala; nu era nici orăşel de provincie, nici sat. Maigret se uită la american şi privirile lor se întâlniră. Spencer Oats înţelese, pentru că schiţă un zâmbet, un zâmbet puţin neclar ca şi peisajul.

— Nici la noi nu-i totdeauna mai vesel, murmură el.

Demersul comisarului pe lângă primărie ar fi putut fi făcut de orice inspector, de orice subaltern.

Maigret vruse mai întâi să afle de când locuia Charles Dandurand în imobilul bătrânei Juliette.

De exact paisprezece ani. Înainte locuise într-un apartament mobilat de pe strada Delambre, lingă bulevardul Montparnasse.

Dar exact cu paisprezece ani şi jumătate în urmă murise soţul proprietăresei sale, anteprenorul Boynet.

Cei doi bărbaţi zăboveau pe peronul primăriei, aşteptând să treacă răpăiala.

— Ştiţi, domnule Spencer, de ce preferă criminalii să aibă de-a face mai degrabă cu noi decât cu magistraţii?

— Cred că încep să bănuiesc...

— Să ştiţi că suntem uneori brutali. Mai puţin decât se spune, dar mult mai mult decât un judecător de instrucţie sau un adjunct de procuror. Numai că, în cursul anchetei, trăim în mediul acuzatului, mergem la el acasă, îi cunoaştem obiceiurile, familia şi prietenii... Am făcut azi-dimineaţă deosebirea între criminalul înainte şi criminalul după. Ei bine, noi vrem să cunoaştem criminalul înainte... Când îl predăm magistraţilor, s-a terminat. A rupt-o definitiv, aproape în toate cazurile, cu viaţa lui de om. E un criminal, nimic mai mult, şi magistraţii îl tratează ca atare...

Maigret oftă brusc:

— Aş da tare mult să ştiu ce-a făcut Charles Dandurand în dormitorul lui Juliette! A pus bancnotele în mobila aceea sau...? Nu mai plouă aşa tare...

Şi o luară din loc, comisarul cu mâinile în buzunare şi puţin aplecat în faţă, iar americanul la fel de dezinvolt ca într-o zi cu soare.

— Vă deranjează dacă luăm masa într-un bistrou?

— Aş fi chiar încântat, pentru că domnii de la ambasadă, care m-au îndrumat până aici, m-au dus până acum doar la restaurante mari.

Luară tramvaiul până la Poarta Orléans şi văzură în trecere casa în formă de felie de îngheţată, căreia ploaia îi înnegrea cărămizile.

— Cel mai greu e să te pui în locul lor. Să gândeşti, să simţi ca ei... Încă un handicap pentru judecător, care trăieşte într-un mediu prea neutru.

Casa în care locuiesc eu nu este prea diferită de asta... Intraţi!

Pe o străduţă ştiută de el, comisarul deschise uşa unui restaurant foarte simplu, cu tejghea metalică, cu mese de marmură şi podeaua acoperită cu rumeguş. Un bărbat cumsecade, cu faţa rumenă, ciupită de vărsat, încins cu şorţ de pânză albastră, se grăbi să dea mâna cu Maigret.

— Nu v-am mai văzut de mult! Trebuie să-i spun nevesti-mii... Mélanie! Ce bunătăţi ai pentru domnul Maigret?

Şi Mélanie, cu burta înainte, se ivi imediat din bucătărie, ştergându-şi mâinile.

— De ce nu mi-aţi dat un telefon!? în fine!...

Avem friptură de cocoş cu sos de vin şi azi-dimineaţă am primit nişte mânătărci care arată destul de bine...

În local se mai aflau doar câţiva clienţi de-ai casei. Geamurile erau aburite şi nu vedeai nimic afară.

— Acelaşi vinişor, domnule Maigret?

Comisarul intră într-o cabină mică să telefoneze şi americanul îi zări prin geam faţa gravă şi preocupată.

— Încă n-au pus mâna pe nerodul acela de Gérard, spuse Maigret, reaşezându-se la masă.

Diseară o să trec să stau de vorbă cu nevasta lui.

— Mi-aţi spus că nu s-au găsit bani la ei acasă.

— Sigur, am avut grijă să cercetăm. Şi copilul nu va şti probabil niciodată în ce împrejurări a venit pe lume... Dar, fir-ar să fie, de ce Charles Dandurand a...?

Puteai intui că tot ce spunea era lipsit de importanţă. O singură problemă îl chinuia.

— De ce Dandurand?

— Dacă a omorât-o pe bătrână..., începu Spencer.

— Dacă a omorât-o pe bătrâna, sunt un idiot şi ancheta mea va trebui luată de la capăt, domnule Spencer... Mai întâi, de ce ar fi ucis-o? Câştigă mai mult de pe urma ei vie decât moartă. Ştia că n-o putea moşteni. Iar de furat cei opt sute de mii de franci pe care îi avea în casă, vedeţi bine că n-a făcut-o. Şi cum ar fi procedat?... Juliette îl conduce la plecare şi probabil că încuie uşa cu mare grijă. Cu zăvorul, spune el, şi-l cred. Se duce în dormitor şi se dezbracă. Şi-a scos deja un ciorap şi stă pe pat, când... Nu, domnule Spencer, nu Dandurand a urcat iar scara, a deschis uşa de la intrare şi... Totuşi, după patru zile, aproape în prezenţa mea, nu a ezitat să facă să cadă bănuiala asupra lui, pătrunzând în această încăpere. De ce? Trebuie să ştiţi că documentele bătrânei, chitanţele, actele de proprietate - într-un cuvânt, tot ce se afla în secreterul din salon - au dispărut, deşi nu au nici o valoare pentru asasin, pentru că nu se va putea folosi de ele fără să se trădeze. În schimb, bancnotele, care, teoretic, sunt anonime, nu şi-au părăsit ascunzătoarea sau, dacă şi-au părăsit-o pentru scurt timp, s-au reîntors acolo...

Nu vă plac ciupercile astea cu usturoi?

— Daţi-mi voie, domnule comisar, să vă spun că n-aţi fost deloc atent, altfel aţi fi remarcat că m-am servit de trei ori şi că, dacă n-aş fi auzit ceva despre o friptură de cocoş în sos de vin... Cât priveşte vinişorul, s-ar putea ca din cauza lui să aveţi în după-masa asta un însoţitor cam moleşit!

— Staţi să vedeţi friptura! Patroana a fost douăzeci de ani bucătăreasa unuia dintre miniştrii noştri, care a ajuns rău, dar ştia să aprecieze arta culinară... Ştiţi că Juliette a fost o femeie destul de frumoasă? Am văzut-o într-o fotografie din apartament. Mă întreb dacă nu cumva soţul ei era gelos...

Şi aceste simple cuvinte s-au dovedit de ajuns ca să-l cufunde într-un nou hău de gânduri. Se trezi la realitate numai când apăru patroana, care venise să vadă dacă friptura de cocoş cu sos de vin fusese pe placul mesenilor. Maigret se uita din când în când spre uşă.

— Aşteptaţi pe cineva?

— Pe un domn care nu-mi place cine ştie ce.

Se pare că aştepta de două ore la Quai des Orfevres.

L-am rugat să vină aici.

După câteva minute, un taxi se opri lângă trotuar. Maestrul Leloup, gras şi cu un aer important, plăti şoferul şi intră în local.

— Vă aduc ceea ce v-am promis, spuse el, aşezându-şi servieta de marochin pe o masă liberă.

Veţi vedea că onorabilul meu client, domnul Monfils, nu a exagerat când a pretins...

Probabil că avocatul nu luase masa de prânz, dar comisarul nu-l invită să li se alăture, nici să-şi scoată pardesiul.

— Voi vedea puţin mai târziu.

— Ancheta face progrese?

— Încetişor, maestre Leloup, încetişor...

— Îmi permit să vă semnalez un detaliu care s-ar putea să vă fi scăpat. Vreau să vă spun că nu critic metodele ce v-au adus o anumită celebritate. Eu însă am trimis un om sigur la Fontenay.

I-am cerut să stea de vorbă cu persoanele mai în vârstă care au cunoscut-o pe doamna Boynet pe vremuri, când era fată şi încă se mai numea Juliette Cazenove.

Maigret mânca fără să reacţioneze în vreun fel, indiferent parcă la flecăreala avocatului, iar americanul îl observa cu mare curiozitate.

— Am aflat lucruri care poate vă vor surprinde...

Comisarul murmură încetişor:

— Nu cred.

— Juliette Cazenove trecea drept o fată puţin cam nebună, mai exact, obsedată de corpul ei...

— Şi e acuzată că a fost amanta lui Charles Dandurand, nu?

— Vi s-a spus?

— Nu mi s-a spus nimic, dar bănuiam.

Dandurand era mai mare decât ea cu vreo zece ani. Probabil că încă de-atunci îi plăceau prospăturile...

— A fost scandal mare.

— Ceea ce n-a împiedicat-o totuşi pe Juliette să se mărite cu antreprenorul ei şi să vină să trăiască cu el la Paris. Ştiu toate astea, domnule Leloup.

— Şi ce concluzie trageţi?

— Nu trag nici o concluzie. E prea devreme pentru concluzii. Pun prinsoare că pentru mine sună telefonul...

Se repezi spre cabină şi faţa lui reflecta speranţa. Era într-adevăr pentru el, căci zăbovi un timp la telefon. Când reveni la masă, părea uşurat.

— Mai serveşte-ne niţică friptură, patroane!

Ai fi zis că nu pusese nimic-în gură toată ziua.

Îi revenea pofta de mâncare. Bău un pahar plin de vin şi îşi şterse buzele cu dosul mâinii. Ochii îi luceau uşor.

— L-au găsit pe Gérard! spuse el în cele din urmă, oftând. Bietul de el!

— De ce spuneţi *bietul de el*?

— Pentru că s-a comportat ca un prostănac ce e!... Încă o sticlă, Deşire! închipuiţi-vă că a luat trenul spre frontiera belgiană, după cum prevăzusem. Acolo a zărit nişte jandarmi care controlau vagoanele mai minuţios ca de obicei. Atunci şi-a pierdut capul. A coborât pe partea cealaltă a trenului şi a luat-o la fugă peste câmp, prin glod şi prin mocirlă. Jandarmii erau pe urmele lui. A văzut o fermă şi a alergat spre ea. Ştiţi unde l-au găsit după o oră de căutare? La WC! S-a zbătut atât de rău, încât au fost nevoiţi să-l brutalizeze.

Ni-l aduc acum. Va fi la Paris la trei şi cincisprezece minute.

— A mărturisit? întrebă maestrul Leloup.

Şi Maigret îi răspunse cu o candoare prefăcută:

— Ce să mărturisească? Apropo, uitam principalul! Fiţi aşa de amabil, maestre, şi telegrafiaţi-i din partea mea clientului dumneavoastră.

Mă întreb, date fiind bunele relaţii dintre ei, dacă nu cumva mătuşa Boynet nu i-a încredinţat unele lucruri care o stânjeneau... Ştiu eu? Poate îi făcea cadouri!... Nu vă puteţi închipui cât de mult mă interesează!

În sfârşit! Scăpaseră de avocatul acela mai mult sau mai puţin veros. Puteau degusta în tihnă cafeaua patroanei şi rachiul vechi al lui Desire, care era de loc din Gers, unde avea prieteni printre podgoreni. Rămăseseră doar ei în încăperea curată şi simpluţă, în spatele geamurilor aburite. Pe masa ştearsă, puseseră scrisorile aduse de avocat, toate scrise pe hârtie de doliu, folosită de Juliette de când rămăsese văduvă.

Dragii mei veri, Am primit urările voastre şi vi le trimit şi eu pe ale mele cu toată afecţiunea. E tare greu pentru o femeie bătrână ca mine să trăiască în mijlocul unor oameni ingraţi. Când mă gândesc că am făcut totul pentru copiii surorii mele şi că...

Maigret citea scrisorile una câte una şi le trecea tovarăşului său, care le parcurgea şi el.

Toate purtau data de 2 sau 3 ianuarie, pentru că erau răspunsuri la urările trimise de familia Monfils.

Pot să aştepte mult şi bine, pentru că dacă îşi închipuie că vor moşteni într-o zi averea mea...

În alta:

Gérard e un derbedeu care nu vine să mă vadă decât ca să-mi ceară parale. Parcă eu aş avea fabrică de bani!

Nici Berthe nu era tratată mai bine.

... Mă bucur că a plecat, pentru că mă aşteptam tot timpul s-o văd într-o postură critică, şi ce scandal ar mai fi fost în casă!

— Într-o postură critică! se miră domnul Spencer.

— Da. Un mod mai discret de a spune că se temea să nu-şi vadă nepoata însărcinată.

Le era cald. Se simţeau moleşiţi. Rachiul parfuma aerul şi cerul gurii.

E cumplit să fii singură, infirma şi să te gândeşti că oamenii nu-ţi vor decât banii! Nu pot să nu-mi spun că într-o zi mi se va întâmpla o nenorocire.

Voi sunteţi fericiţi în orăşelul vostru, fără toate grijile care mă îmbolnăvesc. Cécile se preface că mi-e devotată, dar e mai mult de partea fratelui ei decât de partea mea.

În fine, e cineva care îmi datorează mult, dar de care nu sunt foarte sigură...

Maigret îi arătă pasajul tovarăşului său.

— Nu era sigură de nimeni, murmură el.

— A avut dreptate, nu?

— Citiţi mai departe!

Noroc că nici eu nu sunt mai proastă decât ei şi că mi-am luat măsuri de precauţie. Dacă mi se întâmpla ceva, vă jur că toţi se vor căi amarnic.

— Toţi..., murmură Maigret, oftând. Punea pe toată lumea în aceeaşi oală, toţi cei care se apropiau de ea, toţi cei pe care îi bănuia că îi vor banii, inclusiv domnul Dandurand. Începeţi să înţelegeţi?

— Ce să înţeleg?

Maigret zâmbi.

— Adevărat... Vorbesc aproape la fel de vag că ea. Într-adevăr, ce să înţelegeţi? Ar trebui să spun „să simţiţi... Probabil că sunteţi dezamăgit, pentru că speraţi să studiaţi metodele mele, cum spuneaţi dimineaţă. Iar eu vă plimb prin ploaie!

Vă duc într-o primărie banală, pe urmă vă duc să mâncaţi friptură de cocoş cu sos de vin... Ce vreţi să vă explic? îi simt... Dandurand, la ieşirea

din închisoare, vine să locuiască la Paris, într-un apartament mobilat. O reîntâlneşte pe Juliette, care încă nu-i văduvă. Cum arată soţul? îl ştim doar din fotografii. Un bărbat de patruzeci şi cinci de ani, înalt, masiv, banal. Juliette şi Dandurand reînnoadă vechile relaţii... Probabil că se întâlneau în vechea locuinţă a fostului avocat, pe strada Delambre. Soţul moare şi Dandurand se grăbeşte să se mute în casa amantei sale, pe care continuă s-o întâlnească în secret...

— Nu înţeleg de ce se ascundeau... Obiectă americanul.

Urmă o tăcere lungă. Maigret se uita la pahar, în sfârşit, oftă şi luă o gură de rachiu.

Apoi, fără legătură:

— Vom vedea!... Deşire! Plata, bătrâne! Dacă nu fac nimic bun în după-amiaza asta, de vină o să fiţi numai tu şi soţia ta... Ce-a căutat secătură de Dandurand în dormitorul lui Juliette? Ajutaţi-mă, fir-ar să fie, domnule Spencer! Gândiţi-vă că, dacă nu găsim un răspuns satisfăcător la această întrebare...

Ca un secretar model, Spencer Oats aranja scrisorile cu chenar negru răspândite pe masă.

— Măsurile de precauţie, propuse el.

— Măsurile de precauţie?

Maigret se încruntă.

Chiar aşa, oare bătrâna avară nu vorbea în una dintre scrisori despre măsurile de precauţie pe care le luase împotriva celor care îi voiau banii? Se ferea de toată lumea, inclusiv de fostul ei amant.

— V-a plăcut, domnule Maigret? întrebă pitoreasca Mélanie, a cărei clientelă era formată din multe personaje celebre, cărora li se adresa cu o familiaritate maternă. Vă copiasem o reţetă pentru doamna Maigret. A încercat-o?

Dar comisarul nu o auzea ce spune. Cu mâna în buzunarul pantalonilor, unde pusese restul, se uita fix la şorţul patroanei, rămas parcă în suspans, în cele din urmă, rosti:

— Mă întrebam de ce-a murit Cécile... Înţelegeţi, domnule Spencer? Restul se putea explica.

Era uşor. Dar Cécile a murit şi ea şi... Scuză-mă, Mélanie! Ne-a plăcut tare mult, mulţumesc, şi dacă nu rămâne cu alte amintiri, colegul meu va putea oricând să pomenească despre acest prânz la Philadelphia...

Era foarte agitat. Pe trotuar păstră tăcerea şi, când ajunse la colţul bulevardului Orléans, ridică mâna să oprească un taxi.

— Repede, pe Quai des Orfèvres!

Dar pe drum se răzgândi.

— Mai întâi, la Gara de Nord. La sosirea principală. E mai târziu decât credeam...

Să fi fost efectul fripturii de cocoş, al vinului, al prăjiturii cu cremă de cafea preparate de Mélanie şi al rachiului lui Désiré? Adevărul e că Spencer Oats se uita cu înduioşare la greoiul său tovarăş. I se părea că, de câteva ore, asista la o transformare progresivă. Comisarul, înfofolit în pardesiul lui, cu pălăria dată pe ceafă şi cu pipa între dinţi, trăia cu adevărat viaţa tuturor personajelor respingătoare, meschine sau emoţionante ale dramei pe care trebuia să o lămurească.

— Poate că soţia lui tocmai naşte...

Era roşu în obraji, ca şi cum el ar fi fost soţul.

Ai fi zis că se afla acum în tren, între doi jandarmi, în locul lui Gérard. Dar şedea şi lângă soţie, împreună cu Berthe. Era prezent şi în casa din Bourg-la-Reine, cu picioarele pe taburetul tapisat al bătrânei Juliette, dar şi la etajul de jos, în acel apartament de unde domnul Charles auzea tot ce se petrecea deasupra capului său.

Din când în când, la câte o intersecţie aglomerată, vedeau discul palid al unui ceas electric sau bastonul alb al unui agent cu pelerină, şi Maigret număra minutele, se aplecă în faţă, se ridica de pe banchetă, vrând parcă să uşureze taxiul şi să-i permită să meargă mai repede.

Ajunseră la Gara de Nord exact la timp, poate puţin prea târziu. Un grup de curioşi. Un poliţist care strigă:

— Circulaţi!

Doi jandarmi împingeau în faţa lor un tânăr slab, cu pantalonii plini de noroi, cu impermeabilul rupt, agitându-se cu cătuşele la mâini asemenea unui cal nărăvaş. Zbuciumat, arţăgos, Gérard era pentru public însăşi întruchiparea criminalului hăituit!

Buzele începură să-i tremure când îl zări pe comisar.

— Vă credeţi şmecher, nu-i aşa?

— Urcaţi în acest taxi, domnilor, le spuse Maigret jandarmilor, arătându-le insigna.

Jandarmii nu se lăsară rugaţi. Erau înfierbântaţi. Tot drumul trăiseră cu teama că nu cumva prizonierul lor să sară din tren.

— Pun prinsoare că nici măcar nu v-aţi ocupat de soţia mea!

Şi pleoapele i se umflară de lacrimi pe care nu şi le putea şterge din cauza cătuşelor.

Capitolul 3

— De la ce brigadă?

— Feignies, domnule comisar.

— Aveţi un tren la cinci şi şapte minute. Probabil că preferaţi să dormiţi acasă decât la Paris.

Daţi-mi hârtiile, copii!

Maigret opri taxiul lingă trotuar, la colţul străzii La Fayette. Câţiva trecători, aplecaţi în faţă ca să-şi ţină mai bine umbrela în mijlocul vijeliei, aruncau priviri curioase spre maşina cu jandarmi înăuntru. Comisarul semnă actele pe genunchi.

Jandarmii se dădură jos din maşină şi intrară într-un bar. Maigret coborî geamul, îi spuse ceva cu glas scăzut şoferului, apoi, când maşina se puse din nou în mişcare, luă o cheiţă din buzunar şi-i scoase cătuşele lui Gérard Pardon.

— Te rog să-mi faci plăcerea să stai liniştit! Da? Dacă am avea câteva duzine de nevinovaţi ca tine, ar trebui să triplăm efectivele Poliţiei Judiciare!

Gérard, care urmărea străzile ce-i treceau prin faţa ochilor că şi cum n-ar mai fi văzut Parisul de ani de zile, tresări şi privirea lui permanent bănuitoare se opri asupra comisarului.

— De ce spuneţi nevinovat?

Maigret nu-şi putu reţine zâmbetul.

— Te pomeneşti că acum o să pretinzi că eşti vinovat!

— Dacă într-adevăr credeţi că sunt nevinovat, de ce-aţi pus să fiu arestat?

— Iar dacă tu chiar eşti nevinovat, de ce-ai fugit? De ce, când ai văzut jandarmii, ai luat-o la sănătoasa ca un mânz şi te-ai încuiat în closet, unde n-aveai de ce să stai cu orele?

Spencer Oats, puţin retras, savura scena cu zâmbetul vag al celor care au mâncat bine şi urmăresc cu indulgenţă peripeţiile unei piese de teatru. În taxi era o lumină verde-albăstruie, ca a unui felinar cu sticla mată. Dincolo de geamuri, siluetele se vedeau deformate şi umbrelele care se atingeau între ele de-a lungul trotuarelor căpătau forme burleşti. Când erau nevoiţi să oprească, li se întâmpla să vadă uneori, de jos în sus, călătorii dintr-un autobuz, încremeniţi ca nişte figuri de ceară dintr-un muzeu.

— Ascultă, tinere... Ştiu cine a ucis-o pe mătuşa ta.

— Nu-i adevărat.

— Ştiu cine ţi-a ucis mătuşa şi ţi-o voi dovedi imediat.

— E imposibil, se încăpăţâna Gérard, scuturând din cap. Nimeni nu poate să ştie...

— În afară de tine, nu-i aşa?... Şi totuşi, pun prinsoare că dormeai!

De data aceasta, Gérard tresări şi îşi privi interlocutorul cu spaimă, uluit de ceea ce auzea.

— Uite! Vezi?

— Dar... Unde mergem?

Prin ploaia deasă, Pardon recunoscuse piaţa Bastiliei. Din cauza sensului unic, maşina o lua pe strada Saint-Antoine, ca să ocolească Place des Vosges.

— Ascultă-mă cu atenţie. Cel care va descoperi asasinul va primi o recompensă de douăzeci de mii de franci. Din anumite motive care nu te privesc, Poliţia Judiciară nu va încasa această recompensă în nici un caz.

— Dar... Probabil ştiţi că...

— Taci! Cred că soţia ta e încă acasă împreună cu sora ta Berthe. Pentru că ai o oarecare silă faţă de Maternitate, uite un avans din cei douăzeci de mii pe care îi vei câştiga în scurt timp.

Urcă repede! Te aşteptăm în maşină. La ce clinică te-ai gândit, în cazul în care Cécile ar fi putut să-ţi dea bani?

— La clinica Saint-Joseph.

— Ei bine, Berthe poate foarte bine s-o conducă pe soţia ta la clinica Saint-Joseph, unde te vei duce şi tu diseară!

Puţin mirat, americanul se uita când la unul, când la celălalt.

— Fără prostii! Da?

Maşina se oprise şi Gérard, de-a dreptul uluit, poate încă neîncrezător, ezita.

— Du-te odată, prostănacule!

În cele zece minute care urmară, Maigret pufăi din pipă fără să scoată o vorbă şi, în clipa în care Pardon reapăru în uşă ştergându-se la ochi, aruncă doar o scurtă privire spre Spencer Oats.

— Pe Quai des Orfèvres, şofer! Auzi, Gérard, tu de când n-ai mai mâncat?

— Mi-au dat un sandvici, în tren. Vă asigur că nu mi-e foame. Mai curând mi-e sete... Când... am...

Avea gâtul atât de uscat, încât nu mai reuşea să articuleze silabele.

Opriră din nou în faţa unui bar, iar Maigret nu se supără deloc să bea o bere după tot ce mâncase.

Zece minute mai târziu, îşi umplea soba până la refuz şi aprindea lampa cu abajur verde de pe birou.

— Stai jos! Scoate-ţi impermeabilul, e ud tot.

Aşază-te în faţa focului să-ţi usuci pantalonii. În ce hal eşti!

Nu se făcuse încă noapte de-a binelea. Pe fereastră se vedeau parcă nişte ghirlande de lumini palide care conturau cursul Senei. Era ora la care activitatea de la Poliţia Judiciară atingea intensitatea maximă. Puteai auzi uşile deschizându-se şi închizându-se, paşi pe culoare, telefoanele sunând şi maşinile de scris ţăcănind fără întrerupere.

— Torrence! Am cerut să se întocmească lista cu toate persoanele care s-au prezentat la Poliţia Judiciară pe 7 octombrie dimineaţa. Du-te să mi-o aduci.

În sfârşit, se aşeză şi el, alese o pipă mai mare decât celelalte de pe birou, apoi începu:

— Ce-ai băut în apartamentul mătuşii tale? O clipă! O să te ajut. Nu mai aveai bani, nu? Ştiai că soţia ta urma să nască dintr-o zi într-alta şi că nu aveaţi nici măcar scutece pentru copil. Obişnuiai s-o tapezi de bani pe Cécile! Haide, nu e cazul să pui capul în pământ!... Din păcate, Cécile nu putea să-ţi dea decât sume foarte mici, sustrase din banii de coşniţă, pentru că mătuşa ta era strânsă tare la pungă. De obicei, o aşteptai pe sora ta în stradă. În seara aceea ai urcat şi ai intrat în apartament. Te-ai ascuns în camera lui Cécile, în timp ce ea o îngrijea pe doamna Boynet.

E adevărat până aici?

— Adevărat.

— Când mătuşa ta s-a aşezat în sufragerie la cină, Cécile a venit în bucătărie. Ai întredeschis uşa şi i-ai spus că ai nevoie de bani cu orice preţ.

— I-am spus că nu mai rezistam şi că, decât să-mi văd soţia...

— Exact. Nu doar că i-ai stârnit mila surorii tale, ci ai şi speriat-o. Un fel de şantaj sentimental...

— Eram hotărât să mă omor.

— După ce-ţi omorai soţia! Nătărăule!

— Vă jur, domnule comisar, că aş fi făcut-o!

De trei zile nu mai...

— Taci! Sora ta nu putea să vorbească cu tine în acel moment din cauza bătrânei, care ar fi putut să audă... Şi-a făcut treaba ca de obicei şi a mâncat cu mătuşa ei. Probabil că i-a cerut bani şi bătrâna a refuzat-o... După ce doamna Boynet s-a culcat, pentru că presupun că s-a culcat, era prea târziu ca să mai ieşi din casă, uşa de jos fiind încuiată. Ai fi putut să-i ceri portăresei să deschidă, dar era posibil ca femeia să te spună proprietăresei. Aşa că Cécile ţi-a adus de mâncare în camera ei. Ce-ai mâncat?

— Brânză şi pâine.

— Ce-ai băut?

— Mai întâi un pahar de vin.

— Nimic altceva?

— O ceaşcă de ceai era pregătită pentru Cécile, care bea în fiecare seară, pentru că suferea de stomac. M-a sfătuit s-o beau eu. Plânsesem. Eram palid la faţă şi-mi venea să vărs...

— Cécile te-a culcat în patul ei.

— Da. I-am mai vorbit puţin despre Hélene.

Pe urmă, nu ştiu cum, dar am adormit.

Maigret se uită la american cu subînţeles.

— Ai adormit pentru că ai băut ceaiul destinat surorii tale, în care, în serile când trebuia să-l primească pe domnul Charles, mătuşa ta punea o

doză bună de bromură... Totul s-a tras de-aici, de la această întâmplare în aparenţă neînsemnată.

Dacă ceaiul l-ar fi băut Cécile, aşa cum ar fi trebuit, probabil că mătuşa ta ar fi fost şi acum în viaţă şi, în acest caz, sora ta...

Maigret se ridică şi se duse la fereastră, continuând parcă doar pentru el, cu spatele la birou:

— Cécile, aşezată într-un fotoliu, pentru că ţi-a cedat patul, nu reuşeşte să adoarmă, şi e normal... Bătrâna Boynet aşteaptă ora întâlnirii, îmbracă halatul de casă, îşi pune ciorapii şi, sigură că nu este auzită, se duce să-l aştepte pe domnul Charles la uşă... A fost de ajuns să-ţi fie rău la stomac şi ca o ceaşcă de ceai să-şi schimbe destinaţia! Cei doi complici...

— De ce-aţi spus complici? întrebă brusc tânărul, palid la faţă.

— N-am dreptate? Haide, lasă-mă să continui!

Uite că acum e prea cald...

Şi se duse să deschidă o uşă care dădea spre un birou de alături.

— Cei doi complici, ziceam, sunt în salon, unde este aprinsă o singură lampă, o veioză. Cécile, care a auzit zgomot, se strecoară în antreu sau în sufragerie şi, nevăzută, trage cu urechea. Cei doi vorbesc cu glas scăzut despre afacerile lor, care nu sunt foarte curate. Casa de la Béziers, cea de pe strada Antin... Îmi închipui ce figură a făcut biata Cécile, căreia probabil că i-a trebuit ceva timp ca să priceapă despre ce fel de afaceri era vorba... Domnul Charles înmânează cei cincizeci de mii de franci vechii sale prietene. Aceasta închide secreterul, dar păstrează banii în mina.

Îl conduce pe fostul avocat şi trage zăvorul. Se întoarce în dormitor, suspinând de mulţumire. O zi bună! Bănetul a sporit! Deschide taburetul tapisat care îi serveşte drept seif şi Cécile, cu ochiul lipit de gaura cheii, zăreşte teancurile de bancnote de o mie de franci. Tu dormeai tun...

Gândeşte-te bine înainte de a răspunde. Ai fost trezit de zgomote ciudate?

— Nu. Sora mea m-a...

— O clipă! Mătuşa ta se dezbracă. Şi-a scos deja un ciorap când Cécile, pe care ai speriat-o rău de tot cu ameninţările tale de sinucidere...

— N-aveam de unde să ştiu..., se tângui Gérard.

— Toţi spun aşa, după! Oricum, sora ta apare brusc în faţa bătrânei speriate. Vederea banilor, o adevărată avere, îi dă curaj. Cere iar bani. Nu mai imploră. E aproape ameninţătoare. Nici una, nici cealaltă nu bănuiesc că, sub ele, domnul Charles, surprins, speriat, aude tot ce se întâmpla...

Presupun că mătuşa ta îi adresează vorbe urâte celei pe care o consideră nerecunoscătoare, reproşându-i, încă o dată, tot ce-a făcut pentru ea şi pentru familia voastră. Poate chiar o ameninţă că va striga după ajutor...

— Lucrurile nu s-au petrecut chiar aşa..., spuse lent tânărul.

— Atunci, vorbeşte!

— Nu ştiu cât era exact ceasul. Mi-am auzit numele pronunţat de mai multe ori. Mi-a fost tare greu să mă trezesc şi mai ales să înţeleg. Mă simţeam amorţit ca atunci când ai băut prea mult.

Cécile stătea pe marginea patului. „Gerard!

Gérard!, striga ea. „Ce ai? Trebuie să mă asculţi... Era foarte calmă, mai calmă ca de obicei. Am crezut că nu se simţea bine, pentru că avea ochii încercănaţi şi era foarte palidă la faţă.

Vorbea încet, despărţind silabele... „Gerard..., am omorât-o pe mătuşa noastră... Apoi a rămas mult timp nemişcată, cu ochii ţintă în podea. M-am ridicat. Am vrut să mă reped în camera mătuşii.

„Stai aici... Nu trebuie să...

— Se gândea la amprente, spuse Maigret.

Şi parcă o vedea pe Cécile, netulburată, aşteptându-l ore în şir în „acvariu”.

— Da, aşa a zis. Mi-a povestit cum s-a întâmplat... Mătuşa Juliette stătea pe marginea

patului.

Auzind zgomot, a băgat mâna sub pernă unde, noaptea, avea obiceiul să-şi pună revolverul, pentru că era foarte fricoasă. „Tu eşti! a murmurat ea”, recunoscând-o pe Cécile. „Aşa dormi? Recunoaşte că mă spionai”... „Ascultă, mătuşă... Puţin mai devreme ţi-am cerut câţiva bani pentru Gérard, sau mai curând pentru soţia lui care trebuie să nască”... „Du-te la culcare”... „Eşti bogată. Acum ştiu. Trebuie să mă asculţi. Gérard vrea să se sinucidă dacă”... „Derbedeul de frate-tău e aici?”

Mătuşa încerca să se ridice, fără să dea drumul la revolver. Surorii mele i-a fost atât de frică, încât a făcut doi-trei paşi înainte şi a prins-o de un braţ. „Trebuie să-mi dai bani”... Mătuşa a căzut pe spate. Se zbătea, încerca să apuce iar revolverul, şi atunci sora mea a strâns-o de gât...

— Cu răceală! spuse vocea lui Maigret, care căpătase o rezonanţă surprinzătoare.

Da, se înşelase când îşi închipuise o scenă agitată. Cécile nu-şi pierduse stăpânirea de sine. Era o mieluşea. Ani de zile trăise cu resemnarea în suflet, fără ca măcar să-şi dea seama, pentru că umilinţa ajunsese să fie pentru ea cât se poate de naturală. Fusese de ajuns să vadă însă mormanul de bani, să aibă certitudinea că mătuşa ei o înşelase, o exploatase întotdeauna...

— Spune mai departe, băiete...

— Am stat mult timp fără să scoatem o vorbă.

Cécile m-a părăsit un moment ca să se asigure că mătuşa Juliette chiar murise. Mai târziu, când a reuşit să vorbească, mi-a spus: „Trebuie să anunţăm poliţia...

Se aşternu tăcerea şi în biroul lui Maigret, invadat de lumina crepusculului care pătrundea prin ferestruica verde, dând naştere unor reflecţii ciudate ce făceau chipurile să pară ca sculptate.

O pipă sfârâi.

Ţi-i puteai imagina pe frate şi pe soră, copleşiţi de stupoare în apartamentul în care domnea o linişte desăvârşită, la ultimul etaj al casei aşezate pe marginea drumului naţional. Sub ei, în camera lui, domnul Charles, cuprins de panică, auzea şi cel mai mic murmur.

„Dacă m-aş duce acum acolo”...

Şi Cécile se uita la fratele ei. Niciodată poliţia nu va crede că Gérard era străin de crimă. Erau îndureraţi şi osteniţi ca după o lungă alergare.

Să-i ceară portăresei să deschidă uşa? Femeia s-ar fi uitat pe ferestruică să vadă cine iese din imobil la ora aceea. Toate ceasurile din apartament sunau unul după altul. De fiecare dată, fratele şi sora tresăreau.

„Uite, Gérard... Mâine dimineaţă mă voi duce la comisarul Maigret. Îi voi spune totul. Tu o să profiţi de momentul în care portăreasa merge în curte după pubele, ieşi de-aici şi te întorci acasă...

Ciudat priveghi! Erau la fel de izolaţi de lume ca acei emigranţi ce pot fi văzuţi, aşezaţi direct pe podea, în mijlocul boccelelor, în sala de aşteptare a gărilor sau pe puntea vapoarelor.

— Care dintre voi a avut ideea să deschidă secreterul şi să examineze documentele? Întrebă Maigret, reaprinzându-şi pipa.

— Cécile... Mult mai târziu... Făcuse două ceşti de cafea, pentru că încă nu mă dezmeticisem.

Stăteam în bucătărie. Deodată, a murmurat: „De n-ar urca iar omul acela”... Şi a adăugat: „I-am spus totuşi comisarului că cineva intra noaptea aici. N-a vrut să mă creadă. Acum...”

Maigret privea dreptunghiul puternic conturat al ferestrei şi strângea pipa între dinţi.

„Dumnezeu ştie dacă, după ce vom pleca noi...”

Atunci Cécile, cu calm, propusese să ia documentele din secreter. Nu-i trecuse prin minte să fugă cu banii, nici să ia o parte din ei pentru fratele său, care avea atât de mare nevoie...

— Aţi citit acele documente? întrebă comisarul.

— Da.

În acel moment, se ridică şi se duse până la uşa pe care o deschisese puţin mai devreme.

— Poate că aţi sta mai bine aici, domnule Dandurand. Cred că de acum înainte va fi vorba mai ales de dumneavoastră...

Domnul Charles se afla în camera de alături, supravegheat de un inspector. Fostul avocat îşi făcu o intrare destul de impresionantă. I se luaseră gulerul, cravata şi chiar şireturile de la pantofi. Nu se mai bărbierise de două zile. Mâinile îi erau prinse în faţă cu cătuşe.

— Puteţi sta în picioare, nu? Nu sunteţi prea obosit?

Gérard se ridicase brusc, crezând că era vorba de o capcană.

— Ce se...

— Linişteşte-te, Pardon! Continuă-ţi povestioară. Am vrut ca domnul Dandurand să audă ce spui. Aşadar, te-ai aşezat cu sora ta la birou şi aţi examinat documentele. Erau acolo unele acte referitoare la afaceri, chitanţe, contracte de închiriere, extrase de cont...

— Mai erau şi scrisori...

Şi, spunând asta, Gérard trăgea cu ochiul la fostul avocat, ca şi cum s-ar fi temut să nu-l lovească, deşi avea cătuşe la mâini.

— Scrisori de dragoste, nu?

Atunci se auzi vocea fostului om al legii:

— O clipă! Pot să vă întreb dacă este vorba de o confruntare?

— Exact, domnule Dandurand!

— În acest caz, cer, pretind, după cum permite legea, să fie de faţă şi avocatul meu.

— Numele acestui avocat, vă rog?

— Maestrul Planchard.

— Torrence! Torrence! strigă Maigret. Telefonează-i, te rog, maestrului Planchard. Ba nu, stai! La ora asta e probabil la Palatul de Justiţie.

— Pledează la camera a unsprezecea, preciza domnul Charles.

— Dă fuga la camera a unsprezecea şi adu-mi-l.

Dacă n-a intrat pe rol cazul în care pledează, cere-i să solicite o amânare. Din partea mea...

Timp de aproape treizeci de minute, tăcerea domni în biroul lui Maigret, unde până şi cea mai mică mişcare deranja liniştea aceea desăvârşita la fel ca o piatră aruncată într-o baltă.

— Luaţi loc, maestre Planchard. Nu vă ascund că, probabil, voi cere judecătorului de instrucţie inculparea clientului dumneavoastră pentru omucidere voluntară cu premeditare. Te ascultăm, Pardon. Ai pomenit adineauri de nişte scrisori de dragoste. Dacă nu mă înşel, aceste scrisori datau probabil de vreo cincisprezece ani.

— Nu ştiu. Nu era nici o dată.

Un zâmbet triumfător apăru pe faţa avocatului, care se comporta deja ca şi cum s-ar fi aflat în sala de judecată. Maigret îl întrebă pe Spencer Oats:

— Vă amintiţi de vizita noastră la primăria aceea urâtă din Bourg-la-Reine?

Apoi, către Gérard:

— Ce scria în scrisori? O clipă! Mai întâi vom stabili un lucru important. Sora ta, când a văzut gravitatea faptelor dezvăluite în scrisori, a luat hotărârea să mi le aducă, venind să se predea, nu? Le-a pus în poşetă, împreună cu toate hârtiile de afaceri aflate în sécréter?

— Da.

— Dacă aşa stau lucrurile, intereveni avocatul, vă cer - i se adresa lui Maigret - să binevoiţi să prezentaţi aceste documente.

— Puţină răbdare, maestre...

Surprinse un zâmbet echivoc pe buzele domnului Charles.

— Nu te bucura prea repede, domnule Dandurand! Ştiu că ai intrat în posesia acestei corespondenţe mult prea compromiţătoare şi ai distrus-o. Dar nu uita că ai profitat de un apel

telefonic care m-a îndepărtat de dumneata un moment ca să intri în camera doamnei Boynet...

Te ascultăm, dragă Gérard. Spune-ne mai întâi cum începeau acele scrisori...

— Cu „Scumpa mea”.

Maigret păru deodată că se amuză.

— Te întrerup iar. Cât să-i spun confratelui meu american, care ar putea să-şi facă o idee jalnică despre amorurile francezilor, că pe vremea de când datează aceste scrisori doamna Boynet avea cu cincisprezece ani mai puţin. Chiar dacă nu mai era la prima tinereţe, cel puţin nu era încă sperietoarea sprijinită în baston din ultimii ani. Câte scrisori erau, Gérard?

— Vreo treizeci. Cele mai multe erau doar nişte bilete. „Mâine, la trei, unde ştii. Te pup... Al tău...”

— Erau semnate?

— Cu un „C”.

Domnul Charles, care nu fusese invitat să stea jos, nu-şi mai lua ochii de la tânăr. Era cenuşiu la faţă, dar nu-şi pierduse deloc stăpânirea de sine.

— Un „C” nu dovedeşte nimic, obiectă maestrul Planchard. Dacă aceste piese se află la dosar, mă voi vedea obligat să cer o expertiză grafologică.

— Nu se vor afla la dosar. Cel puţin nu acestea... Te ascultăm, Gérard. Probabil că unele bilete erau mai lungi?

— Erau patru sau cinci scrisori.

— Încearcă să-ţi aminteşti.

— Îmi aduc aminte că în una dintre ele se spunea: „Curaj! Gândeşte-te că în câteva săptămâni vei scăpa şi că vom avea în sfârşit linişte...”

Maestrul Planchard rânji şi spuse:

— Era vorba cumva de o femeie însărcinată?

— Nu, domnule! Era vorba de o femeie cu soţ şi amant. Această scrisoare era scrisă de amant...

— Atunci, soţul era cumva bolnav?

— Asta va trebui să dovediţi dumneavoastră.

Continuă, băiete...

Gérard, stânjenit de privirile îndreptate spre el, bâigui:

— Îmi amintesc de încă un pasaj: „... Vezi că n-a observat nimic... Răbdare! E mai bine să nu ne vedem în cele câteva zile care vor urma. La doza de-acum, trebuie să aşteptăm minimum două săptămâni. Graba ar fi periculoasă...”

— Nu înţeleg! spuse avocatul, tuşind uşor.

— Îmi pare rău pentru dumneavoastră, maestre!

— Şi repet că aştept în continuare prezentarea documentelor cu pricina. Daţi-mi voie să vă spun că mi se pare destul de imprudent din partea dumneavoastră să vă bizuiţi pe...

Atunci, Maigret răspunse cu blândeţe, suav:

— Dacă insistaţi, voi cere exhumarea răposatului Joseph Boynet şi examinarea a ceea ce a mai rămas din el după cincisprezece ani. Ştiţi bine, maestre, că cele mai multe otrăvuri, îndeosebi cele care pot fi administrate în doze minime, precum arsenicul, se păstrează mult timp în corp după...

Torrence îl întrerupse aşezându-i în faţă lista persoanelor care se prezentaseră la Poliţia Judiciară în dimineaţa asasinării tinerei Cécile.

Capitolul 4

— Cred că te-ai săturat de stat în picioare, Dandurand. Torrence! Adu, te rog, un scaun. De câteva clipe, văd că domnul Charles se cam clatină.

— Vă înşelaţi, domnule comisar. Aştept în continuare o dovadă cât de mică...

— Răbdare! Avocatul dumitale, maestrul Planchard, nu a cunoscut-o pe bătrâna Juliette, şi

poate că ar fi util să-i facem o scurtă descriere, îmi daţi voie, maestre Planchard?

Avocatul răspunse cu un gest vag şi aprinse o ţigară.

— Tânăra fiind, pe când încă se numea Cazenove, Juliette fusese deja amanta lui Dandurand la Fontenay-le-Comte, lucru despre care a vorbit întreg orăşelul. Maestrul Dandurand încă nu suferise condamnarea pentru atentat la bunele moravuri. Era mult mai tânăr decât azi şi vreau să cred că era cât de cât atrăgător... Totuşi, Juliette, făcând parte dintr-o familie ruinată, nu a refuzat căsătoria cu bogatul Joseph Boynet şi nu a ezitat, ca să reuşească, să-şi sacrifice sora, convingând-o să-i dea şi dota ei. Ce idei îşi făcea despre Paris şi despre viaţa unei soţii de antreprenor? Nu ştiu...]

A trăit la Bourg-la-Reine, a avut parte de un soţ gelos şi de o existenţă lipsită de lux şi strălucire... Anii au trecut şi, la Fontenay, amantul de altădată, domnul Dandurand, a îmbătrânit, fără să i se fi stins însă pasiunea pentru fete, apoi pentru fetiţe... Să trecem peste asta! Face doi ani de închisoare. În fond, nu mare lucru. Şi, într-o bună zi, iată-l la Paris, într-un apartament mobilat de pe strada Delambre, exclus definitiv nu doar din rândul avocaţilor, ci şi din lumea oamenilor cinstiţi. Unde se întâlnesc? N-are importanţă! Dar redevin amanţi, iar soţul începe să-i stânjenească. Mai ales pe Juliette, sunt convins de asta. Poate că ea a avut prima ideea să scape de un soţ care o împiedica să trăiască după placul ei. Amantul o sfătuieşte, după cum dovedesc scrisorile...

— Acele scrisori pe care vă cer să le prezentaţi! interveni avocatul, cu nasul în dosar.

— Acele scrisori pe care nu le voi prezenta, pentru că ele l-au forţat pe clientul dumneavoastră să comită o a doua crimă.

— În acest caz...

Avocatul îşi însoţi cuvintele cu un gest larg, ca şi cum, la bară, îmbrăcat cu roba neagră, ar fi măturat spaţiul cu mânecile sale largi.

— Răbdare, dragă maestre! în sfârşit, soţul moare. Mânca mult, bea mult, muncea mult, astfel că a fost doborât de o criză cardiacă, după cum spune convins medicul. Şi atunci...

Maigret făcu o pauză, se uită la domnul Charles, apoi la Spencer Oats şi schiţă un zâmbet ironic.

— Atunci, Juliette a noastră s-a transformat, aproape brusc, într-o babă maniacă! Bărbatul care a fost complicele ei poate că o mai atrage, dar o şi sperie. Se teme de orice, pentru că acum ştie cum se poate muri... Devine avară. Domnul Charles se mută în casă, în apartamentul aflat exact sub al ei; dar Juliette e preocupată acum de propria reputaţie, aşa că se întâlnesc doar în afara casei... Două nepoate şi un nepot i-au căzut pe cap din senin. Mai târziu, picioarele o vor împiedica să mai iasă din casă şi, ca să-şi primească noaptea complicele, are grijă s-o adoarmă pe Cécile cu bromură. Dacă Cécile ar fi avut un stomac mai sănătos şi nu şi-ar fi băut în fiecare seară ceaiul, Dumnezeu ştie ce... Doamna Boynet a păstrat scrisorile de altădată, pe care le ţinea încuiate în secreterul din salon. Dandurand face pentru ea plasamente admirabile, deşi ruşinoase.

Amanta de ieri a devenit o bătrână avară şi neputincioasă şi ne aflăm în faţa tipului cel mai odios de concubinaj. Un nepot şi o nepoată au plecat descurajaţi. Călătorie sprâncenată! Dar biata Cécile, născută cu un suflet de sclavă sau de sfânta, se încăpăţânează să rămână...

— Aş vrea să pun o întrebare, domnule comisar, interveni avocatul. Pe ce vă bazaţi când...

— Vă voi spune imediat, maestre. Până atunci, vă cer să mai faceţi un efort şi să mă urmăriţi.

Dragostea s-a schimbat în avariţie. O pasiune ia locul alteia, se spune, şi cui pe cui se scoate... A fost nevoie de o întâmplare, aproape un accident...

A fost de ajuns ca o cană de ceai să-şi schimbe destinaţia, să fie băută de Gérard, nu de Cécile, şi drama s-a declanşat... Din apartamentul lui, Dandurand a auzit totul. Ştie că acolo, deasupra capului său, două fiinţe au aflat adevărul. Ştie că Cécile e hotărâtă să vină să-mi spună totul şi să-mi aducă documentele. Ar putea oare, în toiul nopţii, să urce la etajul cinci, să bată la uşă şi să împiedice...? Cred că ai avut o noapte tare grea, Dandurand!

Acesta nu zise nimic. Dar, pentru o clipă, zâmbetul vag îi apăru din nou pe buzele reci.

— În zori, în timp ce portăreasa este ocupată în curte cu pubelele, fratele şi sora coboară scara.

Prin uşa întredeschisă, Dandurand îi vede trecând. Măcar dacă Cécile ar fi fost singură! Dar nu poţi să te arunci asupra a două persoane în acelaşi timp... În stradă, fratele şi sora se despart. Dandurand o urmăreşte pe Cécile prin ceaţă. Măcar să reuşească, pe drum, să-i smulgă geanta cu documentele incriminatoare!... În tramvai, nu se poate. De la podul Saint-Michel şi până la Poliţia Judiciară nu apare nici o ocazie. Iar acum urcă scara... Ce-ar mai putea să-l salveze din acest moment pe domnul Charles? Un singur lucru: ora. Pentru că e abia opt dimineaţa... Eu sunt încă acasă. În dimineaţa aceea, fără motiv, doar ca să savurez ceaţa iernii, hotărăsc să merg pe jos la birou, în timp ce ea mă aşteaptă în ceea ce noi numim „acvariu”. Dandurand dă târcoale locului...

— Îmi cer încă o dată scuze, domnule comisar, dar revin la întrebarea mea. Aveţi dovezi, aveţi martori?

— Am în faţa mea, maestre Planchard, lista cu toţi cei care s-au prezentat în dimineaţa aceea la Poliţia Judiciară şi, pe această listă, am bifat cel puţin trei nume. Ar trebui să mă înţelegeţi, pentru că nu. sunteţi străin de toate acestea. Ar fi prea compromiţător pentru Dandurand să se adreseze chiar el fetei. Cécile ştie totul şi nu l-ar urma

pentru nimic în lume... Dar uite că trece un tip din lumea interlopă, o lume pentru care domnul Charles a devenit un consilier avizat. Dă fuga la el. „Ascultă! în anticameră e o damă care nu trebuie să ajungă la comisar. Pe tine nu te cunoaşte. Trebuie neapărat să-i spun două vorbe...

Nu uitaţi că Dandurand cunoaşte la fel de bine ca noi culoarele de la Poliţia Judiciară şi din Palatul de Justiţie. „Găseşte un pretext ca să mi-o aduci de cealaltă parte a uşii cu geam care...

Este imposibil, domnilor, ca lucrurile să nu se fi petrecut în acest fel. Complicele nu ştie că e vorba de o crimă, altfel poate că ar fi ezitat, şi sunt convins că la ora asta nu e prea mândru de ce-a făcut. Comedia continuă... „Vreţi să vorbiţi cu comisarul Maigret?" Eu tocmai am trecut a doua oară prin faţa ei. Cécile aşteaptă. Îşi urmează cu încredere ghidul improvizat. După ce intră pe uşa cu geam... Recunoaşte, Dandurand, că aşa s-a întâmplat, pentru că nu putea să se întâmple altfel!... E îngrozită când te vede. Uşa debaralei pentru mături e aproape. Îi faci vânt. Ea se împotriveşte, înainte de a-i smulge poşeta, căreia nu vrea să-i dea drumul, o loveşti, apoi...

— Aştept în continuare dovezi, domnule comisar.

Avocatul, care luase multe notiţe, nu-şi pierdea deloc stăpânirea de sine, pentru că avocaţii ştiu că nu e capul lor în joc.

Atunci Maigret murmură, după ce-i făcu un mic semn confratelui său de dincolo de Atlantic:

— Şi dacă aş înlocui martorii cu o scrisoare?

— O scrisoare a celui care a condus-o pe numita Cécile la clientul meu?

— O scrisoare chiar a clientului dumneavoastră, dragă maestre.

Dandurand rezista eroic.

— Aştept să mi-o puneţi la dispoziţie, murmură avocatul.

— Iar eu aştept să fie găsită, răspunse Maigret, oftând.

— Ceea ce înseamnă că totul este...

—... O urzeală de presupuneri, recunosc. Şi totuşi există un motiv pentru care domnul Charles a intrat, în absenţa mea, în camera răposatei

Juliette... De la prânz, specialiştii cercetează această cameră. Nu ştiu dacă aţi avut ocazia să studiaţi mentalitatea bătrânelor. Nu există fiinţe mai bănuitoare. Dacă a păstrat majoritatea scrisorilor în secreterul din salon, credeţi că...

Domnul Dandurand rânji. Toţi se uitară la el.

Şi, la drept vorbind, în acel moment, Maigret aproape crezu că pierduse partida.

Se agăţa de o speranţă. Nu spusese Juliette Boynet, în una dintre scrisorile către Monfils, că dacă i s-ar întâmpla ceva...?

Comisarul jucase totul pe această carte. Încă nu voia să creadă că Dandurand, în cele câteva minute petrecute singur în dormitorul victimei...

Şi faptul că intrase în acea cameră, că deschisese taburetul şi atinsese banii fără să-i ia, cu riscul de a-şi lăsa acolo amprentele, nu dovedea că dorea să găsească ceva mult mai important pentru el?

Bătrâna fusese oare atât de proastă încât să lase ultimul document în apartament?

Şi dacă maestrul Leloup neglijase să-i trimită telegrama lui Monfils? Dacă acesta era la pescuit sau în altă parte, numai acasă nu? Dacă...?

Telefonul sună şi Maigret se aruncă pur şi simplu asupra lui.

— Alo!... Da... Ei bine... Continuă...

Când închise, degeaba se strădui să pară nepăsător: Spencer Oats înţelese că cercetările în casa de la Bourg-la-Reine nu duseseră la nici un rezultat.

— V-aş atrage atenţia, domnule comisar...

— Atrageţi-mi atenţia cât doriţi. În situaţia actuală...

— Toate ipotezele dumneavoastră se bazează pe o scrisoare care nu există şi, în aceste condiţii, clientul meu are dreptul să...

Telefonul sună din nou.

— Alo!... Bine!... Trei sau patru ore?... Da, e aici... Ţi-l trimit...

Apoi se întoarse spre Gérard:

— Ai face bine să te duci la soţia ta. Cred că foarte curând vei fi tată.

— Continui, domnule comisar, să vă atrag atenţia...

Maigret se uită la avocat fără să răspundă şi-i făcu cu ochiul americanului. Acesta îl urmă pe culoar.

— Încep să cred, spuse el, că această anchetă la care aţi vrut să asistaţi... Probabil că mă voi face de râs şi veţi pleca în Statele Unite cu o idee jalnică despre metodele mele. Şi totuşi, sunt sigur, înţelegeţi, sunt sigur că...

Apoi, brusc:

— Haideţi să bem o bere!

Îl duse pe american afară, aruncând în trecere o privire încruntată spre „acvariu", unde aşteptau două-trei persoane.

Merseră pe lângă zidurile Palatului de Justiţie şi intrară în atmosfera călduţă şi calmă din braseria Dauphine, unde mirosea a bere trasă din butoi.

— Două beri! Două formidabile!

— Ce numiţi formidabile? întrebă americanul.

— Pahare pentru obişnuiţii localului. Conţin exact un litru.

Cu stomacul umflat, cei doi bărbaţi se întoarseră pe acelaşi drum.

— Aş putea să jur... În fine, asta e! Dacă va trebui s-o iau de la început, o voi lua de la început.

Spencer Oats era la fel de stingherit ca un domn ce caută o nouă formulă de condoleanţe.

— Înţelegeţi? Ştiu că, psihologic, am dreptate.

E imposibil ca...

— Şi dacă Dandurand a găsit scrisoarea înaintea dumneavoastră?

— O femeie e întotdeauna mai vicleană decât amantul ei! răspunse comisarul. Iar bătrâna Juliette...

Urcau scara învechită, pe care luceau dâre de umezeală. Un bărbat îi aştepta, demn şi important, cu servieta sub braţ.

— Sper că-mi veţi explica, domnule comisar...

Antipatia lui Maigret faţă de maestrul Leloup se topi pe loc. Se repezi la el ca la un prieten pe care nu l-ai mai văzut de douăzeci de ani.

— Telegrama? De ce n-a trimis-o direct aici?

Daţi-mi-o repede!

— iat-o, dar mă îndoiesc că veţi înţelege ceva şi chiar mă întreb dacă trebuie, până la o informare mai amplă, să...

Maigret pur şi simplu i-o smulse din mină.

Anunţaţi comisar Maigret că singur cadou primit este fotografie mătuşă defunctă... Stop...

Desfăcut ramă pentru orice eventualitate...

Stop... Conţine scrisoare greu de înţeles, dar presupun acuzatoare pentru terţă persoană...

Stop... Situaţie complet schimbată cât priveşte succesiune, căci moarte Joseph Boynet n-ar fi naturală şi asasin sau complice nu poate pretinde moştenire... Stop... Îmi fac datoria, dar rog fiţi foarte rezervat... Stop... Voi fi diseară Paris... Stop...

Etienne Monfils.

— Doar nu credeţi că domnul Monfils, clientul meu..., începu avocatul.

— Clientul dumneavoastră a trăit un moment cornellian, maestre Leloup! Nici măcar nu mă gândisem la asta. Dacă Joseph Boynet a fost asasinat de soţie şi de amantul ei, averea trece în mod automat de partea cealaltă şi revine familiilor Boynet şi Machepied.

— Dar...

Comisarul nu mai asculta. Stătea nemişcat în mijlocul culoarului monumental al Poliţiei Judiciare, de unde putea să vadă uşa biroului său.

Lângă el se afla peretele cu geam al sălii de aşteptare unde, într-o dimineaţă ceţoasă...

Copilaşul care se năştea undeva în Paris nu va bănui mai târziu că toate cheltuielile implicate de naşterea sa vor fi plătite de nişte domni cu degetele pline de inele... La ora aceea, probabil că erau prinşi, la Albert, pe strada Blanche, de subtilităţile belotei...

La ce se gândea oare domnul Charles, rămas singur cu avocatul său, sub supravegherea discretă a blândului Torrence?

— Nu e rău deloc!

Tresări la sunetul propriei voci, la fel ca Spencer Oats şi maestrul Leloup, care nu se aşteptau la această izbucnire.

— Mă gândesc la trucul cu fotografia, spuse el ca să se scuze. Bătrâna îşi cunoştea vărul. Cunoştea provincia... Haideţi, domnilor, la treabă!

Şi se scutură ca să scape de amorţeală înainte de a începe interogatoriul tuturor celor care trecuseră în dimineaţa crimei pe la Poliţia Judiciară.

Pe la unu dimineaţa, un mic codoş recunoscu lăsând să-i cadă chiştocul stins:

— Bine! Am vrut să fac un serviciu şi m-am ars! Cât credeţi că voi lua, domnule comisar? Doi ani?

Doamna Maigret telefonase deja de trei ori.

— Alo!... Nu!... Nu mă aştepta... Se poate să mă întorc destul de târziu...

I se făcuse poftă brusc să mănânce o varză călită cu cârnăciori, într-o braserie din Montmartre sau din Montparnasse, numai el cu americanul.

Apoi s-au condus unul pe altul. Şi, din vorbă în vorbă, bere după bere, a trecut şi noaptea. Păi, nu trebuia Spencer Oats să aibă ce povesti la Philadelphia?

Şi totuşi, dacă lui Monfils nu i-ar fi trecut prin cap să desfacă rama...

Fontenay-le-Comte Vandeea

Cuprins

Partea întâi
- Capitolul 1
- Capitolul 2
- Capitolul 3
- Capitolul 4

Partea a doua
- Capitolul 1
- Capitolul 2
- Capitolul 3
- Capitolul 4

Partea a treia
- Capitolul 1
- Capitolul 2
- Capitolul 3
- Capitolul 4

Maigret
Ce polițist ar fi putut să o ia în serios pe biata Cécile Pardon? Nici măcar Maigret, cu toată bunăvoința lui: tînăra venea întruna să se plîngă că, pe timpul nopții, obiectele își schimbau locul în apartamentul pe care îl împărțea cu mătușa sa. Era sigură, doar pusese și semne… Vestea morții lui Cécile și a mătușii Juliette, ucise amîndouă în același fel, cade ca un trăsnet pe Quai des Orfèvres. Maigret pornește imediat în căutarea asasinului și, spre surprinderea lui, descoperă în lumea măruntă a periferiei pariziene o veche cunoștință ce avea pe vremuri o poziție mult mai bună în societate…
În aceeași serie:
Maigret și ucigașul
Domnul Gallet a decedat
Spînzuratul de la Saint-Pholien
Cazul Saint-Fiacre
EDITURA POLIROM
ISBN 973-46-0144-X
9 789734 601448
www.polirom.ro

Table of Contents

Partea întâi
- Capitolul 1
- Capitolul 2
- Capitolul 3
- Capitolul 4

Partea a doua
- Capitolul 1
- Capitolul 2
- Capitolul 3
- Capitolul 4

Partea a treia
- Capitolul 1
- Capitolul 2
- Capitolul 3
- Capitolul 4

Table of Contents

Partea întâi 3
- Capitolul 1 3
- Capitolul 2 14
- Capitolul 3 25
- Capitolul 4 37

Partea a doua 48
- Capitolul 1 48
- Capitolul 2 60
- Capitolul 3 71
- Capitolul 4 83

Partea a treia 95
- Capitolul 1 95
- Capitolul 2 105
- Capitolul 3 116
- Capitolul 4 128